

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

25 novembre 2013

PROJET DE LOI

**modifiant le Code civil en
vue d'instaurer l'égalité de l'homme et
de la femme dans le mode de transmission
du nom à l'enfant et
à l'adopté**

Pages

SOMMAIRE

1. Résumé	3
2. Exposé des motifs.....	4
3. Avant-projet.....	28
4. Avis du Conseil d'État	33
5. Projet de loi	42
6. Annexe	49

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

25 november 2013

WETSONTWERP

**tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek met
het oog op de invoering van de gelijkheid
tussen mannen en vrouwen bij de wijze van
naamsoverdracht aan het kind en
aan de geadopteerde**

Blz.

INHOUD

1. Samenvatting	3
2. Memorie van toelichting	4
3. Voorontwerp.....	28
4. Advies van de Raad van State.....	33
5. Wetsontwerp	42
6. Bijlage.....	49

Le gouvernement a déposé ce projet de loi le 25 novembre 2013.

Le “bon à tirer” a été reçu à la Chambre le 25 novembre 2013.

De regering heeft dit wetsontwerp op 25 november 2013 ingediend.

De “goedkeuring tot drukken” werd op 25 november 2013 door de Kamer ontvangen.

N-VA	:	Nieuw-Vlaamse Alliantie
PS	:	Parti Socialiste
MR	:	Mouvement Réformateur
CD&V	:	Christen-Democratisch en Vlaams
sp.a	:	socialistische partij anders
Ecolo-Groen	:	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
Open Vld	:	Open Vlaamse liberalen en democraten
VB	:	Vlaams Belang
cdH	:	centre démocrate Humaniste
FDF	:	Fédéralistes Démocrates Francophones
LDD	:	Lijst Dedecker
MLD	:	Mouvement pour la Liberté et la Démocratie
INDEP-ONAFH	:	Indépendant-Onafhankelijk

Abréviations dans la numérotation des publications:

DOC 53 0000/000: Document parlementaire de la 53e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif
QRVA: Questions et Réponses écrites
CRIV: Version Provisoire du Compte Rendu intégral (couverture verte)
CRABV: Compte Rendu Analytique (couverture bleue)
CRIV: Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes) (PLEN: couverture blanche; COM: couverture saumon)
PLEN: Séance plénière
COM: Réunion de commission
MOT: Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)

Afkortingen bij de nummering van de publicaties:

DOC 53 0000/000: Parlementair document van de 53e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA: Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV: Voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)
CRABV: Beknopt Verslag (blauwe kaft)
CRIV: Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen) (PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)
PLEN: Plenum
COM: Commissievergadering
MOT: Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants

*Commandes:
 Place de la Nation 2
 1008 Bruxelles
 Tél. : 02/ 549 81 60
 Fax : 02/549 82 74
 www.lachambre.be
 courriel : publications@lachambre.be*

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers

*Bestellingen:
 Natieplein 2
 1008 Brussel
 Tel. : 02/ 549 81 60
 Fax : 02/549 82 74
 www.dekamer.be
 e-mail : publicaties@dekamer.be*

RÉSUMÉ

Le nom de famille est une conséquence de l'établissement de la filiation.

Si la filiation est uniquement établie à l'égard d'une personne, c'est le nom de cette personne qui sera attribué à l'enfant.

Si la filiation est établie simultanément à l'égard des père et mère, ces personnes ont le droit d'attribuer à l'enfant, soit le nom de l'un d'entre eux, soit une combinaison d'un des noms de chacun d'eux, dans l'ordre qu'ils déterminent. Si le couple n'a pas exprimé de choix ou s'il est en désaccord, l'enfant porte le nom du père.

Les mêmes règles prévalent lorsque la filiation est établie par le biais d'une adoption.

La mesure transitoire prévoit que les parents peuvent demander, dans les douze mois de l'entrée en vigueur de la présente loi ou dans les trois mois qui suivent le jour de l'accouchement ou de l'adoption, et sous réserve qu'ils n'aient pas d'enfants communs majeurs au moment de l'entrée en vigueur de la présente loi, par déclaration conjointe à l'officier de l'état civil, pour tous leurs enfants mineurs communs de voir attribuer à ceux-ci un autre nom choisi conformément aux dispositions de la présente loi.

SAMENVATTING

De familienaam wordt toegekend als gevolg van de vaststelling van de afstamming.

Indien de afstamming slechts ten aanzien van één persoon vast komt te staan, wordt de naam van deze persoon aan het kind toegekend.

Indien de afstamming gelijktijdig ten aanzien van de ouders vast te staan kiezen deze personen voor het kind ofwel de naam van één van hen, ofwel de samenstelling van één van de namen van elk van hen. Indien het koppel geen keuze maakt of er onenigheid bestaat binnen het koppel, krijgt het kind van de naam van de vader.

Dezelfde regels vinden toepassing indien de afstamming tot stand komt door adoptie.

De overgangsbepaling voorziet dat ouders binnen het jaar na de inwerkingtreding van de wet of binnen de drie maanden na de geboorte of de adoptie van een kind, en op voorwaarde dat zij geen gemeenschappelijke meerderjarige kinderen hebben, door middel van een gemeenschappelijke verklaring voor de ambtenaar van de burgerlijke stand, de toekenning van een naam overeenkomstig deze wet aan al hun minderjarige kinderen kunnen vragen.

EXPOSÉ DES MOTIFS

MESDAMES ET MESSIEURS,

Le présent projet de loi vise à modifier le Code civil afin d'instaurer une transmission égalitaire du nom entre l'homme et la femme, quelles que soient les conditions de l'établissement de la filiation ou les modalités de l'adoption.

I. — LE DROIT EN VIGUEUR

La loi du 31 mars 1987 modifiant diverses dispositions légales relatives à la filiation et la loi du 1er juillet 2006 modifiant des dispositions du Code civil relatives à l'établissement de la filiation et aux effets de celle-ci n'ont pas remis en cause la tradition "patrilinéaire" de transmission du nom en vigueur dans notre droit.

1. *La filiation par l'effet de la loi*

Dans sa rédaction actuelle, l'art. 335, § 1er, du Code civil dispose "l'enfant dont seule la filiation paternelle est établie ou dont la filiation paternelle et maternelle sont établies en même temps, porte le nom du père".

Par le jeu des présomptions de paternité, (articles 315 et s. C.civ.), l'enfant né durant le mariage ou dans les 300 jours qui suivent sa dissolution ou son annulation, porte donc le seul nom de son père sans autre choix possible.

Il en va de même de l'enfant qui naît en dehors du mariage et est reconnu par son père avant la naissance ou, au plus tard, lors de la déclaration de naissance.

Ce n'est que dans le cas où seule la filiation maternelle est établie (art. 335, § 2, du même Code) et dans celui où l'établissement différé de la filiation paternelle n'est pas suivi d'une déclaration conjointe des parents, effectuée dans un délai d'un an à compter du jour où les déclarants ont eu connaissance de l'établissement de la filiation et avant la majorité ou l'émancipation de l'enfant (art. 335, § 3, du même Code), que l'enfant porte et conserve le nom de sa mère.

La prévalence du nom du père apparaît clairement dans tous les cas où la filiation paternelle est établie antérieurement ou concomitamment à la filiation maternelle, ce qui correspond, en pratique, aux situations les plus répandues.

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Dit ontwerp van wet heeft de wijziging van het Burgerlijk Wetboek tot doel met het oog op de invoering van de gelijkheid tussen man en vrouw bij de wijze van naamsoverdracht, ongeacht de wijze waarop de afstammingsband tot stand kwam of de adoptievorm.

I. — GELDEND RECHT

De wet van 31 maart 1987 tot wijziging van diverse wettelijke bepalingen inzake de afstamming en de wet van 1 juli 2006 tot wijziging van de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek inzake de vaststelling van de afstammingsband en de gevolgen daarvan raakten niet aan de traditionele toekenning van de naam volgens de vaderlijke lijn van kracht in ons recht.

1. *De afstamming van rechtswege*

In de huidige versie bepaalt artikel 335, § 1 van het Burgerlijk Wetboek "het kind wiens afstamming alleen van vaderszijde vaststaat of wiens afstamming van vaderszijde en van moederszijde tegelijkertijd komen vast te staan, draagt de naam van zijn vader".

Door de werking van de regels van het vermoeden van vaderschap (artikelen 315 e.v. BW), draagt het kind geboren tijdens het huwelijk of binnen de 300 dagen na de ontbinding of nietigverklaring dus de naam van de vader zonder andere mogelijkheid.

Hetzelfde geldt voor een kind geboren buiten het huwelijk dat erkend werd door de vader voorafgaand aan de geboorte, of later, bij de aangifte van de geboorte.

Enkel in geval dat alleen de afstamming langs moederszijde vastgesteld is (art. 335, § 2 van hetzelfde Wetboek) en in het geval van de uitgestelde vaststelling langs vaderszijde niet gevolgd wordt door een gezamenlijke verklaring door de ouders, uitgevoerd binnen het jaar te rekenen vanaf de dag dat de aangevers kennis kregen van de vaststelling van de afstammingsband en voor de meerderjarigheid of de ontvoogding van het kind (art. 335, § 3 van hetzelfde Wetboek), dat het kind de naam van de moeder zal behouden.

De overhand van de vadersnaam blijkt duidelijk uit alle gevallen waarbij de afstamming langs vaderszijde wordt vastgesteld voorafgaand of gezamenlijk met deze langs moederszijde, wat in de praktijk overeenkomt met de meest voorkomende gevallen.

2. La filiation par l'effet d'une adoption

Dans le cadre de l'adoption, qu'elle soit simple ou plénière, les dispositions complexes en vigueur du Code civil témoignent également d'une tradition patrilinéaire de transmission du nom.

a. L'adoption simple

En cas d'adoption simple simultanée par deux époux ou cohabitants, seul le nom de l'homme est transmis au mineur, qu'il se substitue ou s'adjoigne à son nom (art. 353-1, § 1er, C.civ.).

De même, l'adoption par un homme de l'enfant adoptif de son épouse ou cohabitante entraîne la substitution du nom de l'homme à celui de la femme, sauf autorisation du tribunal de procéder à une autre composition du nom (article 353-2, § 1er, du même Code).

Le nom de l'homme prévaut dans tous les cas s'il est identique à celui que portait l'adopté avant l'adoption ou la première adoption (art. 353-1, § 1er, alinéa 3, du même Code; art. 353-2, § 1er, alinéa 4, du même Code) alors que l'adoption par une femme de l'enfant adoptif de son époux ou cohabitant ne peut entraîner de modification du nom de l'adopté (art. 353-4 du même Code).

b. L'adoption plénière

La même prévalence du nom de l'homme a cours dans le cadre d'une adoption plénière par deux époux ou cohabitants alors que l'adoption plénière par une femme de l'enfant ou de l'enfant adoptif de son conjoint ou cohabitant n'emporte aucun effet sur le nom de celui-ci (art. 356-2, § 1er, C.civ.).

II. — LA NÉCESSITÉ D'UNE RÉFORME

Sur le plan interne

Les évolutions du droit de la famille, du droit international et, parallèlement, du droit de nombreux États membres de l'Union européenne en matière de transmission du nom rendent nécessaire un réajustement des droits respectifs de l'homme et de la femme dans la transmission du nom à l'enfant et à l'adopté.

2. De afstamming na adoptie.

In het kader van de adoptie, ongeacht of dit een gewone of een volle adoptie is, getuigen de huidige complexe bepalingen in het Burgerlijk Wetboek ook van een traditie om de naam volgens de vaderlijke lijn toe te kennen.

a. Gewone adoptie

In het geval van een gewone adoptie gelijktijdig tot gebracht door twee echtgenoten of twee samenwonenden, wordt enkel de naam van de man aan de minderjarige toegekend, die in de plaats komt van of toegevoegd wordt aan zijn eigen naam (art. 353-1, § 1 BW).

De adoptie door een man van het adoptief kind van zijn echtgenote of samenwonende partner heeft de vervanging van de naam van de vrouw door de naam van de man tot gevolg, tenzij de rechtbank toestaat over te gaan tot een andere samenstelling van de naam (artikel 353-2, § 1 van hetzelfde Wetboek).

De naam van de man heeft voorrang in alle gevallen deze gelijk is aan de naam die de geadopteerde voor de adoptie of de eerste adoptie droeg (art. 353-1, § 1, alinea 3 van hetzelfde Wetboek; art. 353-2, § 1, alinea 4 van hetzelfde Wetboek) hoewel de adoptie door een vrouw van het adoptief kind van haar echtgenoot of samenwonende partner geen verandering in de naam van de geadopteerde teweeg brengt (art. 353-4 van hetzelfde Wetboek).

b. De volle adoptie

Dezelfde overhand van de naam van de man vindt plaats in het kader van een volle adoptie door twee echtgenoten of samenwonenden hoewel de volle adoptie door een vrouw van het kind of het adoptief kind van haar echtgenoot of samenwonende partner geen gevolg heeft voor de naam van het kind (art. 356-2, § 1 BW).

II. — DE NOODZAAK VAN EEN HERVORMING

Op nationaal vlak

De evoluties in het familierecht, in het internationaal recht, en gelijklopend, in het recht van verschillende Europese Lidstaten inzake de toekenning van de naam nopen tot een aanpassing van de respectievelijke rechten van de man en de vrouw inzake de overdracht van de naam aan het kind of de geadopteerde.

Sur le plan sociologique, un régime juridique qui prive le plus souvent l'enfant de la faculté de porter le nom de sa mère se heurte à la réalité de l'hébergement d'un grand nombre d'enfants par leur mère seule. Pour autant, il convient d'être attentif à maintenir un lien avec le père, surtout s'il n'héberge pas l'enfant, en ne substituant pas une discrimination à une autre.

Le Conseil de l'égalité des chances entre les hommes et les femmes a émis un avis n°14 le 21 mars 1997 (CDPK, 1997, p. 459) selon lequel le système actuel qui maintient une discrimination entre hommes et femmes en ce qui concerne le nom de famille est inacceptable.

Certains auteurs ont porté des revendications égalitaires en matière de nom (K. Malfliet, "Pleidooi voor een dubbele familienaam", Vrouwenraad, 1996).

Selon un sondage réalisé par le Juristenkrant, l'article 335, § 1er, du Code civil constituerait la disposition la plus discriminatoire de notre droit positif (G. Verschelden, "Wat is het meest verwerpelijke wetsartikel", Juristenkrant, 22 décembre 2010, p.3).

En écho à cette nécessité de plus en plus pregnante, de nombreuses initiatives parlementaires de réforme ont été déposées de manière infructueuse depuis plusieurs législatures devant la Chambre des Représentants et le Sénat.

Conformément à sa Note de politique générale du 29 décembre 2011 (DOC 53 1964/023, pt. 5, p. 20), le Gouvernement a résolu de se saisir de la problématique.

Le droit international et européen

Plusieurs engagements internationaux auxquels a souscrit la Belgique l'exhortent à accorder à l'homme et à la femme des droits similaires dans la transmission du nom à l'enfant.

Il en va ainsi de la Convention de New-York du 18 décembre 1979 sur l'élimination de toutes les formes de discrimination à l'égard des femmes (article 16, 1, g) qui enjoint les États parties à assurer les mêmes droits personnels à l'homme et à la femme en ce qui concerne le choix du nom de famille.

Dès le 27 septembre 1978, le Comité des ministres du Conseil de l'Europe adoptait une Résolution (78)37 sur l'égalité des époux en droit civil dans laquelle il recommandait aux États membres de prendre les mesures

Op sociologisch vlak, botst een rechtsstelsel dat het kind meestal de mogelijkheid ontnemt de naam van zijn moeder te dragen met de realiteit dat een groot deel van de kinderen door hun alleenstaande moeder opgevangen worden. Evenzeer moet men er waakzaam voor blijven een band met de vader te behouden, zeker wanneer deze het kind niet opvangt, teneinde geen discriminatie ten aanzien van de andere tot stand te brengen.

De Raad voor gelijke kansen tussen mannen en vrouwen gaf op 21 maart 1997 een advies n°14 (CDPK, 1997, p. 459) volgens hetwelk de huidige regeling die de discriminatie tussen mannen en vrouwen inzake naamgeving handhaaft, volgens haar onaanvaardbaar is.

Bepaalde andere auteurs voerden egalitaire eisen inzake naamgeving aan (K. Malfliet, "Pleidooi voor een dubbele familienaam", Vrouwenraad, 1996).

Volgens een peiling door de Juristenkrant, is artikel 335, § 1 BW het meest discriminerende artikel uit ons huidige recht (G. Verschelden, "Wat is het meest verwerpelijke wetsartikel", Juristenkrant, 22 december 2010, p.3).

Als afspiegeling van deze steeds groter wordende noodzaak werden de tijdens de vorige legislaturen verschillende parlementaire hervormingsinitiatieven tevergeefs neergelegd in Kamer en Senaat.

Overeenkomstig haar Algemene Beleidsverklaring van 29 december 2011 (DOC 53 1964/023, pt. 5, p. 20), heeft de Regering besloten de problematiek aan te pakken.

Het internationaal en Europees recht

Verschillende internationale verbintenissen die België onderschreef, spoorden haar aan om gelijke rechten aan man en vrouw toe te kennen wat de overdracht van de naam betreft.

Dit geldt voor het Verdrag van New York van 18 december 1979 inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen (artikel 16, 1, g) dat de Lidstaten voorschrijft dezelfde persoonlijke rechten te garanderen aan de man en de vrouw inzake de keuze van de familienaam.

Sinds 27 september 1978 heeft het Comité van ministers van de Raad van Europa een Resolutie (78)37 aangenomen, inzake de gelijkheid tussen echtgenoten wat het burgerlijk recht betreft, waarin zij de lidstaten

nécessaires afin d'accorder aux deux époux des droits égaux en ce qui concerne l'attribution du nom de famille aux enfants nés du mariage ou adoptés par eux.

Les organes du Conseil de l'Europe ont rappelé à plusieurs reprises cette exhortation à leurs États membres. Une Recommandation (1998)1362 de l'Assemblée parlementaire rappelait au Comité des ministres de "recenser les États membres qui maintiennent des discriminations sexistes et de leur demander de prendre les mesures appropriées pour établir une égalité stricte entre le père et la mère pour la transmission du nom aux enfants" (Pt. 6, i).

Plus récemment, une Recommandation (2007)1798 du 24 mai 2007 de l'Assemblée parlementaire relevait la persistance de discriminations envers les femmes par l'interdiction qui leur est faite dans certains États membres de transmettre leur nom de famille à leurs enfants. Elle souhaitait que l'ensemble des États membres modifie sans tarder sa législation sur ce point conformément aux recommandations antérieures.

Sur le plan jurisprudentiel, la Cour européenne des droits de l'homme a jugé dès 1985 que "la progression vers l'égalité des sexes constitue aujourd'hui un objectif important des États membres du Conseil de l'Europe [et que] seules des raisons très fortes pourraient amener à estimer compatible avec la Convention une distinction fondée sur le sexe" (Cour eur. dr. h., Abdulaziz, Cabales et Balkandali c/ Royaume-Uni, 28 mai 1985, § 78).

La Cour a rappelé cette position à plusieurs reprises dans des domaines variés (cf. entre autres: Cour eur. dr. h., Stec et autres c/Royaume-Uni, 12 avril 2006, § 52; Cour eur. dr. h., Zarb Adami c/Malte, 20 juin 2006, § 80), y compris celui du nom de famille (Cour eur. dr. h., Losonci Rose et Rose c/Suisse, 9 novembre 2010, § 42 et s.).

Par ailleurs, tout en rappelant ce but, la Cour a reconnu dans une décision de principe que le droit au respect de la vie privée et familiale (article 8 CEDH) inclut le droit au nom "en tant que moyen d'identification personnelle et de rattachement à une famille" (Cour eur. D.H., 22 février 1994, Burghartz c/Suisse, § 24; Cour. eur. dr. h., Kemal Taskin et autres c/Turquie, 2 février 2010, § 45).

A son estime, "le nom, en tant qu'élément d'individualisation principal d'une personne au sein de la société, appartient au noyau dur des considérations relatives au droit au respect de la vie privée et familiale"

aanbeveelt de noodzakelijke maatregelen te nemen teneinde aan de twee echtgenoten gelijke rechten toe te kennen inzake de toekenning van de familienaam geboren binnen het huwelijk of door hen geadopteerd.

De vertegenwoordigers van de Raad van Europa hebben deze aanbeveling verschillende keren herhaald ten aanzien van hun lidstaten. Een Aanbeveling (1998)1362 van de Parlementaire Vergadering herhaalde aan het Comité van ministers "een lijst op te stellen van de Lidstaten die discriminaties op grond van het geslacht aanhielden en deze te vragen geschikte maatregelen te nemen om een strikte gelijkheid tussen de vader en de moeder inzake de overdracht van de naam te nemen" (Pt. 6, i).

Meer recent vestigde een Aanbeveling (2007)1798 van 24 mei 2007 van de Parlementaire Vergadering de aandacht op de hardnekkigheid van de discriminaties ten aanzien van de vrouwen door het verbod dat hen in bepaalde Lidstaten werd opgelegd hun familienaam door te geven aan hun kinderen. Zij wenste dat alle Lidstaten hun wetgeving onverwijld aanpasten op dit punt, overeenkomstig eerdere aanbevelingen.

Op het vlak van de rechtspraak, heeft het Europees Hof voor de Rechten van de Mens sinds 1985 geoordeeld dat "la progression vers l'égalité des sexes constitue aujourd'hui un objectif important des États membres du Conseil de l'Europe [et que] seules des raisons très fortes pourraient amener à estimer compatible avec la Convention une distinction fondée sur le sexe" (EHRM, Abdulaziz, Cabales en Balkandali c/ Verenigd Koninkrijk, 28 mei 1985, § 78).

Het Hof heeft dit standpunt verschillende keren herhaald op verschillende gebieden (cf. vb. EHRM, Stec et al c/Verenigd Koninkrijk, 12 april 2006, § 52; EHRM, Zarb Adami c/Malta, 20 juni 2006, § 80), met inbegrip van de familienaam (EHRM, Losonci Rose en Rose c/Zwitserland, 9 november 2010, § 42 en s.).

Bovendien heeft het Hof in een principebeslissing erkend dat het recht op het privé en gezinsleven (artikel 8 EVRM) het recht op de naam in zich bevat "en tant que moyen d'identification personnelle et de rattachement à une famille"(EHRM, 22 februari 1994, Burghartz c/ Suisse, § 24; EHRM, Kemal Taskin ea c/Turkije, 2 februari 2010, § 45).

Volgens haar "le nom, en tant qu'élément d'individualisation principal d'une personne au sein de la société, appartient au noyau dur des considérations relatives au droit au respect de la vie privée et familiale"

(Cour. eur. dr. h., Losonci Rose et Rose c/Suisse, 9 novembre 2010, § 51).

Enfin, le droit de l'Union européenne influence le droit du nom par la reconnaissance d'une citoyenneté européenne et de libertés de circulation et d'établissement (articles 20 et 21 TFUE).

La jurisprudence de la Cour de justice européenne (C.J.C.E., ass. plén., 2 octobre 2003, Garcia Avello, Aff. C-148/02; C.J.C.E., 14 octobre 2008, Grunkin-Paul, Aff. C-353/06) a mis en évidence le fait que, dans les cas soumis à l'appréciation de la Cour, l'application stricte du droit d'un État membre en matière de nom pouvait être jugée contraire au droit européen.

La modification du droit belge de l'attribution du nom vers l'égalité entre l'homme et la femme permettra d'éviter anticipativement des divergences de nom entre États dans des situations d'extranéité et de bipatridie.

Les évolutions à l'étranger

La Belgique occupe désormais une place isolée en Europe en ce qu'elle ne permet pas à la femme de transmettre son nom à l'enfant selon l'une ou l'autre modalité retenue par ses pays voisins.

En Allemagne, comme dans d'autres États de tradition germanique, l'institution du "nom matrimonial" permet aux époux de choisir le nom de l'un d'eux pour eux-mêmes et leurs enfants (article 1355, § 2, BGB). La possibilité de choisir entre le nom du père ou celui de la mère est également assurée en dehors du mariage (article 1617 BGB).

En Espagne, le nom de l'enfant intègre une composante du nom de chaque parent, que la double filiation soit établie dans le mariage ou non ou encore qu'elle résulte d'une adoption (art. 109 C.civ.). L'ordre des noms peut être choisi par les parents et s'étend aux collatéraux. Il peut également être modifié par le majeur.

Issu d'une tradition juridique commune, le droit français a été réformé le 1er janvier 2005. Il permet depuis lors aux parents d'opter pour la transmission du nom de l'un d'eux ou une combinaison libre d'un de leurs noms respectifs (art. 311-21 et s. C.civ.). À défaut de choix, l'enfant porte le nom de son père si la double filiation est établie simultanément ou celui du parent envers lequel la filiation est établie. L'unité du nom entre enfants est assurée.

(EHRM, Losonci rose en Rose c/Zwitserland, 9 novembre 2010, § 51).

Ten slotte beïnvloedt het recht van de Europese Unie het naamrecht door de erkenning van een Europees burgerschap en de vrijheid van verkeer en vestiging (artikelen 20 en 21).

De rechtspraak van het Europees Hof van Justitie (EHJ, plen.verg., 2 oktober 2003, Garcia Avello, Aff. C-148/02; EHJ, 14 oktober 2008, Grunkin-Paul, Aff. C-353/06) heeft er de aandacht op gevestigd dat in de zaken voorgelegd aan het Hof, de strikte toepassing van het recht van een Lidstaat inzake de naam als strijdig met het Europees recht kon worden beschouwd.

De wijziging van het Belgische recht inzake de toekenning van de naam naar gelijkheid tussen man en vrouw zal anticipatief toelaten naamsverschillen tussen Lidstaten in geval van vreemdelingschap en bipatridie te vermijden.

Evoluties in het buitenland

België neemt een geïsoleerde plaats in binnen Europa gezien zij niet toelaat dat de vrouw haar naam aan het kind overdraagt op een wijze zoals voorzien in haar buurlanden.

In Duitsland, zoals in andere landen met een Germaanse traditie, laat de instelling van de "huwelijksnaam" aan de echtgenoten toe te kiezen voor één van hun namen voor zichzelf en hun kinderen (artikel 1355, § 2 BGB). De mogelijkheid om te kiezen tussen de naam van de vader of deze van de moeder is ook verzekerd buiten het huwelijk (artikel 1617 BGB).

In Spanje wordt de naam van het kind samengesteld door de naam van elk van de ouders indien de dubbele afstamming tot stand komt binnen of buiten het huwelijk of als resultaat van een adoptie (art. 109 BW). De volgorde van de namen mag gekozen worden door de ouders en strekt zich uit tot de broers en zussen. Deze mag eveneens worden gewijzigd door de minderjarige.

Het Franse recht, dat ontstaan is uit een gemeenschappelijke juridische traditie, werd hervormd op 1 januari 2005. Het laat de ouders toe te kiezen voor de naam van één van hen, of de vrije samenstelling van hun respectievelijke namen (art. 311-21 e.v. CC). Bij gebrek aan een keuze, draagt het kind de naam van de vader indien de dubbele afstamming gelijktijdig tot stand kwam of de naam van de ouder ten aanzien van wie de afstamming werd vastgesteld. De eenheid van naam tussen de kinderen is verzekerd.

Au Grand-Duché de Luxembourg, la primauté du nom du père a pris fin par la loi du 23 décembre 2005 relative au nom des enfants. L'étendue du choix et ses limites sont inspirées du droit français réformé mais en l'absence d'accord des parents, les noms ou premiers noms des père et mère sont dévolus dans un ordre tiré au sort par l'officier de l'état civil. L'unité du nom est également garantie (cf. art. 57 C.civ.).

Depuis 1983, la Grèce permet également le choix entre les noms des parents ou une combinaison libre de ceux-ci n'excédant pas deux noms (art. 1505 C.civ.). En l'absence de choix, l'enfant porte le nom de son père. L'unité de nom entre enfants est garantie.

L'enfant né hors mariage porte le nom de sa mère mais le nom du père peut être substitué ou adjoint à celui-ci lors de la reconnaissance (art. 1506 C.civ.).

Aux Pays-Bas, le Code civil réformé en 1998, permet aux parents de l'enfant dont la double filiation est établie de lui attribuer le nom de l'un d'eux. En l'absence de choix, l'enfant porte le nom de son père (art 5 BW). L'enfant naturel porte le nom de sa mère qui peut être remplacé par celui du père sur déclaration des parents lorsque la filiation paternelle est établie.

Le Portugal permet le choix du nom et de ses éléments jusqu'à six parmi les noms des parents ou aïeux (art. 1875 C.civ.). Les désaccords sont tranchés par le juge, dans l'intérêt de l'enfant.

L'établissement différé de la filiation paternelle ou maternelle permet une modification ou reconstitution du nom sur décision de justice.

Enfin, dans les États de tradition de common law, comme l'Irlande et le Royaume-Uni, la liberté de choix est très étendue même si l'enfant porte souvent le nom du père en vertu d'une coutume. Aucune unité du nom entre enfants n'est légalement assurée.

In het Groothertogdom Luxemburg kwam een einde aan de voorrang van de vadersnaam door de wet van 23 december 2005 inzake de naam van de kinderen. De draagwijdte van de keuze en de beperkingen werden geïnspireerd door het hervormde Franse recht maar indien er geen akkoord bestaat tussen de ouders, worden hun (eerste) namen toegekend in een volgorde bepaald door de ambtenaar van de burgerlijke stand door lottrekking. De eenheid van naam is eveneens gegarandeerd (cf. art. 57 CC).

Sinds 1983 laat Griekenland ook de keuze tussen de namen van de ouders of een vrije samenstelling van deze toe, voor zover deze niet uit meer dan twee namen bestaat (art. 1505 CC). Bij gebrek aan keuze draagt het kind de naam van zijn vader. De eenheid van naam is gegarandeerd.

Kinderen geboren buiten het huwelijk dragen de naam van de moeder maar de naam van de vader kan in de plaats komen van of eraan toegevoegd worden op het ogenblik van de erkenning (art. 1506 CC).

In Nederland laat het in 1998 hervormde Burgerlijk Wetboek de ouders van het kind ten aanzien van wie de dubbele afstamming werd vastgesteld toe, het één van hun namen toe te kennen. Bij gebrek aan een keuze draagt het kind de naam van zijn vader (art. 5 BW). Het kind geboren buiten het huwelijk draagt de naam van zijn moeder, die vervangen kan worden door de naam van de vader op grond van een verklaring van de vader wanneer de afstamming langs vaderszijde is vastgesteld.

Portugal laat de keuze van de naam en de samenstelling ervan tot zes namen uit van de ouders of voorouders toe (art. 1875 CC). Onenigheid wordt beslecht door de rechter, in het belang van het kind.

De opeenvolgende vaststelling van de afstamming langs vaderszijde of moederszijde laat een wijziging of hersamenstelling van de naam toe op grond van een rechterlijke beslissing.

Ten slotte is de keuzevrijheid in de Staten met een common law traditie, zoals Ierland en het Verenigd Koninkrijk, zeer uitgebreid, ook al draagt het kind vaak de naam van de vader op grond van gewoonte. De eenheid van naam tussen kinderen is niet wettelijk verzekerd.

La portée de la réforme

I. Le principe: l'attribution du nom du père ou de la mère ou du double nom

Un des objectifs majeurs de cette réforme est d'assurer à la femme la possibilité de transmettre son nom à l'enfant, possibilité que la loi restreint jusqu'à maintenant. On répond ainsi aux aspirations de la société elle-même, qui efface progressivement, en droit, les fondements de l'exclusion des femmes.

Toutefois, en offrant cette nouvelle opportunité aux femmes, la présente réforme ne doit pas rompre à nouveau le principe d'égalité, cette fois-ci au détriment des hommes. Vu ce qui précède, le recours aux mêmes modes de dévolution du nom, que le parent soit homme ou femme, s'impose. Tout en ouvrant aux parents le droit de choisir le double nom ou de préférer le nom de la mère à celui du père, il convient de maintenir la possibilité pour ceux-ci d'opter plutôt pour le nom de ce dernier.

En effet, la transmission du seul nom de la mère à l'enfant, y compris dans l'hypothèse où la double filiation est établie, constitue une discrimination inversée à l'égard du père qui ne dispose pas du lien biologique privilégié qui unit l'enfant à sa mère (*mater semper certa est*). Il paraît donc essentiel de maintenir la possibilité de conférer le nom de son père à l'enfant dans les cas dans lesquels la filiation paternelle est établie. Ceci présente en outre l'avantage de ne pas introduire une rupture trop radicale par rapport à la tradition bien ancrée de port du nom du père dans nos sociétés occidentales.

Cette réforme cherche à introduire une certaine autonomie de la volonté des parties en cette matière, de manière à rétablir une égalité entre parents et favoriser le consensus entre ceux-ci. Ce souhait est d'ailleurs conforme à une certaine tendance qui se dégage dans les pays européens. Cette autonomie ne peut toutefois pas être absolue pour des raisons tenant à la nécessaire stabilité de l'état civil, matière d'ordre public, et à l'identité des familles.

Le projet de loi prévoit que les parents pourront attribuer à leur enfant le nom d'un de ceux-ci ou le composer d'un des noms de chacun d'eux.

Le système préconisé se veut large et cherche à donner satisfaction à l'ensemble des parents qui ne conçoivent pas la détermination du nom de la même manière.

De draagwijdte van de hervorming

I. Het principe: de toekenning van de naam van de vader of van de moeder of de dubbele naam

Een van de belangrijkste doelstellingen van deze hervorming is ten aanzien van de vrouw de mogelijkheid te verzekeren haar naam aan het kind over te dragen; een mogelijkheid die tot nu wettelijk beperkt was. Hiermee beantwoordt men aan het verlangen van de samenleving zelf, die geleidelijk de wettelijke gronden voor de uitsluiting van vrouwen uitveegt.

Evenwel mag deze hervorming, door deze nieuwe mogelijkheid aan vrouwen te bieden, geen nieuwe inbreuk plegen op het gelijkheidsprincipe, dit keer ten koste van de mannen. Gezien het voorgaande, dringt een toekenning van de naam op gelijke wijze, of de ouder nu moeder of vader is, zich op. Bij het openen van het keuzerecht voor ouders om de dubbele naam of de naam van de vader te kiezen, moet men de mogelijkheid voor hen behouden om hun naam te kiezen.

De overdracht van de naam van de moeder, ook indien de dubbele afstamming vaststaat, is inderdaad een discriminatie ten aanzien van de vader die geen bevoorrecht biologische band heeft zoals de moeder ten aanzien van het kind (*mater semper certa est*). Het is bijgevolg noodzakelijk de mogelijkheid te behouden voor de vader om zijn naam aan het kind over te dragen in de gevallen waarin de afstamming langs vaderszijde is vastgesteld. Dit heeft bovendien als voordeel dat er geen te radicale breuk ingevoerd wordt ten aanzien van een diepgewortelde traditie inzake het dragen van de vadersnaam in onze westerse samenlevingen.

Deze hervorming wil een zekere wilsautonomie van de partijen invoeren door een gelijkheid tussen ouders te vestigen en de eensgezindheid tussen hen te bevorderen. Deze wens is bovendien overeenkomstig een zekere stroming die blijkt in de Europese landen. Deze autonomie mag evenwel niet absoluut zijn omwille van de noodzakelijke stabiliteit inzake burgerlijke staat, die valt onder de openbare orde, en ten aanzien van de identiteit van gezinnen.

Het ontwerp van wet voorziet dat de ouders aan hun kind de naam van één van hen kunnen toekennen, of deze samenstellen uit één van de namen van elk van hen.

De bepleite regeling heeft een breed draagvlak en wilt tegemoet komen aan de ouders die de bepaling van de naam niet op eenzelfde manier zien.

L'option retenue comporte un certain nombre d'avantages. Un tel dispositif assure l'égalité des sexes dès lors qu'il repose sur le principe de la liberté. Il respecte les choix individuels. Il évite les rapports de force, qui peuvent, dans une certaine mesure, être résolus par le double nom.

Se fonder sur la seule autonomie de la volonté des parties ne suffit pas à mettre en place un système cohérent de dévolution du nom. Il doit être complété par certaines dispositions légales qui s'appliqueront aux cas où il n'y a pas eu de consensus.

En effet, un désaccord peut naître entre parents. Dans le contexte actuel, ils peuvent s'opposer dans bien des situations, en particulier en cas de séparation des parents.

De même, les parents sont parfois peu désireux d'effectuer un choix parmi les possibilités offertes et préfèrent s'en remettre à la loi, à la tradition existante, ce qui, soit dit en passant, peut constituer une expression de ce choix.

Vu ce qui précède, conscient du rôle que la loi peut encore jouer dans ce domaine, le projet de loi prévoit des hypothèses où le nom sera encore attribué d'autorité aux enfants: le désaccord des parties ou l'absence de choix de leur part.

De l'avis du Conseil d'État, le régime supplétif en l'absence de choix ou en cas de désaccord sur le choix du nom, sans pour autant être discriminant, est sujet à critique en ce que l'objectif d'instaurer l'égalité entre père et mère dans la transmission du nom ne serait pas complètement réalisé.

Pour y remédier, il suggère l'attribution du double nom des père et mère dans ces situations, comme c'est le cas dans certains pays voisins.

Le Conseil d'État cite à titre d'exemples les solutions du droit français et du droit luxembourgeois.

Le droit français prévoit qu'en cas de désaccord des parents sur le choix du nom, l'enfant prend leurs deux noms, dans la limite du premier nom de famille pour chacun d'eux, accolés selon l'ordre alphabétique. Privilégier cette solution aboutirait à ce que les noms qui débutent par une lettre plus proche de la fin de l'alphabet disparaissent au fil des générations, avec un risque d'appauvrissement de la diversité des noms de famille.

L'exemple tiré du droit luxembourgeois que le Conseil d'État évoque est tout autant sujet à critique. La solution

De gekozen optie brengt een aantal voordelen met zich mee. Een dergelijke bepaling verzekert de gelijkheid tussen geslachten gezien deze gebaseerd is op het vrijheidsprincipe. Deze respecteert de individuele keuzes. Hij vermijdt krachtmetingen die, in bepaalde mate, door de dubbele naam opgelost kunnen worden.

Enkel op grond van de autonomie van de partijen is het niet mogelijk een coherent systeem inzake de toekenning van de naam op te stellen. Het moet aangevuld worden met wettelijke bepalingen die van toepassing zullen zijn wanneer er geen overeenstemming is.

Het kan inderdaad gebeuren dat de ouders het niet eens zijn. In de huidige context kunnen zij recht tegenover elkaar komen te staan, in het bijzonder wanneer de ouders scheiden.

Bovendien wensen ouders soms niet een keuze te maken tussen de aangeboden mogelijkheden en verkiezen ze zich op de wet te beroepen, volgens de bestaande traditie, wat terloops gezegd, ook een uitdrukking van een keuze kan inhouden.

Gezien het voorgaande en bewust van de rol die de wet nog in dit domein kan spelen, voorziet het ontwerp van wet de hypothesen waarin de naam zonder meer aan het kind zal worden toegekend: onenigheid tussen de partijen of de afwezigheid van hun keuze.

Volgens het advies van de Raad van State is het aanvullend stelsel bij ontstentenis van keuze of in geval van onenigheid over de naamkeuze, zonder evenwel discriminerend te zijn, voor kritiek vatbaar omdat de beoogde invoering van de gelijkheid tussen vader en moeder bij de naamsoverdracht niet volledig wordt verwezenlijkt.

Om dat te verhelpen, oppert hij de toekenning van de dubbele naam van de ouders in dergelijke situaties, zoals dat in bepaalde buurlanden het geval is.

De Raad van State noemt als voorbeeld de oplossingen van het Franse en het Luxemburgse recht.

Het Franse recht bepaalt dat het kind, in geval van onenigheid tussen de ouders over de naamkeuze, als naam de samenstelling van de eerste familienaam van beiden in alfabetische volgorde orde toegekend krijgt. De keuze voor die oplossing zou ertoe leiden dat de namen die beginnen met een letter achteraan het alfabet, doorheen de generaties verdwijnen, met een risico op verminderde diversiteit op het stuk van familienamen tot gevolg.

Het Luxemburgse voorbeeld dat de Raad van State aanhaalt, roept evenzeer kritiek op. De oplossing waarin

prévue par ce droit en cas de désaccord est le tirage au sort. Or, les auteurs du présent projet estiment que cette solution équivaut pour le législateur à laisser faire le hasard dans une matière d'ordre public, à savoir l'état des personnes.

En outre, elle susciterait la frustration des parents et l'embarras de l'officier de l'état civil, contraint d'organiser un système de tirage au sort, dans un contexte conflictuel.

Par ailleurs, le Conseil d'État propose de confier aux juridictions le soin de trancher les litiges entre parents à ce propos. Puisqu'il s'agit d'une compétence qui intéresse l'état des personnes, la juridiction de référence serait le nouveau tribunal de la famille (nouvel article 572*bis*, 1°, du Code judiciaire).

Eu égard au principe de fixité du nom, qui est d'ordre public, le législateur doit veiller à ne pas créer d'incertitude quant au nom de l'enfant au moment où son acte de naissance est dressé. C'est en ce sens que l'article 57 du Code civil prévoit que l'acte de naissance doit énoncer le nom que portera l'enfant.

Tout solution qui aurait pour effet de postposer l'établissement de l'acte de naissance et la mention du nom de l'enfant — par exemple parce qu'il doit encore être déterminé par une décision judiciaire —, serait contraire au prescrit de la Convention du 20 novembre 1989 relative aux droits de l'enfant. En effet, l'article 7.1 de cette Convention stipule que l'enfant est enregistré aussitôt sa naissance et a dès celle-ci le droit à un nom.

Il appartient dès lors au législateur de fixer les règles supplétives de détermination du nom en cas de désaccord des parents sur le choix de celui-ci. Le mode actuel de dévolution du nom a été préféré pour les motifs évoqués ci-dessus. Il convient d'insister sur le fait que ce mode de dévolution n'aura à l'avenir plus qu'une valeur supplétive et que la liberté de choix des parties deviendra la règle.

II. — LES MODALITÉS DU CHOIX PARENTAL

Le présent projet de loi modifie l'article 335, § 1er, du Code civil afin de permettre aux parents de choisir le nom qu'ils souhaitent transmettre à l'enfant dont la double filiation est établie simultanément: le nom de l'un d'eux ou la combinaison d'un des noms de chacun d'eux.

het Luxemburgse recht in geval van onenigheid voorziet, is loting. De stellers van dit ontwerp zijn echter van mening dat die oplossing voor de wetgever inhoudt dat een aangelegenheid van openbare orde, te weten de staat van de personen, aan het toeval wordt overgelaten.

Bovendien zou die oplossing leiden tot frustratie bij de ouders en voor onbehagen zorgen bij de ambtenaar van de burgerlijke stand, die in een conflictsituatie een lotingssysteem moet organiseren.

Overigens stelt de Raad van State voor om de geschillen tussen ouders in dat verband door de rechtscolleges te laten beslechten. Aangezien het gaat om een bevoegdheid met betrekking tot de staat van personen, zou het referentierechtscollege de nieuwe familierechtbank zijn (nieuw artikel 572*bis*, 1°, van het Gerechtelijk Wetboek).

Gelet op het beginsel van onveranderlijkheid van de naam, die tot de openbare orde behoort, moet de wetgever erop toezien dat er geen onzekerheid ontstaat over de naam van het kind op het tijdstip dat zijn akte van geboorte wordt opgemaakt. In die zin bepaalt artikel 57 van het Burgerlijk Wetboek dat de akte van geboorte melding maakt van de naam die het kind zal dragen.

Iedere oplossing die zou leiden tot het uitstellen van de opmaak van de akte van geboorte en de vermelding van de naam van het kind — bijvoorbeeld omdat de naam nog bij rechterlijke beslissing moet worden bepaald —, zou strijdig zijn met het bepaalde in het Verdrag inzake de rechten van het kind van 20 november 1989. In artikel 7.1 van dat verdrag is immers bepaald dat het kind onmiddellijk na de geboorte wordt ingeschreven en vanaf de geboorte het recht op een naam heeft.

Bijgevolg behoort de wetgever de aanvullende regels vast te leggen voor de bepaling van de naam in geval van onenigheid tussen de ouders over de naamskeuze. Om de bovenvermelde redenen werd de voorkeur gegeven aan de huidige wijze van naamstoekenning. Er moet worden benadrukt dat die wijze van naamstoekenning in de toekomst slechts aanvullende waarde zal hebben en dat de keuzevrijheid van de partijen de regel wordt.

II. — DE MODALITEITEN VAN DE KEUZE DOOR DE OUDERS

Het voorliggende ontwerp van wet wijzigt artikel 335, § 1 van het Burgerlijk Wetboek teneinde ouders toe te laten de naam te kiezen die zij willen toekennen aan het kind ten aanzien van wie de dubbele afstamming is vastgesteld: de naam van één van hen of een combinatie van één van de namen van elk van hen.

La double filiation se trouve ainsi établie si la filiation paternelle est établie par présomption (art. 315 C.civ.) ou par reconnaissance (art. 319 C.civ.) effectuée au plus tard au moment de la déclaration de naissance puisque la filiation maternelle résulte de la mention du nom de la mère dans l'acte de naissance (art. 312 C.civ.). Ceci implique que le choix devra être acté lors de la déclaration de naissance par l'officier de l'état civil qui la reçoit auquel il revient de mentionner le nom de l'enfant dans l'acte (art. 57, 1°, C.civ.).

Le choix entre le nom du père ou de la mère confère des droits égaux entre les parents, objectif central de cette réforme. Toutefois l'exercice de ce droit pourrait virer au conflit si aucun accord ne peut se dégager entre eux. Pour limiter pareil risque, la loi octroie aux père et mère la faculté de donner à l'enfant un des noms de chacun d'eux dans l'ordre qu'ils souhaitent. Cette solution est d'ailleurs conforme au souhait des auteurs du projet de promouvoir l'égalité de traitement entre mère et père. Ils pourront trouver ainsi, l'un et l'autre, la confirmation de leur qualité de parent dans le nom de famille de leur enfant.

Si les parents optent pour le double nom, il y a lieu d'apporter les précisions suivantes: si les parents ou l'un d'eux portent un nom composé de plusieurs parties, ce qui ne manquera pas d'intervenir après une génération, il leur revient également de choisir la partie du nom qu'il transmettent. Il s'agit ainsi d'empêcher la construction de noms exagérément longs et complexes de nature à nuire à leurs titulaires en limitant la structure d'un nom à deux parties.

Le choix de l'ordre des noms et de la partie du nom transmise peut reposer sur des considérations familiales ou purement subjectives mais il peut également permettre aux parents d'éviter une combinaison malheureuse ou préjudiciable.

Même si le projet de loi tente de limiter les conflits entre parents quant au nom à donner à l'enfant, il est envisageable que les parents ne parviennent pas à s'entendre à ce sujet ou ne soient pas intéressés par les opportunités que leur offrirait la loi. Etant donné que les officiers de l'état civil n'ont aucune prérogative pour arbitrer ce genre de situation et que l'enfant doit être impérativement pourvu d'un nom, élément d'identification de l'enfant, le texte du projet de loi prévoit des critères supplétifs identiques à ceux prévus par le régime actuel.

De dubbele afstamming wordt vastgesteld indien de afstamming langs vaderszijde wordt vastgesteld door het vermoeden (art. 315 BW) of door erkenning (art. 319 BW) ten laatste op het ogenblik van de aangifte van de geboorte gezien de afstamming langs moederszijde voortvloeit uit de vermelding van de naam van de moeder op de geboorteakte (art. 312 BW). Dit impliceert dat de keuze geacteerd zal moeten worden bij de aangifte van de geboorte door de ambtenaar van de burgerlijke stand die deze ontvangt en op grond waarvan hij de naam van het kind in de geboorteakte zal vermelden (art. 57, 1° BW).

De keuze tussen de naam van de vader en de naam van de moeder kent gelijke rechten toe aan de ouders, wat het hoofddoel van deze hervorming is. Evenwel kan de uitoefening van dit recht aanleiding tot conflict geven indien zij er onderling niet uit geraken. Om een dergelijk risico te beperken kent de wet aan de vader en moeder de mogelijkheid toe om het kind elk één van hun namen te geven in een volgorde die zij zelf bepalen. Deze oplossing is bovendien in overeenstemming met de wensen van wie de gelijkheid tussen moeder en vader wilt bevorderen. Op deze wijze kunnen zij elk hun hoedanigheid als ouder in de naam van hun kind bevestigd zien.

Indien de ouders voor de dubbele naam kiezen wordt daarbij het volgende gespecificeerd: indien de ouders of één van hen een samengestelde naam heeft, wat zeker na verloop van één generatie zal voorkomen, kunnen zij het deel van de naam dat zij willen doorgeven kiezen. Op deze manier vermijdt men de samenstelling van overdreven lange en complexe namen die nadelig kunnen zijn voor de drager, door de structuur van de naam tot twee delen te beperken.

De keuze van de volgorde van de namen en het deel van de naam dat zij doorgeven kan gebaseerd zijn op familiale of puur subjectieve redenen, maar dit kan de ouders ook toelaten een ongelukkige of nadelige combinatie te vermijden.

Zelfs al wil het ontwerp van wet conflicten tussen ouders over de naam beperken, is het niet ondenkbaar dat ouders het niet eens raken of dat zij zich niet interesseren in de mogelijkheden die hun door de wet geboden worden. Gezien de ambtenaar van de burgerlijke stand geen bevoegdheid heeft om dergelijke situaties te beslechten en dat het kind absoluut een naam toekend moet krijgen, waardoor het geïdentificeerd kan worden, voorziet de ontwerp tekst aanvullende criteria die gelijk zijn aan de huidige regeling.

Cet éventail de choix se voit limiter par la garantie d'une unité de nom entre enfants nés des mêmes parents. Le nom ne peut donc varier au sein d'une même fratrie et l'ordre des familles se voit ainsi ménagé.

L'enfant dont la double filiation n'est pas établie porte naturellement le nom du seul parent à l'égard duquel sa filiation est établie.

III. — LES MODIFICATIONS DE LA FILIATION

Les conséquences de la modification de la filiation d'une personne sur son nom sont calquées sur le régime actuellement en vigueur, compte tenu du principe de l'égalité de droits instaurée entre parties.

Ainsi, dans l'hypothèse où la filiation paternelle d'un mineur (l'anéantissement de la filiation maternelle est proche du cas d'école) est anéantie, le nom de la mère lui est dévolu.

Lorsque la double filiation d'un mineur n'est pas établie simultanément mais consécutivement, généralement par une reconnaissance de paternité différée, le nom de l'enfant ne se trouve pas modifié de plein droit. Comme dans le droit actuel, le nom ne peut être modifié que par une déclaration conjointe des parents, effectuée dans un délai d'un an à compter de la reconnaissance ou de sa notification à l'épouse qui n'est pas la mère de l'enfant (art. 319*bis* C.civ.) et, dans tous les cas avant la majorité ou l'émancipation de l'enfant.

Par cette déclaration faite devant l'officier de l'état civil compétent, les père et mère peuvent attribuer à l'enfant soit le nom de celui dont la filiation est établi en second lieu, soit un des noms du père accolé à l'un des noms de la mère, dans un ordre qu'ils déterminent.

La substitution de paternité en vertu d'une décision judiciaire suit le même régime dans le cas du mineur.

En revanche, comme dans le système actuel, la reconnaissance de paternité ou l'établissement judiciaire de la filiation paternelle d'un majeur ne peut avoir lieu sans son accord. Il conserve en principe le nom de sa mère sous lequel il a accédé à la majorité civile.

Ce n'est que par la démonstration de la réalisation des conditions prévues par la loi du 15 mai 1987 relative aux noms et prénoms qu'il pourrait éventuellement prétendre à un changement de nom par la voie administrative.

Deze waaier aan keuzemogelijkheden is beperkt door de garantie dat kinderen van dezelfde ouders dezelfde naam zullen dragen. De naam van broers en zussen kan bijgevolg niet verschillen waardoor

Het kind waarvan de dubbele afstamming niet vaststaat draagt vanzelfsprekend de naam van de ouder ten aanzien van wie de afstamming vaststaat.

III. — DE WIJZIGINGEN VAN DE AFSTAMMING

De gevolgen van de wijziging van de afstamming van een persoon op de naam zijn overgenomen van de regeling die momenteel van kracht is, rekening houdende met het gelijkheidsprincipe tussen de partijen.

Zo zal in het geval de afstammingsband van een minderjarige langs vaderszijde vernietigd wordt (langs moederszijde betreft eerder een theoretische toepassing), de naam van de moeder toegekend worden.

Wanneer de dubbele afstamming ten aanzien van een minderjarige niet gelijktijdig maar opeenvolgend vast komt te staan, gewoonlijk door de uitgestelde erkenning van het vaderschap, wordt de naam niet van rechtswege gewijzigd. Zoals in het huidige recht zal de naam slechts gewijzigd kunnen worden door een gezamenlijke verklaring door de ouders, uitgevoerd binnen een termijn van een jaar te rekenen vanaf de erkenning of de betekening aan de echtgenote die niet de moeder van het kind is (art. 319*bis* BW) en, in elk geval voorafgaand aan de meerderjarigheid of de ontvoogding van het kind.

Door deze verklaring afgelegd voor de bevoegde ambtenaar van de burgerlijke stand, kunnen de vader en moeder aan het kind ofwel de naam van wie de afstamming in de tweede plaats tot stand gekomen is, ofwel één van de namen van de vader toegevoegd aan één van de namen van de moeder, in een volgorde door hen bepaald, toekennen.

De gerechtelijke vaststelling van het vaderschap volgt dezelfde regeling in het geval van een minderjarige.

Daarentegen, zoals in het huidige systeem, kan de erkenning of de gerechtelijke vaststelling langs vaderszijde van een meerderjarige niet zonder zijn toestemming. Hij behoudt in principe de naam van zijn moeder waarmee hij burgerlijk meerderjarig is geworden.

Enkel wanneer is aangetoond dat de voorwaarden zoals voorzien door de wet van 15 mei 1987 inzake de naam en voornaam zijn voldaan, dat hij eventueel beroep kan doen op de administratieve procedure inzake naamswijziging.

Si le lien de filiation paternel d'un majeur vient à être anéanti, son nom ne peut être modifié sans son accord. Le régime actuel qui résulte de l'arrêt n° 171/2005, rendu le 23 novembre 2005, par la Cour constitutionnelle est maintenu. La Cour avait sagement estimé que l'obligation de changer de nom constitue une ingérence dans le respect de la vie privée du majeur et que l'invariabilité de son nom constitue une garantie sociale.

IV. — L'UNITÉ DU NOM ENTRE ENFANTS

L'ouverture d'un choix aux parents dans la détermination du nom de l'enfant ne dispense pas de limiter le choix au nom du premier enfant afin d'éviter que les enfants d'une même fratrie se voient attribuer des noms différents. La divergence de nom entre collatéraux est une source de confusion quant à leur filiation et leur lignée et peut s'avérer préjudiciable. Dès lors, le texte projeté impose que le nom de l'enfant aîné, déterminé selon le choix exercé par les parents ou attribué en vertu de la loi, s'impose aux enfants qui naissent ultérieurement des mêmes père et mère. En revanche, rien ne s'oppose à ce que des frères et sœurs utérins ou a patre portent des noms différents étant donné leur filiation différente. Il convient de ne pas brider la liberté de choix du parent qui ne leur est pas commun.

V. — L'EXTENSION DU RÉGIME À L'ADOPTION

Les dispositions du Code civil relatives à l'adoption qui sont en vigueur font également prévaloir le nom de l'homme sur le nom de la femme dans plusieurs situations. Il convient donc de restaurer une égalité de droits dans ce cadre également, tout en simplifiant les dispositions complexes actuelles.

L'adoption simple

Le principe demeure celui de la dévolution du nom de l'adoptant à l'adopté. En cas d'adoption simultanée par deux époux ou cohabitants, le nom de l'homme n'est plus seul dévolu à l'adopté. A l'instar de ce qui est autorisé par le Code civil au cas où la filiation est établie par l'effet de la loi, les adoptants sont en droit de conférer à l'adopté un de leurs noms ou d'accoler un nom de chacun d'eux, dans l'ordre qu'ils désirent. Il ne peut donc être question de discrimination par rapport aux droits qui sont reconnus dans le cadre de la filiation.

Indien de afstammingsband langs vaderszijde van een meerderjarige vernietigd werd, kan zijn naam niet gewijzigd worden zonder zijn akkoord. De huidige regeling die voortvloeit uit het arrest n°171/2005 van 23 november 2005 van het Grondwettelijk Hof wordt behouden. Het Hof heeft wijs geoordeeld dat de verplichting om de naam te wijzigen een inbreuk op het recht op privéleven van de meerderjarige inhoudt en dat de onveranderlijkheid van de naam een maatschappelijke zekerheid betekent.

IV. — DE EENHEID VAN NAAM TUSSEN KINDEREN

Het voorzien van een keuze voor de ouders in de bepaling van de naam van het kind is geen vrijstelling om deze keuze niet te beperken tot het eerste kind opdat de kinderen van dezelfde ouders geen verschillende namen toegekend zouden worden. Het onderling verschillen van de naam tussen broers en zussen is een bron van verwarring wat betreft hun afstamming en kan heel nadelig blijken. Bijgevolg legt de voorgestelde tekst de naam van het oudste kind, bepaald op grond van de keuze van de ouders, op voor de andere kinderen die later geboren worden uit dezelfde moeder en vader. Daarentegen belet niets dat broers en zussen met enkel dezelfde moeder of dezelfde vader verschillende namen dragen gezien hun verschillende afstamming. Men moet de keuzevrijheid van de niet-gemeenschappelijke ouder niet beteugelen.

V. — DE UITBREIDING VAN DE REGELING NAAR DE ADOPTIE

De geldende bepalingen van het Burgerlijk Wetboek inzake de adoptie geven ook de voorrang aan de naam van de man boven de naam van de vrouw in verschillende situaties. Men moet bijgevolg ook in dit kader de gelijkheid tot stand brengen door de complexe huidige bepalingen te vereenvoudigen.

De gewone adoptie

Het principe blijft de toekenning van de naam van de adoptant aan de geadopteerde. In het geval van een gelijktijdige adoptie door twee echtgenoten of samenwonenden wordt niet enkel de naam van de man toegekend aan de geadopteerde. Naar het voorbeeld van wat het Burgerlijk Wetboek voorziet wanneer de afstamming van rechtswege tot stand komt, hebben de adoptanten het recht aan de geadopteerde de naam van één van hen of een samenstelling van één van de namen van elk van hen, in de volgorde die zij wensen, toe te kennen. Bijgevolg is er geen sprake van discriminatie ten aanzien van de rechten die gelden in het kader van de afstamming.

La faculté offerte aux parties de solliciter du tribunal que l'adopté conserve son nom en le faisant précéder ou suivre de celui de l'adoptant est maintenue. L'adoption simple ne rompt en effet pas tous les liens avec la famille d'origine et n'est pas absolument irrévocable. Des considérations personnelles peuvent rendre la conservation d'un lien symbolique avec la famille d'origine souhaitable.

Dans ce cas précis, vu la nécessité de se cantonner à l'attribution du double nom à l'adopté, pour des considérations pratiques, il est essentiel de limiter la conservation du nom de famille d'origine et la transmission du nom de l'adoptant à une seule partie de chacun de ces noms.

Dans le cas d'une adoption simultanée par des époux ou cohabitants, seul le nom de l'homme peut actuellement être accolé au nom de la famille d'origine de l'adopté. Il convient donc de mettre un terme à une tradition patrilinéaire en permettant aux adoptants de choisir le nom de l'adopté. Il sera fonction du nom d'un des adoptants, ou composé d'une partie de leurs noms respectifs, dans l'ordre qu'ils déterminent.

Aucune distinction de régime n'est nécessaire entre l'adoption par des époux ou cohabitants et l'adoption par des personnes de même sexe dès lors qu'est supprimée la prévalence du nom de l'homme sur celle de la femme. La même liberté de choix est instaurée entre ces catégories d'adoptants.

Il en va de même dans le cadre de l'adoption de l'enfant ou de l'enfant adoptif du conjoint ou cohabitant ou en cas d'adoption "nouvelle" (art. 347-1 C.civ.). Que le nom de l'adoptant ait remplacé ou soit accolé au nom de l'adopté lors de l'adoption antérieure, il n'est nul besoin d'établir une distinction entre les conjoints et cohabitants de même sexe ou non dès lors qu'il ne s'agit plus de faire prévaloir le nom de l'homme sur celui de la femme.

Ainsi, la personne qui fait l'objet d'une adoption successive par des époux ou cohabitants porte, soit le nom d'un des adoptants, soit l'un des noms de chacun de ceux-ci dans l'ordre qu'ils déterminent, conformément au régime général proposé, plaçant parents et parents adoptifs sur un pied d'égalité.

Toutefois, lorsque la première adoption a eu pour effet de remplacer le nom de l'adopté par celui de l'adoptant ou de composer le nom de l'adopté d'une partie de son

De mogelijkheid voor de partijen om de rechtbank te vragen dat de geadopteerde zijn naam behoud, voorafgegaan of gevolgd door die van de adoptant, wordt behouden. De gewone adoptie verbreekt de banden met de oorspronkelijke familie niet en is niet onherroepelijk. Persoonlijke overweging kunnen het behoud van een symbolische band met de oorspronkelijke familie wenselijk maken.

In dit specifieke geval en gezien de noodzaak om de toekenning van de dubbele naam aan de geadopteerde te beperken, gezien praktische overwegingen, is het essentieel om het behoud van de oorspronkelijke familienaam en de overdracht van de naam van de adoptant te beperken tot één deel van elk van deze namen.

In het geval van een gelijktijdige adoptie door twee echtgenoten of twee samenwonenden kan op dit ogenblik enkel de naam van de man toegevoegd worden aan de oorspronkelijke familienaam van de geadopteerde. Het is bijgevolg passend een einde te maken aan de patriarchale traditie en de adoptanten de naam van de geadopteerde te laten kiezen. Dit zal de naam van de ene of de andere adoptant zijn, of de samenstelling uit één van de namen van elk van hen, in een volgorde door hen bepaald.

Gezien er geen onderscheid meer gemaakt moet worden tussen de adoptie door echtgenoten of samenwonenden en de adoptie door personen van hetzelfde geslacht wordt de voorrang van de naam van de man op deze van de vrouw afgeschaft. Alle categorieën adoptanten krijgen dezelfde keuzevrijheid.

Hetzelfde geldt in het kader van een adoptie van het kind of het adoptief kind door de echtgenoot, echtgenote of samenwonende, of in het geval van een nieuwe adoptie (art. 347-1 BW). Of de naam van de adoptant de naam van de geadopteerde toegekend bij de vorige adoptie, vervangt of eraan toegevoegd wordt, een onderscheid tussen echtgenoten of samenwonenden van verschillend of gelijk geslacht is niet nodig gezien het niet meer gaat om de naam van de man te laten voorgaan op deze van de vrouw.

Zo zal de persoon die achtereenvolgens geadopteerd wordt door echtgenoten of samenwonenden ofwel de naam van één van de adoptanten, ofwel de samenstelling van één van de namen van elk van hen, in een volgorde die zij bepalen, dragen, overeenkomstig de algemeen voorgestelde regeling waarbij ouders en adoptieouders op voet van gelijkheid geplaatst worden.

Evenwel past het, wanneer de eerste adoptie tot gevolg heeft gehad dat de naam van de geadopteerde door deze van de adoptant werd vervangen of de naam

nom d'origine et d'une partie du nom de l'adoptant, il convient de permettre aux parties de conserver le nom résultant de l'adoption antérieure ou recomposer ce nom d'un des noms résultant d'une adoption antérieure et d'un des noms du nouvel adoptant. Cette souplesse permet de rencontrer tous les besoins personnels sous le contrôle du tribunal.

De la sorte, l'adoption de l'enfant adoptif d'une personne de même sexe permet la conservation du nom de l'adopté et de faire suivre ou précéder ce nom de l'adoptant. Ceci permet de répondre à l'arrêt n° 104/2010 rendu par la Cour constitutionnelle le 16 septembre 2010 selon laquelle cette impossibilité dans le droit en vigueur constitue une violation des articles 10 et 11 de la Constitution.

Dans son avis, le Conseil d'État attire l'attention sur le fait que le projet de loi prévoit l'application de règles d'autorité aux seuls cas où un couple adoptant hétérosexuel ne parviendrait pas à un accord sur le nom. Il n'en est rien si le couple à l'origine de l'adoption est de même sexe et en désaccord.

Il excipe que conformément au droit actuel, les adoptants doivent s'accorder sur le nom de l'adopté qui sera ensuite mentionné dans le jugement d'adoption, et qu'il y a lieu d'interpréter l'accord sur le nom comme étant une condition préalable à l'adoption.

Cette interprétation est conforme à la ratio legis des dispositions qui déterminent les modalités d'attribution du nom dans le cadre d'une adoption. (Proposition de loi modifiant le Code civil afin d'autoriser l'adoption par des couples homosexuels, Rapport fait au nom de la Commission de la Justice, Doc. parl., Ch., Sess. ord. 2005-2006, n° 51-0664/008, pp. 62-64).

Puisque l'accord sur le nom constitue, conformément à l'article 1231-3 du Code judiciaire, un prérequis à l'adoption et que le jugement qui la prononce doit mentionner le nom choisi, il n'y a dès lors pas lieu d'édicter des principes d'attribution du nom au cas où les parents ne s'accorderaient pas ou plus sur ce point.

Pour le surplus et pour les mêmes considérations que dans le cadre de la filiation, le consentement des parties au changement de nom de l'adopté âgé de plus de dix-huit ans est toujours exigé.

werd samengesteld door een deel van de oorspronkelijke naam en een deel van de naam van de adoptant, de partijen toe te laten de naam toegekend bij de vorige adoptie te behouden of de naam opnieuw samen te stellen uit één van de namen uit de vorige adoptie en één van de namen van de nieuwe adoptant. Deze soepelheid laat toe tegemoet te komen aan alle persoonlijke noden onder de controle van de rechtbank.

Daaruit volgt dat de adoptie van een adoptief kind door een persoon van hetzelfde geslacht toelaat de naam van de geadopteerde te behouden en deze te laten volgen of te laten voorafgaan door de naam van de adoptant. Dit beantwoordt aan het arrest n°104/2010 van 16 september 2010 van het Grondwettelijk Hof op grond waarvan deze onmogelijkheid binnen het huidige recht een schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet inhoudt.

De Raad van State vestigt in zijn advies de aandacht op het feit dat het ontwerp van wet voorziet in de toepassing van rechtsregels op enkel die gevallen waarin een heteroseksueel adoptiekoppel het niet eens zou worden over de naam. In het ontwerp staat niets over de gevallen waarin die onenigheid bestaat binnen een adoptiekoppel van hetzelfde geslacht.

De Raad van State voert aan dat, overeenkomstig het huidige recht, de adoptanten het eens moeten worden over de naam van de geadopteerde die vervolgens in het adoptievonnissen zal worden vermeld, en dat de eensgezindheid over de naam als een voorafgaande voorwaarde voor de adoptie moet worden beschouwd.

Die uitlegging stemt overeen met de ratio legis van de bepalingen die voorzien in de nadere regelen voor naamstoekenning in het kader van een adoptie. (Wetsvoorstel tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek teneinde adoptie door koppels van gelijk geslacht toe te laten, Gedr. St., Kamer, gewone zitting. 2005-2006, nr. -51-0664/008, blz. 62-64).

Aangezien de eensgezindheid over de naam, krachtens artikel 1231.3 van het Gerechtelijk Wetboek, een voorafgaande vereiste is voor adoptie, en in het adoptievonnissen melding moet worden gemaakt van de gekozen naam, mogen derhalve geen beginselen inzake naamstoekenning worden vastgesteld wanneer de ouders het daarover oneens of niet langer eens zouden zijn.

Bovendien en voor dezelfde redenen als in het kader van de afstamming is de toestemming van de partijen bij de wijziging van de naam van een meerderjarige geadopteerde altijd vereist.

Les choix opérés dans le cadre d'une adoption par des conjoints ou cohabitants doivent engager la détermination du nom des personnes que les mêmes parties adoptent ultérieurement afin d'assurer l'unité du nom entre elles.

L'adoption plénière

L'adoption plénière assimile l'adopté à l'enfant de l'adoptant ou des époux ou cohabitants adoptants. L'instauration de l'égalité entre l'homme et la femme suppose donc que la prévalence du nom de l'homme en cas d'adoption conjointe soit également supprimée, de même que la distinction de régime entre l'adoption par des époux ou cohabitants de même sexe ou non.

Le nom de l'adoptant se substitue toujours par principe au nom de l'adopté mais en cas d'adoption par des époux ou des cohabitants, ceux-ci disposent désormais du droit de choisir le nom que portera l'adopté dans les limites toutefois fixées par la loi: son nom sera celui d'un des adoptants ou sera formé des noms de chacun des adoptants, dans l'ordre qu'ils choisissent.

Ce choix demeure dans le cas de l'adoption plénière de l'enfant ou de l'enfant adoptif d'un époux ou cohabitant.

Enfin, le choix opéré engage également la détermination du nom des enfants ultérieurement adoptés par les mêmes époux ou cohabitants pour les motifs déjà exposés.

CHAPITRE 1ER

Disposition introductive

Art. 1er

Cet article précise le fondement constitutionnel en matière de compétence et n'appelle pas de commentaire particulier.

De keuze die gemaakt wordt in het kader van een adoptie door echtgenoten of samenwonenden moet eveneens toegepast worden bij de bepaling van de naam van de personen die door dezelfde partijen later geadopteerd worden teneinde de eenheid van naam tussen hen te garanderen.

De volle adoptie

De volle adoptie stelt de geadopteerde gelijk met het kind van de adoptant of adopterende echtgenoten of samenwonenden. Het invoeren van de gelijkheid tussen man en vrouw veronderstelt dus dat de voorrang van de naam van de man in het geval van gelijktijdige adoptie eveneens geschrapt moet worden, net zoals het onderscheid tussen de adoptie door echtgenoten of samenwonenden van gelijk of verschillend geslacht.

De naam van de adoptant komt principieel altijd in de plaats van de naam van de geadopteerde maar in het geval van een adoptie door echtgenoten of samenwonenden, beschikken deze in principe over het recht de naam van de geadopteerde te kiezen binnen de wettelijk bepaalde grenzen: de naam zal één van de namen van de adoptanten zijn, of gevormd worden door één van de namen van elk van hen in de volgorde die zij kiezen.

De keuze blijft bestaan in het geval van een volle adoptie van een kind of een adoptief kind van een echtgenoot, echtgenote of samenwonende.

Ten slotte wordt de keuze die gemaakt wordt in het kader van een adoptie door echtgenoten of samenwonenden eveneens toegepast bij de bepaling van de naam van de personen die door dezelfde partijen later geadopteerd worden teneinde de eenheid van naam tussen hen te garanderen.

HOOFDSTUK 1

Inleidende bepalingen

Art. 1

Dit artikel bepaalt de grondwettelijke grondslag inzake de bevoegdheid en behoeft geen bijzondere commentaar.

CHAPITRE 2

Modifications du Code Civil

Art. 2

Cette disposition remplace l'article 335 du Code civil qui règle l'attribution du nom à l'enfant selon la filiation légalement établie et fait actuellement prévaloir le nom du père lorsque la filiation paternelle est établie avant ou en même temps que la filiation maternelle (§ 1er).

La disposition proposée substitue à l'attribution obligatoire du nom du père, l'attribution de ce nom ou celui de la mère et ce, afin d'assurer l'égalité de droits de l'homme et de la femme dans la transmission du nom. L'objectif de la loi étant de favoriser autant que faire se peut le consensus entre les parents, elle reconnaît également aux parents la faculté de former un nom composé d'un des noms de chacun d'eux, dans l'ordre qu'ils souhaitent.

Le choix des parents du nom transmis doit être exprimé lors de la déclaration de naissance et mentionné dans l'acte de naissance. L'article 57, 1°, du Code civil prévoit que l'acte mentionne le nom de l'enfant.

Le choix ouvert par la disposition implique une solution supplétive en cas de désaccord ou d'abstention qui consiste en la dévolution du nom du père, peu importe qu'il soit simple ou composé de deux noms.

Le deuxième paragraphe de la disposition détermine le nom de l'enfant dont un seul lien de filiation est établi, soit d'emblée, soit après renversement d'une présomption de paternité (art. 318 C.civ.). La disposition en vigueur est complétée par parallélisme par un alinéa relatif au nom de l'enfant dont seule la filiation paternelle est établie puisque cette hypothèse n'est plus réglée au premier paragraphe. Est visé le cas très exceptionnel de l'enfant né d'une femme qui a accouché anonymement et fait l'objet d'une reconnaissance paternelle ensuite (P. SENAEVE, Compendium van het personen-en familierecht, 13ème éd., Leuven, Acco, 2011, n° 152). Dans ces situations, l'enfant porte le nom du seul parent à l'égard duquel sa filiation est établie.

Le mécanisme du paragraphe 3 de la disposition qui règle les conséquences sur le nom de l'établissement de la filiation paternelle après la filiation maternelle est maintenu. Le nom de l'enfant demeure inchangé sauf

HOOFDSTUK 2

Wijzigingen van het Burgerlijk Wetboek

Art. 2

Deze bepaling vervangt artikel 335 van het Burgerlijk Wetboek dat de toekenning van de naam aan het kind bepaalt volgens de wettelijk vastgestelde afstamming en de naam van de vader geldt wanneer de afstammingsband langs vaderszijde op hetzelfde ogenblik tot stand komt als deze langs moederszijde.

De voorgestelde bepaling vervangt de verplichte toekenning van de naam van de vader door de toekenning van deze naam of de naam van de moeder teneinde de gelijkheid van rechten van man en vrouw in de toekenning van de naam te verzekeren. Aangezien de wet ertoe strekt de consensus tussen de ouders zo veel mogelijk te bevorderen, biedt zij de ouders ook de mogelijkheid om een naam te vormen die is samengesteld uit één van de namen van elk van hen, in de volgorde die zij wensen.

De door de ouders gekozen doorgegeven naam moet bij de aangifte van geboorte te kennen worden gegeven en op de geboorteakte worden vermeld. Artikel 57, 1°, van het Burgerlijk Wetboek bepaalt dat de akte de naam van het kind vermeldt.

De keuze die door de bepaling wordt opengelaten, impliceert een aanvullende oplossing in geval van onenigheid of onthouding, die bestaat in de overdracht van de naam van de vader, ongeacht of die uit een of twee namen bestaat.

De tweede paragraaf van de bepaling bepaalt de naam van het kind van wie onmiddellijk of na omkering van een vermoeden van vaderschap slechts een enkele afstammingsband is vastgesteld (art. 318 B.W.). De geldende bepaling wordt overeenkomstig aangevuld met een lid met betrekking tot de naam van het kind van wie alleen de afstamming van vaderszijde vaststaat, aangezien die mogelijkheid niet meer geregeld wordt in het eerste lid. Hier wordt het zeer uitzonderlijke geval beoogt waarbij het kind wordt geboren uit een vrouw die anoniem is bevallen en vervolgens door de vader wordt erkend (P. SENAEVE, Compendium van het personen-en familierecht, 13^e uitgave, Leuven, Acco, 2011, nr. 152). In een dergelijke situatie draagt het kind de naam van de enige ouder ten aanzien van wie de afstamming vaststaat.

Het mechanisme in paragraaf 3 van de bepaling dat regelt welke gevolgen de vaststelling van de afstamming van vaderszijde na de afstamming van moederszijde heeft voor de naamgeving, wordt behouden.

déclaration conjointe des parents ou de l'un d'eux en cas de décès de l'autre parent. La modification porte sur l'insertion du principe de l'autonomie de la volonté, dans les limites fixées par la loi: les parents ont l'opportunité de conférer à leur enfant un de leurs noms ou de lui donner un nom composé d'un nom de chacun d'eux, dans l'ordre qu'ils déterminent.

La déclaration doit toujours être formulée dans un délai d'un an à compter de l'établissement de la filiation et dans tous les cas avant la majorité ou l'émancipation de l'enfant.

L'accord de l'enfant majeur à toute modification de son nom est requis, notamment dans l'hypothèse où la présomption de paternité en vertu de laquelle il porte le nom de son père est renversée (art. 318 C.civ.).

Art. 3

Un nouvel article 335*bis* est inséré dans le Code civil.

Cette disposition limite le choix du nom à transmettre moyennant le respect des conditions de l'article 335, § § 1er et 3, du Code civil à leur premier enfant commun.

Comme précisé ci-dessus, cela vise à assurer l'unité de nom entre enfants issus des mêmes parents.

Art. 4

L'article 353-1 du Code civil est intégralement remplacé par une disposition qui n'établit plus de distinction entre les adoptants de même sexe ou non. Une telle distinction ne s'impose pas dans un système dans lequel l'homme et la femme disposent de droits égaux dans le transfert de leur nom à l'adopté.

Le principe demeure celui de la substitution du nom de l'adoptant à celui de l'adopté (alinéa 1er).

En cas d'adoption par deux époux ou cohabitants, le nom de l'homme ne prévaut plus sur celui de la femme puisque les adoptants transmettent le nom de l'un d'eux ou confèrent à l'adopté un nom composé d'une partie de leurs noms respectifs (alinéa 2). Cette logique

De naam van het kind blijft onveranderd behoudens gemeenschappelijke verklaring van de ouders of van een van hen ingeval de andere ouder overleden is. De wijziging betreft de invoeging van het beginsel van de wilsautonomie binnen de door de wet bepaalde grenzen: de ouders krijgen de kans om hun kind een van hun namen te geven of om het een naam te geven die is samengesteld uit één van de namen van elk van hen, in de volgorde die zij bepalen.

De verklaring moet steeds worden geformuleerd binnen een termijn van een jaar te rekenen vanaf de vaststelling van de afstamming en in elk geval voor de meerderjarigheid of de ontvoogding van het kind.

Voor enige wijziging in de naam van een meerderjarig kind is de toestemming van dat kind vereist, inzonderheid in het geval dat het vermoeden van vaderschap op grond waarvan het de naam van zijn vader draagt, wordt omgekeerd (art. 318 B.W.).

Art. 3

Een artikel 335*bis* wordt ingevoegd in het Gerechtelijk Wetboek.

Door de inachtneming van de voorwaarden in artikel 335, § § 1 en 3, van het Burgerlijk Wetboek beperkt die bepaling de keuze van de door te geven naam tot de naam van hun eerste gemeenschappelijke kind.

Zoals hiervoor bepaald, is het de bedoeling om de eenheid van naam tussen kinderen van dezelfde ouders te waarborgen.

Art. 4

Artikel 353-1 van het Burgerlijk Wetboek wordt integraal vervangen door een bepaling waarin geen onderscheid meer wordt gemaakt tussen adoptanten van hetzelfde of een verschillend geslacht. Een dergelijk onderscheid is niet vereist in een stelsel waarin mannen en vrouwen dezelfde rechten hebben bij de overdracht van hun naam aan de geadopteerde.

Het beginsel op grond waarvan de naam van de geadopteerde door die van de adoptant wordt vervangen, blijft gelden (eerste lid).

In het geval van een adoptie door twee echtgenoten of samenwonenden heeft de naam van de man geen voorrang meer op die van de vrouw aangezien de adoptanten de naam van een van hen doorgeven of de geadopteerde een naam geven die is samengesteld uit

est transposable aux adoptions par des personnes de même sexe puisqu'aucune distinction ne se justifie plus entre couples homosexuels et hétérosexuels.

La possibilité de solliciter du tribunal que l'adopté conserve son nom en le faisant précéder ou suivre de celui de l'adoptant est maintenue (alinéa 3). La disposition est adaptée au fait que dorénavant le nom d'un adoptant ou d'un adopté peut être doublement composé: la loi stipule que l'adoptant déterminera la partie de son nom qui précèdera ou suivra un des noms de l'adopté.

Dans le cas d'une adoption simultanée par des époux ou cohabitants, les adoptants disposent de la même faculté mais l'un des noms d'un seul d'entre eux peut précéder ou suivre celui de l'adopté. Il leur revient de déterminer quel nom sera transmis à l'adopté. La prévalence du nom de l'homme sur celui de son épouse ou cohabitante est désormais supprimée et le régime est identique entre adoptants de même sexe ou non.

Quel que soit le nom choisi par les adoptants, il devra être acté dans le jugement d'adoption (*in fine*).

Art. 5

L'article 353-2 du Code civil est intégralement remplacé.

La disposition ne fait plus prévaloir le nom de l'homme sur celui de la femme dans le cas d'une adoption par un homme de l'enfant adoptif de son épouse ou cohabitante. En principe, aucune distinction de régime ne se justifie plus entre l'adoption de l'enfant adoptif d'un époux ou cohabitant par des personnes de sexe différent et l'adoption d'un enfant ou d'un enfant adoptif par un conjoint ou cohabitant de même sexe dès lors que cesse la prévalence du nom de l'homme sur celui de la femme.

La norme est la possibilité pour chacun des époux ou cohabitants adoptants de conférer son nom ou du moins une partie de celui-ci à l'adopté. Ceci permet de concilier le principe fondamental de la substitution du nom de l'adoptant à celui de l'adopté avec l'égalité entre adoptants successifs dans le cadre de la transmission de leur nom. Ceci permet également de placer les adoptants dans les mêmes conditions de choix du nom de l'adopté que les parents de l'enfant sur la base

een deel van hun respectieve namen (tweede lid). Die logica kan worden doorgetrokken naar de adopties door personen van hetzelfde geslacht aangezien geen enkel onderscheid meer gerechtvaardigd is tussen homoseksuele en heteroseksuele koppels.

De mogelijkheid om de rechtbank te vragen dat de geadopteerde zijn naam behoudt, voorafgegaan of gevolgd door die van de adoptant, blijft behouden (derde lid). De bepaling is aangepast aan het gegeven dat de naam van een adoptant of een geadopteerde voortaan uit twee delen kan bestaan: de wet bepaalt dat de adoptant het deel van zijn naam kiest waardoor de naam van de geadopteerde wordt voorafgegaan of gevolgd.

In het geval van een gelijktijdige adoptie door de echtgenoten of samenwonenden, beschikken de adoptanten over dezelfde mogelijkheid, maar de naam van de geadopteerde kan slechts door één van de namen van één van hen worden voorafgegaan of gevolgd. Zij kunnen bepalen welke naam aan de geadopteerde wordt doorgegeven. De naam van de man heeft voortaan geen voorrang meer op die van zijn echtgenote of samenwonende partner en het stelsel is identiek tussen adoptanten van hetzelfde of een verschillend geslacht.

De door de adoptanten gekozen naam, welke dat ook is, moet in het adoptievonnissen worden vermeld.

Art. 5

Artikel 353-2 van het Burgerlijk Wetboek wordt integraal vervangen.

De bepaling geeft de naam van de man geen voorrang meer op die van de vrouw in het geval van een adoptie door een man van het adoptief kind van zijn echtgenote of samenwonende partner. In beginsel is geen enkel onderscheid meer gerechtvaardigd tussen de adoptie van het adoptief kind van een echtgenoot of samenwonende partner door personen van verschillend geslacht en de adoptie van een kind of een adoptief kind door een echtgenoot of samenwonende partner van hetzelfde geslacht aangezien de naam van de man geen voorrang meer heeft op die van de vrouw.

De norm is dat elk van de gehuwde of samenwonende adoptanten zijn naam of ten minste een gedeelte ervan, aan de geadopteerde kan geven. Daardoor wordt het grondbeginsel dat de naam van de geadopteerde door die van de adoptant wordt vervangen, verzoend met de gelijkheid tussen opeenvolgende adoptanten in het kader van de overdracht van hun naam. Daardoor worden aan de adoptanten ook dezelfde voorwaarden opgelegd voor de keuze van de naam van de geadopteerde als

de l'article 335 du Code civil. Par application de cette solution de principe, l'enfant adopté successivement par des époux ou cohabitants, de même sexe ou non, porte un nom formellement déterminé de la même manière que les enfants "biologiques" de leurs parents.

De même, puisqu'il est dans les intentions de généraliser ce système de dévolution du nom, les mêmes droits seront ouverts au nouvel ou aux nouveaux adoptants d'un enfant qui n'a plus de parents ou qui n'a plus qu'un parent adoptif, du moins dans l'une des hypothèses visées par l'article 347-1 du Code civil. Pour ce faire, il est effectué un renvoi à l'article 353-1 nouveau du Code civil.

Le projet de loi autorise, comme cela se fait actuellement, les adoptants à solliciter du tribunal que l'adopté porte un nom composé du nom résultant de l'adoption antérieure et du nom du nouvel adoptant dans le cadre d'adoptions successives mais il généralise ce système à tout adoptant. De la sorte, la disposition n'établit plus la différence de traitement constatée par la Cour constitutionnelle dans son arrêt n° 104/2010 du 16 septembre 2010 en ce que l'adoption de l'enfant ou de l'enfant adoptif du conjoint ou cohabitant de même sexe ne permettait pas la conservation du nom de l'adopté et de le faire suivre ou précéder de celui de l'adoptant alors que cette possibilité existait dans le cas de l'adoption simultanée par deux époux ou cohabitants de même sexe ou non.

Il adapte toutefois le texte actuel au fait que la présente réforme généralise la possibilité de recourir à l'aposition d'un double nom. Il distingue deux hypothèses.

D'une part, il se peut que l'adopté, au moment de l'adoption antérieure, ait reçu le nom de l'adoptant. Le texte envisage cette première hypothèse et encadre l'autonomie des adoptants en énumérant les prérogatives que la loi leur confèrera.

D'autre part, si lors de la première adoption, le nom de l'adoptant a été accolé au nom de l'adopté, comme le permet l'article 353-1, alinéa 3, proposé (art. 353-1, § 1er, alinéa 2 et § 2, alinéa 2, ancien C.civ.), il convient de permettre aux adoptants qui le souhaitent, lors de la seconde adoption, de conserver un de ces noms et de le faire suivre ou précéder du nom de l'adoptant,

aan de ouders van het kind op grond van artikel 335 van het Burgerlijk Wetboek. Door toepassing van die principiële oplossing draagt het kind dat achtereenvolgens werd geadopteerd door de echtgenoten of samenwonende partners, al dan niet van hetzelfde geslacht, een naam die vormelijk op dezelfde wijze is bepaald als die van de "biologische" kinderen van hun ouders.

Aangezien het de bedoeling is om dit stelsel van naamsoverdracht te veralgemenen, zullen dezelfde rechten worden opengesteld voor de nieuwe adoptant(en) van een kind dat geen ouders meer heeft of slechts een adoptieouder heeft, tenminste in een van de gevallen bedoeld in artikel 347-1 van het Burgerlijk Wetboek. Daartoe werd in het nieuwe artikel 353-1 van het Burgerlijk Wetboek een verwijzing gemaakt.

Het ontwerp van wet biedt de adoptanten de mogelijkheid om aan de rechtbank te vragen dat de geadopteerde een naam samengesteld uit de naam die voortvloeit uit de vorige adoptie en de naam van de nieuwe adoptant in het kader van opeenvolgende adopties draagt, zoals thans reeds het geval is, en veralgemeent het stelsel voor alle adoptanten. De bepaling voorziet aldus niet meer in het verschil in behandeling dat het Grondwettelijk Hof in zijn arrest nr. 104/2010 van 16 september 2010 vaststelde in de zin dat het bij de adoptie van een kind of adoptief kind van de echtgenoot of samenwonende partner van hetzelfde geslacht niet mogelijk was om de naam van de geadopteerde te behouden en die door de naam van de adoptant te laten volgen of voorafgaan terwijl die mogelijkheid wel bestond in het geval van een gelijktijdige adoptie door twee echtgenoten of samenwonenden, al dan niet van hetzelfde geslacht.

De huidige tekst wordt door deze bepaling weliswaar aangepast aan het gegeven dat de huidige hervorming de mogelijkheid om een dubbele naam te geven, veralgemeent. In de bepaling wordt een onderscheid gemaakt tussen twee gevallen.

In de eerste plaats is het mogelijk dat de geadopteerde op het ogenblik van de vorige adoptie de naam van de adoptant heeft gekregen. De tekst beoogt die mogelijkheid en beperkt de autonomie van de adoptanten met een opsomming van de voorrechten die de wet hun zal toekennen.

In de tweede plaats kan het zijn dat bij de eerste adoptie de naam van de adoptant aan die van de geadopteerde werd toegevoegd, wat overeenkomstig het voorgestelde artikel 353-1, derde lid, (oud art. 353, § 1, tweede lid, en § 2, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek) mogelijk is. In dat geval moeten de adoptanten die dat wensen, de mogelijkheid krijgen om bij de

moyennant l'autorisation du tribunal. Toutes les possibilités de composition du nom sont envisageables à partir du nom d'origine de l'adopté, et du nom du nouvel adoptant. Pourtant, il n'y a pas lieu de reconnaître, au moment de la seconde adoption, un droit à la combinaison du nom avec celui du premier adoptant, ce dernier ayant déjà eu l'occasion d'exprimer son choix au moment de la première adoption, en conférant son nom ou un de ses noms à l'adopté.

Le projet de loi insiste toutefois sur la faculté pour les parties en cas d'adoption successive de solliciter du tribunal de la jeunesse que l'adopté puisse conserver son nom antérieur. La raison en est que les auteurs entendent assurer une certaine continuité dans le port du nom antérieur pour des considérations sociétales et de sécurité juridique.

Quel que soit le choix opéré, il devra être acté dans le jugement d'adoption.

Art. 6

L'article 353-3 du Code civil est modifié par une suppression de mots afin de ne conserver que la possibilité pour les parties à l'adoption de solliciter du tribunal qu'aucune modification ne soit apporté au nom de l'adopté âgé de plus de dix-huit ans.

La faculté ouverte à l'adopté qui a conservé son nom lors d'une adoption antérieure de le faire précéder ou suivre de celui du nouvel adoptant ou homme adoptant est supprimée. Cette disposition confère la primauté au nom de l'homme alors que l'article 353-2, alinéa 2, du Code civil projeté ouvre la même faculté à l'homme et à la femme et sans distinction suivant que les adoptants soient de même sexe ou non.

Art. 7

L'article 353-4 du Code civil est abrogé. Cette disposition privait l'adoption par une femme de l'enfant ou de l'enfant adoptif de son époux ou cohabitant de tout effet sur le nom de l'adopté.

tweede adoptie een van die namen te behouden en die door de naam van de adoptant te laten volgen of voorafgaan, zulks met toestemming van de rechtbank. Alle mogelijkheden voor de samenstelling van de naam zijn denkbaar op basis van de naam van de oorspronkelijke naam van de geadopteerde en de naam van de nieuwe adoptant. Nochtans moet op het tijdstip van de tweede adoptie geen recht op de combinatie van de naam met die van de eerste adoptant worden erkend, aangezien laatstgenoemde reeds de gelegenheid heeft gehad om zijn keuze kenbaar te maken op het tijdstip van de eerste adoptie, door zijn naam of een van zijn namen aan de geadopteerde te verlenen.

Het ontwerp van wet benadrukt echter dat de partijen in het geval van opeenvolgende adopties de mogelijkheid hebben om de jeugdrechtbank te vragen dat de geadopteerde zijn vorige naam kan behouden. De reden daarvoor is dat de auteurs uit maatschappelijke overwegingen en met het oog op de rechtszekerheid een zekere continuïteit willen waarborgen inzake het dragen van de vorige naam.

De gekozen naam, welke dat ook is, moet in het adoptievonniss worden vermeld.

Art. 6

Artikel 353-3 van het Burgerlijk Wetboek wordt gewijzigd door een schrapping van woorden teneinde uitsluitend de mogelijkheid te behouden voor de partijen bij de adoptie om aan de rechtbank te vragen dat geen enkele wijziging zal worden aangebracht in de naam van de geadopteerde ouder dan achttien jaar.

De mogelijkheid die openstaat voor de geadopteerde die zijn naam bij een vorige adoptie heeft behouden om zijn naam te laten voorafgaan of volgen door die van de nieuwe adoptant of mannelijke adoptant, wordt opgeheven. Deze bepaling geeft voorrang aan de naam van de man terwijl het beoogde artikel 353-2, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek dezelfde mogelijkheid openstelt voor de man en de vrouw zonder daarbij onderscheid te maken of de adoptanten al dan niet hetzelfde geslacht hebben.

Art. 7

Artikel 353-4 van het Burgerlijk Wetboek wordt opgeheven. Krachtens die bepaling bracht de adoptie door een vrouw van het kind of adoptief kind van haar echtgenoot of samenwonende partner geen wijziging in de naam van de geadopteerde.

Cette disposition est en contradiction avec l'objet du présent projet qui est d'instaurer l'égalité de droits entre l'homme et la femme dans la transmission du nom à l'adopté.

Elle se trouve dès lors en contradiction avec l'article 353-2 du Code civil projeté, et devait donc être supprimée.

Art. 8

L'article 353-4*bis* du Code civil n'est modifié que sur le plan technique par la renumérotation des articles du même chapitre auxquels il renvoie.

La disposition est maintenue dans son principe qui vise à limiter le choix du nom de l'adopté ouvert aux époux et cohabitants au premier enfant qu'ils adoptent ensemble. Le nom choisi s'impose aux enfants ultérieurement adoptés par les mêmes époux ou cohabitants.

Puisque, par souci de sécurité juridique, le nom choisi par un couple adoptant doit s'imposer à l'ensemble des enfants adoptés ultérieurement par ceux-ci, le texte du projet de loi doit veiller à ce que l'ensemble des modalités d'attribution du nom prévues en cas d'adoption simple soit visé par l'article 353-4*bis* du Code civil qui consacre le principe de l'unicité du nom de ces enfants adoptés. Sur ce point, l'avis du Conseil d'État doit être suivi et le texte du projet de loi a été revu en ce sens.

Art. 9

L'article 353-5 du Code civil n'est modifié que sur le plan technique par la renumérotation des articles du même chapitre auxquels il renvoie.

Cette disposition assure que l'accord de l'adoptant ou des adoptants, de l'adopté âgé de plus de douze ans et des personnes appelées à consentir à son adoption s'il a moins de dix-huit ans soit recueilli dans les hypothèses dans lesquelles les adoptants peuvent solliciter du tribunal la conservation d'un de ses noms en combinaison avec un des noms d'un des adoptants.

La version française de la disposition du projet de loi vise effectivement l'article 353-2, § 1er, alinéa 3, du Code civil. La remarque du Conseil d'État n'a pas lieu d'être, du moins à ce niveau.

Die bepaling is tegenstrijdig met het oogmerk van dit ontwerp, dat erin bestaat de gelijkheid van rechten tussen de man en de vrouw bij de overdracht van de naam aan de geadopteerde in te voeren.

De bepaling is bijgevolg tegenstrijdig met het beoogde artikel 353-2 van het Burgerlijk Wetboek en moest dus worden opgeheven.

Art. 8

Artikel 353-4*bis* van het Burgerlijk Wetboek wordt uitsluitend op technisch vlak gewijzigd door de hernummering van de artikelen van hetzelfde hoofdstuk waarnaar het verwijst.

De bepaling wordt behouden in haar beginsel, dat beoogt de vrije naamskeuze van de geadopteerde door de echtgenoten en samenwonenden te beperken tot het eerste kind dat zij samen adopteren. De gekozen naam geldt ook voor de kinderen die later door dezelfde echtgenoten of samenwonenden worden geadopteerd.

Aangezien, vanuit een streven naar rechtszekerheid, de naam gekozen door een adoptiekoppel geldt voor alle kinderen die naderhand door hen worden geadopteerd, moet de tekst van het ontwerp van wet erover waken dat alle nadere regels voor de naamstoekenning waarin wordt voorzien in geval van gewone adoptie, beoogd zijn door artikel 353-4*bis* van het Burgerlijk Wetboek, dat het beginsel van het unieke karakter van de naam van die kinderen bekrachtigt. Op dat punt moet het advies van de Raad van State worden gevolgd, en is de tekst van het ontwerp van wet herzien in die zin.

Art. 9

Artikel 353-5 van het Burgerlijk Wetboek wordt uitsluitend op technisch vlak gewijzigd door de hernummering van de artikelen van hetzelfde hoofdstuk waarnaar het verwijst.

Deze bepaling waarborgt dat het akkoord van de adoptant of de adoptanten, van de geadopteerde ouder dan twaalf jaar en van de personen die moeten toestemmen met zijn adoptie indien hij jonger is dan achttien jaar, is gegeven in de gevallen waarin de adoptanten aan de rechtbank kunnen vragen dat de geadopteerde een van zijn namen behoudt, samen met een van de namen van een van de adoptanten.

De Franstalige versie van de bepaling van het ontwerp van wet beoogt daadwerkelijk artikel 353-2, § 1, derde lid, van het Burgerlijk Wetboek.

Il en va autrement de la version néerlandaise qui n'y faisait pas référence. Elle a été adaptée sur ce point pour faire correspondre les deux versions du texte.

Art. 10

Le texte de l'article 356-2 du Code civil relatif aux effets de l'adoption plénière sur le nom de l'adopté est remplacé.

Le principe demeure celui de la substitution pure et simple du nom de l'adoptant à celui de l'adopté. Toutefois, la primauté du nom de l'homme est supprimée, de même que le régime distinct des adoptants de même sexe qui n'est plus justifié.

En cas d'adoption simultanée par des époux ou cohabitants, la règle est également celle de l'attribution du nom d'un des adoptants ou du double nom composé d'un nom de chacun des adoptants. S'il subsiste un désaccord entre ceux-ci ou s'ils n'ont pas exprimé de choix, la loi propose une solution par défaut qui correspond au régime légal du Code civil.

L'absence d'effet sur le nom de l'adoption par une femme de l'enfant ou de l'enfant adoptif de son époux ou cohabitant est supprimée. L'adoption plénière de l'enfant ou de l'enfant adoptif d'un époux ou cohabitant impose que les deux adoptants puissent exprimer leur droit de transmettre leur nom à l'adopté.

Enfin, le choix du nom ouvert aux adoptants demeure limité au premier enfant adopté par eux puisqu'il s'impose aux enfants ultérieurement adoptés par les mêmes adoptants afin d'assurer l'unité du nom entre enfants.

CHAPITRE 3

Dispositions transitoires et finales

Section 1ère

Dispositions transitoires

Art. 11

Cette disposition réserve en principe l'application de la présente loi aux enfants nés ou adoptés après son entrée en vigueur.

Dat is anders in de Nederlandstalige versie, waarin geen verwijzing stond. Die versie werd op dat punt aangepast teneinde een overeenstemming tussen beide versies van de tekst te bewerkstelligen.

Art. 10

De tekst van artikel 356-2 van het Burgerlijk Wetboek inzake de gevolgen van de volle adoptie voor de naam van de geadopteerde, wordt vervangen.

Het beginsel blijft dat van de pure en eenvoudige vervanging van de naam van de geadopteerde door die van de adoptant. De naam van de man heeft niet langer voorrang en ook het verschillende stelsel van adoptanten van hetzelfde geslacht is niet langer gerechtvaardigd.

Ook in geval van gelijktijdige adoptie door echtgenoten of samenwonenden geldt de regel inzake de toekenning van de naam van een van de adoptanten of van de dubbele naam samengesteld uit een naam van elk van de adoptanten. Indien er onenigheid tussen hen blijft bestaan of zij geen keuze hebben gemaakt, stelt de wet een standaardoplossing voor die overeenstemt met het wettelijk stelsel van het Burgerlijk Wetboek.

Het gebrek van gevolgen voor de naam van de adoptie door een vrouw van het kind of het adoptief kind van zijn echtgenoot of samenwonende partner wordt geschrapt. De volle adoptie van het kind of het adoptief kind van een echtgenoot of een samenwonende partner schrijft voor dat beide adoptanten hun recht kunnen uitdrukken om hun naam aan de geadopteerde over te dragen.

De vrije naamskeuze door de adoptanten blijft beperkt tot het eerste door hen geadopteerde kind aangezien die naam ook geldt voor de later geadopteerde kinderen door dezelfde adoptanten teneinde de eenheid van naam tussen kinderen te waarborgen.

HOOFDSTUK 3

Overgangs- en slotbepalingen

Afdeling 1

Overgangsbepalingen

Art. 11

Krachtens deze bepaling is deze wet in principe van toepassing op kinderen geboren of geadopteerd na de inwerkingtreding ervan.

Il convient de faire prévaloir l'unité du nom dans le plus de situations possibles entre enfants et adoptés.

Dans ce but, la présente loi n'est pas applicable à l'enfant né ou adopté après son entrée en vigueur si les mêmes parents ou adoptants ont déjà un enfant ou un enfant adopté antérieurement.

Art. 12

Suite à l'avis du Conseil d'État, l'article 12 a été réécrit de manière à rencontrer les intérêts des parties en présence.

Comme l'a rappelé le Conseil d'État, l'intérêt supérieur de l'enfant devrait être au cœur de toute décision qui le concerne, ce qui sous-entend que celle-ci doit veiller à la préservation de son bien-être et de son droit de se développer dans un environnement favorable. A cette fin, l'unicité du nom et l'égalité entre membres d'une même fratrie doivent être garanties légalement, peu importe que certains d'entre eux naissent avant ou après l'entrée en vigueur de cette loi. Il appartient au législateur de veiller à ce que ces objectifs sous-jacents puissent être réalisés dans les meilleures conditions qui soient, notamment à l'aide d'une procédure simple, qui ne nécessite pas le recours à une procédure gracieuse exceptionnelle.

En outre, il ne faudrait pas priver la loi de tout effet utile à l'égard de la majorité des citoyens qui sont déjà parents ou adoptants et qui ne pourraient pas, par conséquent, se prévaloir du bénéfice des nouvelles dispositions légales.

L'article 12 cherche à traduire un certain équilibre entre, d'un côté, les principes d'immutabilité de l'état civil et de la fixité du nom et, de l'autre côté, la volonté de supprimer une différence de traitement entre les hommes et les femmes en cas de détermination du nom d'un enfant.

La disposition s'inspire du droit français et du droit luxembourgeois. Selon ceux-ci, les parents, pendant une période donnée, ont l'opportunité d'effectuer une déclaration devant l'officier de l'état civil en vertu de laquelle les enfants communs nés avant l'entrée en vigueur de la loi pourront désormais porter un nom déterminé conformément aux règles de la nouvelle loi.

In zo veel mogelijk gevallen moet voorrang worden gegeven aan de eenheid van naam tussen kinderen en geadopteerden.

Daartoe is deze wet van toepassing op het kind geboren of geadopteerd na de inwerkingtreding ervan indien dezelfde ouders of adoptanten reeds een kind of een adoptief kind hebben.

Art. 12

Naar aanleiding van het advies van de Raad van State werd artikel 12 herschreven om tegemoet te komen aan de belangen van de aanwezige partijen.

Zoals de Raad van State heeft herhaald, zou het hoger belang van het kind aan de basis moeten liggen van elke beslissing die betrekking heeft op het kind, met dien verstande dat zij ingegeven moet zijn door het behoud van het welzijn van het kind en van zijn recht om zich te ontplooien in een gunstige omgeving. Daartoe moet het unieke karakter van de naam en de gelijkheid tussen leden van eenzelfde broeder- en zusterschap bij wet gewaarborgd zijn, ongeacht of sommigen onder hen voor of na de inwerkingtreding van deze wet worden geboren. De wetgever behoort ervoor te zorgen dat die onderliggende doelstellingen kunnen worden verwezenlijkt onder de beste mogelijke voorwaarden, inzonderheid met behulp van een eenvoudige procedure die geen beroep op een uitzonderlijke willige rechtspleging vereist.

Bovendien zou de wet niet van enig nuttig gevolg mogen worden beroofd ten aanzien van de meerderheid van de burgers die reeds ouder of adoptant zijn en die zich bijgevolg niet zouden kunnen laten voorstaan op het genot van de nieuwe wetsbepalingen.

Artikel 12 tracht een zeker evenwicht tot uiting te laten komen tussen enerzijds de beginselen van bestendigheid van de burgerlijke stand en van de onveranderlijkheid van de naam en anderzijds de wil om te komen tot de afschaffing van een verschillende behandeling van mannen en vrouwen in geval van bepaling van de naam van een kind.

De bepaling is ontleend aan het Franse en het Luxemburgse recht. Volgens die rechtsstelsels hebben de ouders gedurende een bepaalde periode de gelegenheid om een verklaring voor de ambtenaar van de burgerlijke stand af te leggen, krachtens dewelke de gemeenschappelijke kinderen die zijn geboren vóór de inwerkingtreding van de wet voortaan een naam zullen kunnen dragen die bepaald is overeenkomstig de regels van de nieuwe wet.

S'agissant d'une mesure transitoire, le projet de loi limite le bénéfice de cette disposition à douze mois à compter de l'entrée en vigueur de la loi et aux seuls enfants mineurs communs d'un même couple de parents ou adoptants. Cette déclaration peut également être faite en cas de naissance ou d'adoption après l'entrée en vigueur de la loi, dans les trois mois qui suivent le jour de l'accouchement ou de l'adoption si elle a eu lieu en Belgique, ou de l'enregistrement de l'adoption par l'autorité centrale fédérale si elle a été prononcée à l'étranger.

Le système retenu se veut simple: il se limite à une déclaration attributive de nom devant l'officier de l'état civil qui l'acte.

A l'instar de ce qui est déjà prévu par d'autres dispositions qui concernent l'établissement de la filiation, l'enfant de plus de douze ans devra y consentir. A défaut de quoi, cette déclaration ne pourra être recevable, et aucun des enfants concernés ne pourra en bénéficier et ce, afin de préserver l'unité du nom au sein de la fratrie.

Section 2

Entrée en vigueur

Art. 13

Ce délai vise à permettre au Ministre de la Justice d'arrêter des instructions d'application. Il vise également à permettre aux acteurs de terrain, notamment les officiers de l'état civil de préparer l'application de cette nouvelle législation, notamment par l'adaptation des logiciels informatiques et des modèles d'actes qu'ils utilisent.

La ministre de la Justice,

Annemie TURTELBOOM

Aangezien het om een overgangsmaatregel gaat, beperkt het ontwerp van wet het genot van die bepaling tot twaalf maanden, te rekenen vanaf de inwerkingtreding van de wet, en tot enkel de gemeenschappelijke minderjarige kinderen van eenzelfde ouderpaar of adoptiekoppel. Die verklaring kan eveneens worden afgelegd in geval van geboorte of adoptie na de inwerkingtreding van de wet, binnen drie maanden na de dag van de bevalling of van de adoptie indien deze in België plaatsvond, of binnen drie maanden na de registratie van de adoptie door de federale centrale autoriteit indien zij in het buitenland werd uitgesproken.

Het gekozen systeem is eenvoudig: het beperkt zich tot een verklaring inzake toekenning van de naam voor de ambtenaar van de burgerlijke stand die ervan akte neemt.

Naar het voorbeeld van wat reeds is beoogd door andere bepalingen die betrekking hebben op de vaststelling van de afstamming, moet het kind ouder dan twaalf jaar ermee instemmen. Bij ontstentenis daarvan zal die verklaring niet ontvankelijk zijn en zal geen enkel betrokken kind zich erop kunnen beroepen teneinde de eenheid van de naam binnen het broeder- en zusterschap te behouden.

Afdeling 2

Inwerkingtreding

Art. 13

Die termijn strekt ertoe de minister van Justitie de mogelijkheid te bieden toepassingsvoorschriften vast te stellen. Hij beoogt eveneens de actoren in het veld, inzonderheid de ambtenaren van de burgerlijke stand, de mogelijkheid te bieden om de toepassing van deze nieuwe wetgeving voor te bereiden, inzonderheid door de aanpassing van de computersoftware en de modaliteiten die zij gebruiken.

De minister van Justitie,

Annemie TURTELBOOM

AVANT-PROJET DE LOI

soumis à l'avis du Conseil d'État

Avant-projet de loi modifiant le Code civil en vue d'instaurer l'égalité de l'homme et de la femme dans le mode de transmission du nom à l'enfant et à l'adopté

CHAPITRE 1ER**Disposition introductive**Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

CHAPITRE 2

Modifications du Code civil

Art. 2

L'article 335 du Code civil, remplacé par la loi du 31 mars 1987 et modifié par la loi du 1er juillet 2006, est remplacé par ce qui suit:

“Article 335. § 1er. L'enfant dont la filiation paternelle et la filiation maternelle sont établies simultanément porte, soit le nom de son père, soit le nom de sa mère, soit un des noms de son père et un des noms de sa mère, dans l'ordre qu'ils déterminent.

Les père et mère choisissent le nom de l'enfant lors de la déclaration de naissance. L'officier de l'état civil prend acte de ce choix. En cas de désaccord ou en cas d'absence de choix, l'enfant porte le nom de son père.

§ 2. L'enfant dont seule la filiation maternelle est établie, porte le nom de sa mère.

L'enfant dont seule la filiation paternelle est établie, porte le nom de son père.

§ 3. Si la filiation paternelle est établie après la filiation maternelle, aucune modification n'est apportée au nom de l'enfant. Il en va de même si la filiation maternelle est établie après la filiation paternelle.

Toutefois, les père et mère, ensemble ou l'un d'eux, si l'autre est décédé, peuvent déclarer, dans un acte dressé par l'officier de l'état civil, que l'enfant porte, soit le nom de la personne à l'égard de laquelle la filiation est établie en second lieu, soit un des noms de son père et un des noms de sa mère, dans l'ordre qu'ils déterminent.

VOORONTWERP VAN WET

onderworpen aan het advies van de Raad van State

Voorontwerp van wet tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek met het oog op de invoering van de gelijkheid tussen mannen en vrouwen bij de wijze van naamsoverdracht aan het kind en aan de geadopteerde

HOOFDSTUK 1

Inleidende bepaling

Art. 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

HOOFDSTUK 2

Wijzigingen van het Burgerlijk Wetboek

Art. 2

Artikel 335 van het Burgerlijk Wetboek, vervangen bij de wet van 31 maart 1987 en gewijzigd bij de wet van 1 juli 2006, wordt vervangen als volgt:

“Artikel 335. § 1. Het kind wiens de afstamming van vaderszijde en van moederszijde tegelijkertijd komen vast te staan, draagt de naam van de vader of de moeder, of één van hun namen in de volgorde door hen bepaald.

De ouders kiezen de naam van het kind op het ogenblik van de aangifte van de geboorte. De ambtenaar van de burgerlijke stand neemt acte van deze keuze. Ingeval van onenigheid of bij afwezigheid van keuze, draagt het kind de naam van zijn vader.

§ 2. Het kind wiens afstamming alleen van moederszijde vaststaat, draagt de naam van zijn moeder.

Het kind wiens afstamming alleen van vaderszijde vaststaat, draagt de naam van zijn vader.

§ 3. Indien de afstamming van vaderszijde komt vast te staan na de afstamming van moederszijde, blijft de naam van het kind onveranderd. Hetzelfde geldt indien de afstamming van moederszijde komt vast te staan na de afstamming van vaderszijde.

Evenwel kunnen de ouders samen of een van hen, indien de andere overleden is, in een door de ambtenaar van de burgerlijke stand opgemaakte akte verklaren dat het kind ofwel de naam van de persoon ten aanzien van wie de afstamming vast komt te staan, ofwel één van de namen van zijn vader en één van de namen van zijn moeder draagt, in de volgorde die zij bepalen.

La déclaration est faite dans l'année à compter du jour où les déclarants ont eu connaissance de l'établissement de la filiation et avant la majorité ou l'émancipation de l'enfant. Le délai d'un an prend cours le jour suivant la notification ou la signification visées à l'article 319*bis*, alinéa 2.

Mention de la déclaration est faite en marge de l'acte de naissance et des autres actes concernant l'enfant.

§ 4. Si la filiation d'un enfant est modifiée alors que celui-ci a atteint l'âge de la majorité, aucune modification n'est apportée au nom sans son accord.”

Art. 3

Dans le même Code, il est inséré un article 335*bis* rédigé comme suit:

“Art. 335*bis*. Le nom déterminé conformément à l'article 335, § 1er et 3, s'impose aux autres enfants dont la filiation est ultérieurement établie à l'égard des mêmes père et mère.”

Art. 4

L'article 353-1 du même Code, inséré par la loi du 24 avril 2003 et modifié par la loi du 18 mai 2006, est remplacé par ce qui suit:

“Art. 353-1. L'adoption confère à l'adopté, en le substituant au sien, le nom de l'adoptant.

En cas d'adoption simultanée par deux époux ou cohabitants, l'adopté porte, soit le nom d'un des adoptants, soit un des noms de chacun des adoptants, dans l'ordre qu'ils déterminent. Si les adoptants sont de sexe différent et s'ils sont en désaccord ou n'ont pas exprimé leur choix, l'adopté porte le nom de l'homme adoptant.

Les parties peuvent solliciter du tribunal que l'adopté conserve un de ses noms, en le faisant précéder ou suivre d'un des noms de l'adoptant ou, en cas d'adoption simultanée par deux époux ou cohabitants, d'un des noms d'un des adoptants, choisi par ceux-ci.

Le jugement mentionne la déclaration par laquelle les adoptants expriment leur choix.”

Art. 5

L'article 353-2 du même Code, inséré par la loi du 24 avril 2003 et modifié par la loi du 18 mai 2006, est remplacé par ce qui suit:

Die verklaring moet worden gedaan binnen een jaar te rekenen van de dag waarop de personen die de verklaring doen, de vaststelling van de afstamming hebben vernomen en voor de meerderjarigheid of de ontvoogding van het kind. De termijn van één jaar begint te lopen op de dag die volgt op de in artikel 319*bis*, tweede lid, bedoelde kennisgeving of betekening.

Van de verklaring wordt melding gemaakt op de kant van de akte van geboorte en van de andere akten betreffende het kind.

§ 4. Indien de afstamming van een kind wordt gewijzigd wanneer het de meerderjarig leeftijd heeft bereikt, wordt er zonder zijn akkoord geen enkele verandering aan zijn naam aangebracht.”

Art. 3

In hetzelfde Wetboek wordt een artikel 335*bis* ingevoegd, luidende als volgt:

“Art. 335*bis*. De overeenkomstig artikel 335, § 1 en 3, bepaalde naam geldt ook voor de andere kinderen wier afstamming later ten aanzien van dezelfde vader en moeder komt vast te staan.”

Art. 4

Artikel 353-1 van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 24 april 2003 en bij de wet van 18 mei 2006, wordt vervangen als volgt:

“Art. 353-1. § 1. De adoptie verleent aan de geadopteerde in plaats van zijn naam, die van zijn adoptant.

In het geval van gelijktijdige adoptie door twee echtgenoten of samenwonenden, draagt de geadopteerde ofwel de naam van één van de adoptanten, ofwel één van de namen van elk van hen in de volgorde die zij bepalen. Indien de adoptanten van een verschillend geslacht zijn en zij het oneens zijn of geen keuze hebben gemaakt, draagt de geadopteerde de naam van de mannelijke adoptant.

De partijen kunnen evenwel de rechtbank vragen dat de geadopteerde zijn naam behoudt, voorafgegaan of gevolgd door de naam van de adoptant, of in geval van gelijktijdige adoptie door twee echtgenoten of samenwonenden, de naam van één van de adoptanten, door hen gekozen overeenkomstig tweede lid.

Het vonnis maakt melding van de verklaring waarmee de adoptanten hun keuze te kennen geven.”

Art. 5

Artikel 353-2 van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 24 april 2003 en gewijzigd bij de wet van 18 mei 2006, wordt vervangen als volgt:

“Art. 353-2. § 1er. En cas d'adoption de l'enfant ou de l'enfant adoptif d'un époux ou d'un cohabitant, l'adopté porte, soit le nom de l'époux ou du cohabitant, soit le nom de l'adoptant, soit un des noms de l'époux ou cohabitant et un des noms du adoptant, dans l'ordre qu'ils déterminent. S'il existe un désaccord entre les époux ou les cohabitants ou s'ils n'ont pas exprimé leur choix, l'adopté porte le nom du père ou de l'homme adoptant lorsque les époux ou cohabitants sont de sexe différent.

Lorsque, lors de l'adoption antérieure, le nom de l'adoptant a remplacé celui de l'adopté, les parties peuvent solliciter du tribunal que l'adopté conserve son nom. Ils peuvent également solliciter du tribunal que le nouveau nom de l'adopté soit désormais composé du nom qu'il tient de cette adoption antérieure, précédé ou suivi de celui du nouvel adoptant.

Lorsque, lors de l'adoption antérieure, le nom de l'adopté était composé d'un des noms de l'adoptant et d'un des noms de l'adopté, les parties peuvent solliciter du tribunal que le nom de l'adopté soit désormais composé d'un des noms de l'adopté et d'un des noms du nouvel adoptant, dans l'ordre qu'ils déterminent.

Le jugement mentionne la déclaration par laquelle les adoptants expriment leur choix.

§ 2. En cas d'adoption nouvelle visée à l'article 347-1, la transmission du nom est régie par l'article 353-1.”

Art. 6

Dans l'article 353-3 du même Code, inséré par la loi du 24 avril 2003 et remplacé par la loi du 18 mai 2006, les mots “ou, si l'adopté a conservé son nom lors d'une adoption antérieure, qu'il puisse le faire précéder ou suivre de celui du nouvel adoptant ou homme adoptant ou du nom choisi par les adoptants conformément à l'article 353-1, § 2, alinéa 1er” sont abrogés.

Art. 7

L'article 353-4 du même Code, inséré par la loi du 24 avril 2003, est abrogé.

Art. 8

Dans l'article 353-4*bis* du même Code, inséré par la loi du 18 mai 2006, les mots “articles 353-1, § 2, et 353-2, § 2”

“Art. 353-2. § 1. In het geval van adoptie van het kind of adoptief kind van een echtgenoot of samenwonende, draagt de geadopteerde ofwel de naam van de echtgenoot of samenwonende, ofwel de naam van de adoptant, ofwel één van de namen van de echtgenoot of samenwonende en één van de namen van de nieuwe adoptant, in de volgorde die zij bepalen. Indien er onenigheid tussen de echtgenoten of samenwonenden bestaat of zij geen keuze hebben uitgedrukt, draagt de geadopteerde de naam van de vader of de mannelijke adoptant indien de echtgenoten of samenwonenden van verschillend geslacht zijn.

Indien de naam van de geadopteerde bij de vorige adoptie vervangen werd door die van de adoptant, kunnen de partijen de rechtbank vragen dat de geadopteerde zijn naam behoudt. Indien de naam van de geadopteerde bij de vorige adoptie vervangen werd door die van de adoptant, kunnen de partijen de rechtbank vragen dat de nieuwe naam van de geadopteerde samengesteld zal zijn uit de naam die hij bij die vorige adoptie heeft gekregen, voorafgegaan of gevolgd door die van de nieuwe adoptant.

Indien de naam van de geadopteerde bij de vorige adoptie samengesteld werd uit één van de namen van de adoptant en één van de namen van de geadopteerde, kunnen de partijen de rechtbank verzoeken dat de naam van de geadopteerde voortaan samengesteld zal zijn uit één van de namen van de geadopteerde en één van de namen van de nieuwe adoptant, in de volgorde die zij bepalen.

Het vonnis maakt melding van de verklaring waarmee de adoptanten hun keuze te kennen geven.

§ 2 In het geval van een nieuwe adoptie zoals bepaald in het artikel 347-1, wordt de overdracht van de naam geregeld door het artikel 353-1.”

Art. 6

In artikel 353-3 van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 24 april 2003 en vervangen bij de wet van 18 mei 2006, worden de woorden “of, ingeval de geadopteerde zijn naam bij een vorige adoptie heeft behouden, dat hij hem kan doen voorafgaan of volgen door die van de nieuwe adoptant of van de nieuwe adopterende man of van de door de adoptanten overeenkomstig artikel 353-1, § 2, eerste lid, gekozen naam” opgeheven.

Art. 7

Artikel 353-4 van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 24 april 2003, wordt opgeheven.

Art. 8

In artikel 353-4*bis* van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 18 mei 2006 worden de woorden “artikelen 353-1,

sont remplacés par les mots “articles 353-1, alinéas 2 et 3, et 353-2, § 1er, alinéas 1er et 2, et § 2”.

Art. 9

Dans l'article 353-5 du même Code, inséré par la loi du 24 avril 2003 et modifié par la loi du 18 mai 2006, les mots “articles 353-1, § 1er, alinéa 2, 353-1, § 2, alinéa 2, 353-2, § 1er, alinéas 2 et 3, 353-2, § 2, alinéa 2, et 353-3” sont remplacés par les mots “articles 353-1, alinéa 3, 353-2, § 1er, alinéas 2 et 353-3”.

Art. 10

L'article 356-2 du même Code, inséré par la loi du 24 avril 2003 et modifié par la loi du 15 avril 2006, est remplacé par ce qui suit:

“Art. 356-2. L'adoption plénière confère à l'enfant, en le substituant au sien, le nom de l'adoptant.

En cas d'adoption plénière simultanée par deux époux ou cohabitants, ceux-ci déclarent devant le tribunal que l'adopté porte, soit le nom d'un des adoptants, soit un nom des deux adoptants, dans l'ordre qu'ils déterminent.

En cas d'adoption plénière de l'enfant ou de l'enfant adoptif d'un époux ou d'un cohabitant, ceux-ci déclarent devant le tribunal que l'adopté porte, soit le nom de l'époux ou cohabitant, soit le nom du adoptant, soit un des noms de l'époux ou cohabitant et un des noms du adoptant, dans l'ordre qu'ils déterminent.

Le jugement mentionne la déclaration par laquelle les adoptants expriment leur choix, visé aux alinéas 2 et 3.

En cas d'adoption plénière par l'homme de l'enfant ou de l'enfant adoptif de son épouse ou de sa cohabitante et s'il existe un désaccord entre eux ou s'ils n'ont pas manifesté leur choix, l'enfant porte le nom de l'homme adoptant.

Le nom choisi par les adoptants conformément aux alinéas 2 à 4 s'impose aux enfants adoptés ultérieurement par eux.”.

§ 2 en 353-2, § 2” vervangen door de woorden “artikelen 353-1, tweede en derde lid en 353-2, § 1, eerste en tweede lid en § 2”.

Art. 9

In artikel 353-5 van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 24 april 2003 en gewijzigd bij de wet van 18 mei 2006, worden de woorden “artikelen 353-1, § 1, tweede lid, 353-1, § 2, tweede en derde lid, 353-2, § 2, tweede lid, en 353-3” vervangen door de woorden “artikelen 353-1, derde lid, 353-2, tweede lid, en 353-3”.

Art. 10

Artikel 356-2 van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 24 april 2003 en gewijzigd bij de wet van 15 april 2006, wordt vervangen als volgt:

“Art. 356-2. Door de volle adoptie verkrijgt het kind in plaats van zijn naam die van de adoptant.

In geval van gelijktijdige volle adoptie door twee echtgenoten of samenwonenden, verklaren deze voor de rechtbank dat de geadopteerde ofwel de naam van één van de adoptanten, ofwel één van de namen van elk van hen in een volgorde die zij bepalen, zal dragen.

In het geval van een volle adoptie van het kind of het adoptief kind van een echtgenoot of samenwonende, verklaren deze voor de rechter dat de geadopteerde ofwel de naam van de echtgenoot of samenwonende, ofwel de naam van de adoptant, ofwel één van de namen van de echtgenoot of samenwonende en één van de namen van de adoptant, in de volgorde die zij bepalen, zal dragen.

Het vonnis maakt melding van de verklaring waarmee de adoptanten hun keuze te kennen geven.

In geval van volle adoptie door de man van het kind of het adoptief kind van zijn echtgenote of samenwonende partner en indien er een onenigheid tussen hen bestaat of zijn geen keuze hebben gemaakt, draagt het kind de naam van de mannelijke adoptant.

De door de adoptanten overeenkomstig het tweede lid tot vierde lid gekozen naam geldt ook voor de later door hen geadopteerde kinderen.

CHAPITRE 3

Dispositions transitoire et finale**Section 1re***Disposition transitoire*

Art. 11

La présente loi s'applique aux enfants nés ou adoptés après son entrée en vigueur.

Toutefois, lorsqu'il existe déjà au moins un enfant dont la filiation est établie à l'égard des mêmes père et mère au moment de l'entrée en vigueur de la présente loi, l'article 335 ancien, l'article 356-2 ancien ou les articles 353-1 à 353-3 anciens du Code civil demeurent, selon les cas, applicables à la détermination du nom de l'enfant ou de l'enfant adoptif né ou adopté après son entrée en vigueur et dont la filiation est établie à l'égard des mêmes père et mère.

Section 2*Disposition finale*

Art. 12

La demande de changement de nom introduite sur base de la loi du 15 mai 1987 relative aux noms et prénoms et dont le seul motif est de pouvoir bénéficier, pour une personne née avant l'entrée en vigueur de la présente loi, des règles d'attribution du nom prévues par la présente loi, est irrecevable.

Section 3*Entrée en vigueur*

Art. 13

La présente loi entre en vigueur à la date fixée par le Roi, et, au plus tard, le premier jour du douzième mois qui suit celui au cours duquel elle aura été publiée au *Moniteur belge*.

HOOFDSTUK 3

Overgangs- en slotbepalingen**Afdeling 1***Overgangsbepaling*

Art. 11

Deze wet is van toepassing op kinderen geboren of geadopteerd na de inwerkingtreding ervan.

Wanneer er echter reeds ten minste één kind waarvan de afstamming ten aanzien van delfde ouders vaststaat op het tijdstip van de inwerkingtreding van deze wet, blijven het oude artikel 335, het oude artikel 356-2 of de oude artikelen 353-1 tot 353-3 van het Burgerlijk Wetboek, naargelang het geval, van toepassing op de vaststelling van de naam van het kind of het adoptief kind dat is geboren of geadopteerd na de inwerkingtreding ervan en wiens afstamming ten aanzien van dezelfde ouders vaststaat.

Afdeling 2*Slotbepaling*

Art. 12

Het verzoek tot naamsverandering ingediend op grond van de wet van 15 mei 1987 betreffende de namen en de voornamen, met als enige drijfveer dat een persoon die geboren is vóór de inwerkingtreding van deze wet, zou vallen onder de bepalingen inzake de toekenning van de naam bedoeld in deze wet, is onontvankelijk.

Afdeling 3*Inwerkingtreding*

Art. 13

Deze wet treedt in werking op door de Koning te bepalen datum, en uiterlijk op de eerste dag van de twaalfde maand na die waarin zij is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad*.

AVIS DU CONSEIL D'ÉTAT
N° 53.915/2 DU 16 OCTOBRE 2013

Le 24 juillet 2013, le Conseil d'État, section de législation, a été invité par la ministre de la Justice à communiquer un avis, dans un délai de trente jours, sur un avant-projet de loi "modifiant le Code civil en vue d'instaurer l'égalité de l'homme et de la femme dans le mode de transmission du nom à l'enfant et à l'adopté".

L'avant-projet a été examiné par la deuxième chambre le 16 octobre 2013. La chambre était composée de Yves Kreins, président de chambre, Pierre Vandernoot et Martine Baguet, conseillers d'État, Christian Behrendt et Jacques Englebert, assessseurs, et AnneCatherine Van Geersdaele, greffier.

Le rapport a été présenté par Xavier Delgrange, premier auditeur chef de section.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise a été vérifiée sous le contrôle de Martine Baguet.

L'avis, dont le texte suit, a été donné le 16 octobre 2013.

Comme la demande d'avis est introduite sur la base de l'article 84, § 1er, alinéa 1er, 1°, des lois coordonnées sur le Conseil d'État, tel qu'il est remplacé par la loi du 2 avril 2003, la section de législation limite son examen au fondement juridique de l'avant-projet, à la compétence de l'auteur de l'acte ainsi qu'à l'accomplissement des formalités préalables, conformément à l'article 84, § 3, des lois coordonnées précitées.

Sur ces trois points, l'avant-projet appelle les observations suivantes.

Rappel des règles actuellement applicables

1. Il paraît utile, pour l'examen de la réforme que porte l'avant-projet de loi, de rappeler les dispositifs aujourd'hui applicables en matière d'attribution du nom en ce qui concerne tant la filiation biologique¹ que l'adoption.

2. Les règles de transmission du nom patronymique à l'enfant dans la filiation biologique sont actuellement contenues dans l'article 335 du Code civil.

¹ Au sens du présent avis, la notion de "filiation biologique" est entendue comme étant celle réglée par le titre VII ("De la filiation"), du livre 1er du Code civil. L'adoption est réglée par le titre VIII du même livre.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE
NR. 53.915/2 VAN 16 OKTOBER 2013

Op 24 juli 2013 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de minister van Justitie verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een voorontwerp van wet "tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek met het oog op de invoering van de gelijkheid tussen mannen en vrouwen bij de wijze van naamsoverdracht aan het kind en aan de geadopteerde".

Het voorontwerp is door de tweede kamer onderzocht op 16 oktober 2013. De kamer was samengesteld uit Yves Kreins, kamervoorzitter, Pierre Vandernoot en Martine Baguet, staatsraden, Christian Behrendt en Jacques Englebert, assessoren, en AnneCatherine Van Geersdaele, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Xavier Delgrange, eerste auditeur-afdelingshoofd.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst van het advies is nagezien onder toezicht van Martine Baguet.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 16 oktober 2013.

Aangezien de adviesaanvraag ingediend is op basis van artikel 84, § 1, eerste lid, 1°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, zoals het is vervangen bij de wet van 2 april 2003, beperkt de afdeling Wetgeving overeenkomstig artikel 84, § 3, van de voornoemde gecoördineerde wetten haar onderzoek tot de rechtsgrond van het voorontwerp, de bevoegdheid van de steller van de handeling en de te vervullen voorafgaande vormvereisten.

Wat deze drie punten betreft, geeft het voorontwerp aanleiding tot de volgende opmerkingen.

Memorering van de thans geldende regels

1. Het lijkt voor het onderzoek van de hervorming die in het voorontwerp van wet aan de orde is, nuttig de thans geldende regels in herinnering te brengen inzake de toekenning van de naam, zowel wat de biologische afstamming¹ als wat de adoptie betreft.

2. Momenteel zijn de regels voor de overdracht van de geslachtsnaam in de biologische afstamming aan het kind vervat in artikel 335 van het Burgerlijk Wetboek.

¹ Het begrip "biologische afstamming" wordt in dit advies opgevat zoals het door titel VII ("Afstamming") van boek I van het Burgerlijk Wetboek is geregeld. Titel VIII van hetzelfde boek regelt de adoptie.

Ces règles sont les suivantes:

— Si la filiation de l'enfant n'est établie qu'à l'égard d'un seul de ses auteurs, il porte le nom de cet auteur ².

— Si les filiations paternelle et maternelle sont toutes deux établies, il faut distinguer la séquence temporelle de leur établissement:

a) si les deux filiations sont établies en même temps ³, le nom du père l'emporte;

b) si la filiation paternelle est établie en premier lieu, l'enfant porte le nom du père;

c) si c'est la filiation maternelle qui est d'abord établie, l'enfant porte le nom de la mère.

Dans ce dernier cas, les père et mère peuvent, dans un délai d'un an à partir du moment où ils ont connaissance de l'établissement de la filiation ⁴, opérer, s'ils le veulent, un changement du nom de l'enfant, du nom de la mère vers le nom du père, par déclaration à l'officier de l'état-civil, qui l'acte ⁵ en marge de l'acte de naissance de l'enfant et des autres actes concernant l'enfant.

Il est à noter:

— que les deux parents ne peuvent pas, lorsque l'enfant porte le nom du père parce que la filiation paternelle est établie

² C'est-à-dire quasi toujours le nom de la mère: les cas où seule la filiation paternelle est établie sont statistiquement négligeables, sauf dans le cas d'une reconnaissance anténatale du père seul (ce qui est encore très rare, la mère enceinte reconnaissant alors presque toujours son enfant dans le même acte) et, dans ce cas, pour la période très courte qui va de cette reconnaissance à la naissance de l'enfant et l'établissement de son acte de naissance.

³ C'est le cas d'un enfant issu d'un couple marié, ou qui est reconnu par son père anténatalement ou dans l'acte de naissance.

⁴ Concrètement, un an à partir de la reconnaissance si elle est consensuelle, un an à partir du moment où le jugement établissant la filiation paternelle est coulé en force de chose jugée après avoir été signifié, si cet établissement est litigieux, un an à partir de la notification ou signification à l'épouse, dans le cas d'un enfant adultérin a patre (article 319*bis*, alinéa 2, du Code civil).

⁵ La loi ne prévoit pas d'acte d'état civil spécifique pour cette déclaration "pure", mais en pratique, elle est presque toujours contenue dans l'acte de reconnaissance (article 62 du Code civil). Il semble que les officiers de l'état civil ne donnent pas systématiquement une information complète aux parents sur cette possibilité (laissant à l'enfant le nom de la mère), ou inversement sur son caractère facultatif (indiquant automatiquement le nom du reconnaissant comme le nom de l'enfant). Une fois le délai passé, seul le changement administratif du nom sera encore possible.

Deze regels zijn de volgende:

— Indien de afstamming van het kind slechts ten aanzien van een van zijn ouders is vastgesteld, draagt het de naam van die ouder.²

— Indien de afstamming zowel van vaderszijde als van moederszijde allebei is, moet een onderscheid worden gemaakt naargelang van het ogenblik waarop de afstamming is vastgesteld:

a) indien de afstamming van vaderszijde en die van moederszijde tegelijk worden vastgesteld,³ draagt het kind de naam van de vader;

b) indien de afstamming van vaderszijde eerst is vastgesteld, draagt het kind de naam van de vader;

c) indien de afstamming van moederszijde eerst is vastgesteld, draagt het kind de naam van de moeder.

Indien de vader en de moeder dat wensen, kunnen ze in dat laatste geval binnen een termijn van een jaar vanaf het ogenblik waarop ze kennis hebben van de vaststelling van de afstamming,⁴ de naam van het kind wijzigen van de naam van de moeder in de naam van de vader, door middel van een verklaring aan de ambtenaar van de burgerlijke stand. Deze vermeldt de wijziging op de kant van de geboorteakte van het kind en van de andere akten die op het kind betrekking hebben.⁵

Hierbij moet het volgende worden opgemerkt:

— wanneer het kind de naam van de vader draagt omdat de afstamming van vaderszijde vóór of gelijktijdig met de

² Dat is bijna altijd de naam van de moeder: de gevallen waarin alleen de afstamming van vaderszijde vastgesteld is, zijn uit statistisch oogpunt verwaarloosbaar, behalve in het geval waarin enkel de vader het kind vóór de geboorte erkent (wat nog steeds zeldzaam is, aangezien de zwangere moeder haar kind dan bijna altijd in dezelfde akte erkent) en, in dat geval, voor de zeer korte tijdspanne tussen enerzijds deze erkenning en anderzijds de geboorte van het kind en het opmaken van zijn geboorteakte.

³ Dat is het geval van een kind van een gehuwd koppel of een kind dat voor de geboorte of in de geboorteakte door zijn vader is erkend.

⁴ Concreet gaat het om een jaar vanaf de erkenning indien deze consensueel is; indien de vaststelling betwist wordt, gaat het om een jaar vanaf het ogenblik waarop het vonnis dat de afstamming van vaderszijde vaststelt in kracht van gewijsde is gegaan nadat het is betekend; indien het een uit overspel a patre geboren kind betreft, gaat het om een jaar vanaf de kennisgeving of betekening aan de echtgenote (artikel 319*bis*, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek).

⁵ Voor deze "zuivere" verklaring voorziet de wet niet in een specifieke akte van de burgerlijke stand, maar in de praktijk is ze bijna altijd vervat in de akte van erkenning (artikel 62 van het Burgerlijk Wetboek). Naar het zich laat aanzien, lichten de ambtenaren van de burgerlijke stand de ouders niet systematisch volledig in over deze mogelijkheid (om het kind de naam van de moeder te laten behouden), of, omgekeerd, over het feit dat het facultatief is, (waarbij ze automatisch de naam van de erkennende persoon aan het kind geven). Eenmaal de termijn is verstreken, kan de naam alleen nog langs administratiefrechtelijke weg worden gewijzigd.

avant ou simultanément à la filiation maternelle, décider d'attribuer à l'enfant le nom de la mère;

— qu'ils ne peuvent pas attribuer à l'enfant un double nom, composé du nom du père et de celui de la mère ⁶;

— qu'aucun recours n'est ouvert au père qui est confronté au refus de la mère d'opérer le changement de nom, alors même qu'un recours lui est ouvert contre le refus de la reconnaissance lui-même ⁷; la Cour constitutionnelle, saisie de la question, n'y a pas vu de discrimination ⁸;

— que, si l'enfant est majeur, aucune modification ne peut plus être apportée à son nom, même de son consentement alors même qu'il peut consentir à son changement de nom en cas d'adoption et qu'en cas de suppression de sa filiation paternelle après sa majorité, il peut demander à conserver son nom inchangé ⁹; la Cour constitutionnelle n'a pas estimé qu'il y ait là une discrimination ¹⁰.

3. L'attribution du nom dans l'adoption apparaît moins conflictuelle, sans nul doute parce que l'établissement de cette filiation civile procède nécessairement d'un accord préalable entre les deux adoptants.

Cependant, la dissymétrie relevée plus haut se marque également ici, à l'avantage du nom de l'homme adoptant: ce n'est que lorsque l'enfant est adopté par deux femmes ou deux hommes, qu'il y a réellement égalité.

Les règles d'attribution du nom sont différentes, suivant le type d'adoption, simple ou plénière.

Dans l'adoption simple, l'adoption a un effet sur le nom de l'adopté ¹¹, suivant des modalités extrêmement complexes ¹², qui envisagent plusieurs hypothèses: conservation du nom d'origine ¹³, attribution du nom de l'adoptant à l'adopté (qui peut être majeur et avoir lui-même des enfants) — et en cas de pluralité d'adoptants, attribution du nom de l'homme adoptant et même possibilité de double nom, ce qui est exceptionnel en Belgique.

⁶ Comme le prévoient les systèmes espagnol et portugais.

⁷ Article 329bis du Code civil.

⁸ C.C., 28 novembre 1995, n° 79/95; C.C., 7 novembre 1996, n° 64/96 (répondant à une question spécialement claire en rapport avec la problématique faisant l'objet de l'avant-projet de loi à l'examen dans le présent avis); C.C., 6 novembre 1997, n° 68/97; C.C., 12 mai 2004, n° 82/2004; C.C., 21 octobre 2010, n° 114/2010.

⁹ Article 335, § 4, du Code civil.

¹⁰ C.C., 14 juillet 1994, arrêt n° 65/94, J.T., 1995, p. 701, note A.-Ch. VAN GYSEL, "Le droit belge de la filiation décomposé".

¹¹ Il n'y a pas d'effet sur le titre de noblesse, ce que l'article 353-7 du Code civil appelle les "droits nobiliaires", nonobstant l'article 113 de la Constitution.

¹² Voir les articles 353-1 à 353-6 du Code civil.

¹³ Certes à titre exceptionnel (voir l'article 353-1, actuel, du Code civil).

afstamming van moederszijde is vastgesteld, kunnen de beide ouders niet beslissen het kind de naam van de moeder te geven;

— de ouders kunnen het kind geen dubbele naam geven die is samengesteld uit de naam van de vader en die van de moeder;⁶

— alhoewel de vader een beroep kan instellen tegen de weigering tot erkenning zelf, staat voor hem geen beroep open wanneer de moeder de naamsverandering weigert;⁷ volgens het Grondwettelijk Hof dat inzake deze vraag is geadieerd, levert dat geen discriminatie op;⁸

— wanneer het kind meerderjarig is, kan zijn naam niet meer worden gewijzigd, zelfs niet met zijn instemming, terwijl hij er wel mee kan instemmen zijn naam te wijzigen in het geval van adoptie en terwijl hij erom kan verzoeken zijn naam onveranderd te behouden wanneer zijn afstamming van vaderszijde na zijn meerderjarigheid wordt opgeheven;⁹ het Grondwettelijk Hof heeft geoordeeld dat zulks geen discriminatie oplevert.¹⁰

3. Bij adoptie lijkt de toekenning van de naam minder conflictueus te zijn, ongetwijfeld omdat de vaststelling van deze burgerlijke afstamming noodzakelijkerwijs voortvloeit uit een voorafgaand akkoord tussen de beide adoptanten.

Toch kan de dissymetrie waarop hierboven is gewezen ook hier worden vastgesteld, ten voordele van de naam van de adopterende man: alleen wanneer het kind door twee vrouwen of door twee mannen wordt geadopteerd, is er werkelijk sprake van gelijkheid.

De regels voor de toekenning van de naam verschillen volgens de soort adoptie: gewone of volle adoptie.

Bij gewone adoptie heeft de adoptie gevolgen voor de naam van de geadopteerde¹¹, volgens uiterst ingewikkelde regels¹² die op verschillende gevallen betrekking hebben: behoud van de oorspronkelijke naam,¹³ toekenning van de naam van de adoptant aan de geadopteerde (die meerderjarig kan zijn en zelf kinderen kan hebben) — en, wanneer er meerdere adoptanten zijn, toekenning van de naam van de adopterende man en zelfs de mogelijkheid van een dubbele naam, wat in België uitzonderlijk is.

⁶ Zoals in het Spaanse en het Portugese systeem.

⁷ Artikel 329bis van het Burgerlijk Wetboek.

⁸ GwH 28 november 1995, nr. 79/95; GwH 7 november 1996, nr. 64/96 (antwoord op een bijzondere duidelijke vraag in verband met de problematiek waarover het voorliggende voorontwerp van wet handelt) dat in dit advies wordt onderzocht; GwH 6 november 1997, nr. 68/97; GwH 12 mei 2004, nr. 82/2004; GwH 21 oktober 2010, nr. 114/2010.

⁹ Artikel 335, § 4, van het Burgerlijk Wetboek.

¹⁰ GwH 14 juli 1994, nr. 65/94, J.T. 1995, 701, noot A.Ch. Van Gysel, "Le droit belge de la filiation décomposé".

¹¹ Ondanks het bepaalde in artikel 113 van de Grondwet, zijn er geen gevolgen voor de adellijke titel, in artikel 3537 van het Burgerlijk Wetboek "adelrechtelijk" genoemd,

¹² Zie de artikelen 3531 tot 3536 van het Burgerlijk Wetboek.

¹³ Weliswaar uitzonderlijk (zie het huidige artikel 3531 van het Burgerlijk Wetboek).

Le choix des adoptants n'est toutefois pas totalement libre, et la Cour constitutionnelle condamne le fait que, lorsque l'on adopte l'enfant de son conjoint ou cohabitant, il n'est pas possible que l'enfant conserve son nom ou un nom composé ¹⁴.

En cas d'adoption par un couple homosexuel, un choix doit être réalisé. La Cour constitutionnelle a estimé que le fait qu'un tel choix n'était pas possible dans un couple hétérosexuel, n'était pas discriminatoire ¹⁵.

Dans l'adoption plénière, le nom de l'adoptant est nécessairement transmis à l'adopté.

En cas d'adoption par un couple de sexe différent, c'est le nom de l'homme qui est transmis ¹⁶. Et en cas d'adoption par un couple de même sexe, un choix doit aussi être réalisé sur ce point.

Observations générales

4. Les articles 2 et 3 de l'avant-projet (articles 335 et 335*bis* en projet du Code civil) contiennent les règles de transmission du nom de famille dans le cadre de la filiation biologique.

L'idée fondamentale est d'offrir aux deux parents d'un enfant mineur, un large choix entre le nom du père, celui de la mère, et enfin un double nom composé des noms du père et de la mère dans l'ordre qu'ils déterminent — ou d'un élément de ceux-ci une fois que ces noms composés se seront répandus dans la population —, ce nom, une fois choisi, s'étendant aux enfants futurs du couple.

En tant que telle, la règle qu'énonce l'avant-projet à l'examen est égalitaire et n'appelle pas d'observation.

En revanche la manière dont l'avant-projet résout les conflits appelle des réserves.

5. Si l'exposé des motifs aperçoit bien la possibilité de tels conflits et convient que ce n'est pas à l'officier de l'état civil de les trancher, l'avantprojet laisse cependant ceux-ci sans autre solution que celles qui prévalent aujourd'hui: le choix établi par la loi fait prévaloir le nom du père pour les enfants dont la filiation paternelle et maternelle est établie simultanément.

Ce faisant, l'avant-projet à l'examen ne réalise pas entièrement l'objectif qu'aux termes de l'exposé des motifs, son auteur s'est fixé, à savoir "instaurer une transmission égalitaire du nom entre l'homme et la femme, quelles que soient les conditions de l'établissement de la filiation ou les modalités de l'adoption".

¹⁴ C.C., 16 septembre 2010, n° 104/2010.

¹⁵ C.C., 1er mars 2012, n° 26/2012.

¹⁶ Article 356-2 du Code civil.

Adoptanten hebben nochtans geen geheel vrije keuze, en het Grondwettelijk Hof veroordeelt het feit dat wanneer een kind door de echtgenoot of samenwonende partner wordt geadopteerd, het zijn eigen naam of een samengestelde naam niet kan behouden.¹⁴

In het geval van adoptie door een koppel van hetzelfde geslacht moet er een keuze worden gemaakt. Dat een dergelijke keuze niet mogelijk is bij een koppel van verschillend geslacht, levert volgens het Grondwettelijk Hof geen discriminatie op.¹⁵

Bij de volle adoptie wordt de naam van de adoptant noodzakelijkerwijs aan de geadopteerde overgedragen.

In het geval van een adoptie door een koppel van verschillend geslacht wordt de naam van de man overgedragen,¹⁶ en in het geval van een adoptie door een koppel van hetzelfde geslacht moet dienaangaande ook een keuze worden gemaakt.

Algemene opmerkingen

4. De artikelen 2 en 3 van het voorontwerp (de ontworpen artikelen 335 en 335*bis* van het Burgerlijk Wetboek) bevatten regels inzake de overdracht van de familienaam in het kader van de biologische afstamming.

De basisidee is de beide ouders van een minderjarig kind een ruime keuze te bieden tussen de naam van de vader, de naam van de moeder en, ten slotte, een dubbele naam, samengesteld uit de namen van de vader en van de moeder in de volgorde die ze zelf vastleggen of, wanneer deze samengestelde namen wijder verbreid zijn onder de bevolking, uit een bestanddeel ervan. Als deze naam eenmaal gekozen is, wordt hij ook voor de toekomstige kinderen van het koppel gebruikt.

Als zodanig is de regel die in het voorliggende voorontwerp wordt gesteld, egalitair en geeft hij geen aanleiding tot opmerkingen.

De wijze waarop het voorontwerp conflicten oplost, noopt daarentegen tot voorbehoud.

5. Alhoewel in de memorie van toelichting de mogelijkheid van dergelijke conflicten wordt ingezien en wordt erkend dat het niet aan de ambtenaar van de burgerlijke stand staat deze conflicten op te lossen, brengt het voorontwerp geen andere oplossing voor deze conflicten aan dan die welke thans de voorkeur krijgen: de wet kiest ervoor voorrang te geven aan de naam van de vader voor kinderen van wie de afstamming van vaderskant en van moederskant gelijktijdig is vastgesteld.

Zodoende verwezenlijkt het voorliggende voorontwerp niet volledig het doel dat de steller ervan luidens de memorie van toelichting nastreeft, te weten de "invoering van de gelijkheid tussen man en vrouw bij de wijze van naamsoverdracht, ongeacht de wijze waarop de afstammingsband tot stand kwam of de adoptievorm".

¹⁴ GwH 16 september 2010, nr. 104/2010.

¹⁵ GwH 1 maart 2012, nr. 26/2012.

¹⁶ Artikel 3562 van het Burgerlijk Wetboek.

Certes, le législateur se doit, en cas de conflits de dégager une solution qui permette de les trancher. Il ne semble cependant pas que maintenir la situation telle qu'elle est aujourd'hui c'est-à-dire faire primer le nom du père pour les enfants issus de parents mariés et le nom de la mère pour ceux issus de parents non-mariés, est nécessairement la seule qui doive être privilégiée.

6. La section de législation du Conseil d'État attire ainsi l'attention sur les solutions qui ont été adoptées, dans la législation de pays voisins de la Belgique ¹⁷, pour assurer le règlement de cette question dans le respect de l'intérêt de l'enfant.

Les exemples de la législation française et luxembourgeoise peuvent plus spécialement être relevés à cet égard:

— l'article 311-21 du Code civil français dispose en effet qu'

"[e]n cas de désaccord entre les parents, signalé par l'un d'eux à l'officier de l'état civil, au plus tard au jour de la déclaration de naissance ou après la naissance, lors de l'établissement simultané de la filiation, l'enfant prend leurs deux noms, dans la limite du premier nom de famille pour chacun d'eux, accolés selon l'ordre alphabétique".

- l'article 57 du Code civil luxembourgeois énonce une autre règle également soucieuse de l'égalité entre les parents de l'enfant:

"[e]n cas de désaccord entre les parents sur le nom à attribuer à l'enfant, celui-ci porte le nom ou le premier nom de sa mère et le nom ou le premier nom de son père, accolés dans l'ordre défini par tirage au sort par l'officier de l'état civil, en présence de la personne qui déclare la naissance de l'enfant".

7. Si l'auteur devait décider de ne pas dégager, dans l'avant-projet, une solution des conflits qui serait plus conforme à ses intentions, la question se pose de savoir s'il ne conviendrait pas d'envisager qu'un recours judiciaire soit organisé en cas de conflits entre les parents. Ce recours serait logiquement porté devant le Tribunal de la Famille, puisqu'il s'agit d'une matière ressortissant de l'état des personnes ¹⁸. Compte tenu de la nécessité de fixer au plus vite le nom de l'enfant, la cause devrait faire partie de celles que la loi répute urgentes ¹⁹ et le juge pourrait statuer en premier et dernier ressort, une dérogation à la règle de l'appel pouvant parfaitement se concevoir dans des affaires où l'intérêt de l'enfant est en jeu et appelle une solution rapide aux différends qui opposent ses parents.

¹⁷ Par ailleurs cités dans l'exposé des motifs de l'avant-projet sous l'intitulé "Les évolutions à l'étranger".

¹⁸ Article 572bis, 1°, nouveau, du Code judiciaire.

¹⁹ Article 1253ter/4, § 2, nouveau, du Code judiciaire.

Wanneer er conflicten rijzen, moet de wetgever weliswaar een oplossing aanbrenge die deze conflicten kan beslechten. Maar de huidige gang van zaken behouden, en dus voorrang geven aan de naam van de vader voor kinderen van gehuwde ouders en aan de naam van de moeder voor kinderen van niet-gehuwde ouders, lijkt niet noodzakelijkerwijs de enige oplossing te zijn die in aanmerking moet worden genomen.

6. De afdeling Wetgeving van de Raad van State vestigt aldus de aandacht op de oplossingen die in de wetgeving van buurlanden van België¹⁷ zijn gevonden om deze aangelegenheid met inachtneming van de belangen van het kind te regelen:

In dat verband kunnen inzonderheid de voorbeelden van de Franse en Luxemburgse wetgeving worden vermeld:

— artikel 31121 van het Franse Burgerlijk Wetboek luidt immers als volgt:

"[e]n cas de désaccord entre les parents, signalé par l'un d'eux à l'officier de l'état civil, au plus tard au jour de la déclaration de naissance ou après la naissance, lors de l'établissement simultané de la filiation, l'enfant prend leurs deux noms, dans la limite du premier nom de famille pour chacun d'eux, accolés selon l'ordre alphabétique".

— in artikel 57 van het Luxemburgse Burgerlijk Wetboek wordt een andere regel gesteld, die evenzeer naar gelijkheid tussen de ouders van het kind streeft:

"[e]n cas de désaccord entre les parents sur le nom à attribuer à l'enfant, celui-ci porte le nom ou le premier nom de sa mère et le nom ou le premier nom de son père, accolés dans l'ordre défini par tirage au sort par l'officier de l'état civil, en présence de la personne qui déclare la naissance de l'enfant".

7. Indien de steller zou beslissen geen oplossing voor de conflicten op te nemen in het voorontwerp die meer overeenstemt met zijn bedoeling, rijst de vraag of niet overwogen moet worden te voorzien in een gerechtelijk beroep voor het geval van conflicten tussen de ouders. Dat beroep zou logischerwijze behandeld moeten worden door de familierechtbank, aangezien het gaat om een aangelegenheid die valt onder de staat van personen¹⁸. Gelet op de noodzaak om zo snel mogelijk de naam van het kind vast te stellen, zou dit soort zaken moeten vallen onder die welke de wet spoedeisend acht¹⁹ en zou de rechter in eerste en laatste instantie uitspraak kunnen doen: een afwijking van de regel dat beroep kan worden ingesteld is zeer goed denkbaar in zaken waarbij het belang van het kind in het geding is en dit belang een snelle oplossing vereist voor de geschillen die de ouders van het kind verdeeld houden.

¹⁷ Deze worden overigens vermeld in de memorie van toelichting van het voorontwerp, onder het opschrift "Evoluties in het buitenland".

¹⁸ Artikel 572bis, 1° (nieuw), van het Gerechtelijk Wetboek.

¹⁹ Artikel 1253ter/4, § 2 (nieuw) van het Gerechtelijk Wetboek.

8. Les articles 4 à 10 de l'avant-projet (articles 353-1 à 353-5 et 356-2 du Code civil en projet) concernent la transmission du nom dans la cadre de la parenté adoptive.

L'article 353-1, alinéa 2, dernière phrase, en projet du Code civil prévoit une règle similaire à celle énoncée dans le régime de la filiation biologique en ce qu'en l'absence d'accord entre les adoptants ou lorsque ceux-ci ne se sont pas exprimés, c'est le nom de l'homme adoptant qui prévaut. Dans cette mesure, la disposition appelle, sur ce point, les mêmes observations que celles formulées sous les points 5 à 7 ci-avant.

9. Les articles 4 à 10 de l'avant-projet de loi ne paraissent cependant régler la question de conflits surgissant dans l'attribution de nom qu'en ce qui concerne les couples d'adoptants de sexes différents.

L'exposé des motifs précise qu' :

“[a]ucune distinction de régime n'est nécessaire entre l'adoption par des époux ou cohabitants et l'adoption par des personnes de même sexe dès lors qu'est supprimée la prévalence du nom de l'homme sur (celui) de la femme (...).

Il en va de même dans le cadre de l'adoption de l'enfant ou de l'enfant adoptif du conjoint ou du cohabitant ou en cas d'adoption “nouvelle” (article 347-1 C.civ.). Que le nom de l'adoptant ait remplacé ou soit accolé au nom de l'adopté lors de l'adoption antérieure, il n'est nul besoin d'établir une distinction entre les conjoints et cohabitants de même sexe ou non dès lors qu'il ne s'agit plus de faire prévaloir le nom de l'homme sur celui de la femme”.

Dès lors que les adoptants sont d'accord sur le choix du nom, l'exposé des motifs et le dispositif de l'article 353-1, alinéa 2, première phrase, en projet du Code civil sont cohérents. Il en va autrement lorsque cet accord fait défaut car, dans ce cas, c'est le même article 353-1, alinéa 2, deuxième phrase, en projet du Code civil qui trouve à s'appliquer. Or, dans l'hypothèse de couple d'adoptants de même sexe, la règle de prévalence du nom de l'homme adoptant est, par définition, inopérante, et ce indépendamment des observations formulées ci-avant sur le principe même de cette prévalence.

10. L'avant-projet de loi ne détermine aucune règle de résolution des conflits en cas de désaccord des deux personnes de même sexe adoptant un enfant.

En tant qu'il vise l'adoption simple, l'actuel article 353-1, § 2, alinéa 1er, du Code civil dispose :

“En cas d'adoption simultanée par deux personnes de même sexe, celle-ci déclarent devant le tribunal, de commun accord, laquelle des deux donnera son nom à l'adopté. Le jugement mentionne cette déclaration”.

8. De artikelen 4 tot 10 van het voorontwerp (ontworpen artikelen 353-1 tot 353-5 en 356-2 van het Burgerlijk Wetboek) hebben betrekking op de overdracht van de naam in het kader van het adoptieouderschap.

Het ontworpen artikel 353-1, tweede lid, laatste zin, van het Burgerlijk Wetboek voorziet in een soortgelijke regel als die genoemd in de regeling die geldt bij biologische afstamming, in zoverre, wanneer de adoptieouders het onderling niet eens zijn, of wanneer ze geen keuze hebben gemaakt, de naam van de mannelijke adoptant primeert. In dat opzicht geeft de bepaling, wat dat aspect betreft, aanleiding tot dezelfde opmerkingen als die gemaakt in de punten 5 tot 7 hierboven.

9. De artikelen 4 tot 10 van het voorontwerp van wet lijken evenwel het vraagstuk betreffende conflicten die ontstaan bij de toekenning van de naam enkel te regelen voor adoptiekoppels, van verschillend geslacht.

In de memorie van toelichting staat:

“Gezien er geen onderscheid meer gemaakt moet worden tussen de adoptie door echtgenoten of samenwonenden en de adoptie door personen van hetzelfde geslacht wordt de voorrang van de naam van de man op deze van de vrouw afgeschaft. (...)

Hetzelfde geldt in het kader van een adoptie van het kind of het adoptief kind door de echtgenoot, echtgenote of samenwonende, of in het geval van een nieuwe adoptie (art. 347-1 BW). Of de naam van de adoptant de naam van de geadopteerde toegekend bij de vorige adoptie, vervangt of eraan toegevoegd wordt, een onderscheid tussen echtgenoten of samenwonenden van verschillend of gelijk geslacht is niet nodig gezien het niet meer gaat om de naam van de man te laten voorgaan op deze van de vrouw.”

Wanneer de adoptanten het eens zijn over de keuze van de naam, zijn de memorie van toelichting en het bepaalde van het ontworpen artikel 353-1, tweede lid, eerste zin, van het Burgerlijk Wetboek consistent. Dat is niet het geval wanneer die eensgezindheid ontbreekt, aangezien, in dat geval, hetzelfde ontworpen artikel 353-1, tweede lid, tweede zin, van het Burgerlijk Wetboek van toepassing is. In het geval echter van een adoptiekoppel van het zelfde geslacht, verliest de regel dat de naam van de mannelijke adoptant primeert per definitie zijn gelding, en dit ongeacht de opmerkingen die hierboven zijn gemaakt aangaande het principe zelf van die voorrang.

10. Het voorontwerp van wet bevat geen enkele regel inzake de oplossing van de conflicten ingeval de twee personen van hetzelfde geslacht die een kind adopteren het niet eens zijn met elkaar.

Het huidige artikel 353-1, § 2, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek bepaalt, voor zover het betrekking heeft op de gewone adoptie, het volgende:

“In geval van gelijktijdige adoptie door twee personen van hetzelfde geslacht, verklaren die personen, in onderlinge overeenstemming, voor de rechtbank wie van beiden zijn naam zal geven aan de geadopteerde. Van die verklaring wordt melding gemaakt in het vonnis.”

Une disposition analogue est prévue, à l'actuel article 356-2, § 2, alinéa 1er, du Code civil en ce qui concerne l'adoption plénière.

Il en résulte donc que les adoptants doivent être d'accord quant au choix du nom et que celui-ci fait l'objet d'une déclaration mentionnée dans le jugement prononçant l'adoption. De la sorte, cet article 353-1, § 2, du Code civil aboutit à faire de l'accord sur le nom une des conditions de l'adoption.

Il appartient à l'auteur de l'avant-projet de prévoir une telle solution, pour les adoptants de même sexe. À cet effet, il peut se référer soit aux solutions énoncées aux points 6 et 7 ci-avant, soit à celle qui découle du droit actuel. Si cette dernière option est choisie, il veillera à adapter l'actuel article 1231-3, alinéa 2, première et deuxième phrases, du Code judiciaire qui dispose:

“La requête précise si elle porte sur une adoption simple ou sur une adoption plénière, et les raisons pour lesquelles l'adoptant ou les adoptants ont choisi ce type d'adoption. Elle mentionne également les nom et prénoms choisis, dans la mesure permise par la loi, pour l'adopté”.

11. L'article 353-2 du Code civil en projet à l'article 5 concerne l'adoption de l'enfant ou de l'enfant adoptif d'un époux ou d'un cohabitant.

Aux termes de l'article 353-2, § 1er, alinéa 2, en projet du Code civil, lorsque, lors d'une adoption antérieure, le nom de l'adoptant a remplacé celui de l'adopté, les parties peuvent solliciter du tribunal que l'adopté conserve son nom, outre la possibilité d'obtenir du tribunal que le nouveau nom de l'adopté soit désormais composé du nom qu'il tient de cette adoption antérieure, précédé ou suivi de celui du nouvel adoptant.

Par contre, aux termes de l'alinéa 3 du même article 353-2, § 1er, lorsque, lors d'une adoption antérieure, le nom de l'adopté est devenu un nom composé d'un des noms de l'adoptant et d'un des noms de l'adopté, les adoptants ne peuvent pas solliciter du tribunal que l'enfant conserve son nom: leur demande en ce cas doit se limiter à celle tendant à ce que le nom de l'adopté soit désormais composé d'un des noms de l'adopté et d'un des noms du nouvel adoptant, dans l'ordre qu'ils déterminent.

En d'autres termes, dans la première hypothèse, deux possibilités sont offertes, alors que, dans la seconde, qui semble pourtant comparable, seule la deuxième possibilité l'est, consistant à donner un nom composé issu de l'adoption antérieure et de l'adoption nouvelle, sans possibilité de conserver le nom antérieur de l'adopté.

Het huidige artikel 356-2, § 2, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek voorziet in een soortgelijke bepaling wat de volle adoptie betreft.

Daaruit volgt dus dat de adoptanten het met elkaar eens moeten zijn over de keuze van de naam en dat daarover een verklaring wordt afgelegd, die vermeld wordt in het adoptievonniss. Aldus maakt dat artikel 353-1, § 2, van het Burgerlijk Wetboek van het bereiken van overeenstemming omtrent de naam, één van de voorwaarden voor adoptie.

Het staat aan de steller van het voorontwerp om te voorzien in zulk een oplossing voor adoptanten van hetzelfde geslacht. Hij kan daartoe teruggrijpen op de oplossingen vermeld in de hierboven genoemde punten 6 en 7, ofwel op de oplossing die voortvloeit uit het huidige recht. Indien voor die laatste optie wordt gekozen, moet hij ervoor zorgen dat het huidige artikel 1231-3, tweede lid, eerste en tweede zin, van het Gerechtelijk Wetboek aangepast wordt. Dat artikel luidt als volgt:

“Het verzoekschrift vermeldt of het een gewone of volle adoptie betreft en de redenen waarom de adoptant of adoptanten voor deze adoptievorm hebben gekozen. Het vermeldt tevens de naam en voornamen die, voorzover toegestaan door de wet, voor de geadopteerde zijn gekozen.”

11. Het ontworpen artikel 353-2 van het Burgerlijk Wetboek (artikel 5 van het voorontwerp) heeft betrekking op de adoptie van een kind of van een adoptiekind van een echtgenoot of een samenwonende.

Luidens het ontworpen artikel 353-2, § 1, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek kunnen de partijen, indien de naam van de geadopteerde bij een vorige adoptie vervangen is door die van de adoptant, de rechtbank vragen dat de geadopteerde zijn naam behoudt. Daarnaast kunnen zij de rechtbank ook vragen dat de nieuwe naam van de geadopteerde samengesteld zal zijn uit de naam die hij bij die vorige adoptie heeft gekregen, voorafgegaan of gevolgd door die van de nieuwe adoptant.

Luidens het derde lid van hetzelfde artikel 352, § 1, kunnen adoptanten de rechtbank daarentegen niet vragen dat het geadopteerde kind zijn naam behoudt wanneer het bij een vorige adoptie een naam heeft gekregen die is samengesteld uit een van de namen van de adoptant en een van de namen van de geadopteerde. In dat geval kunnen ze alleen vragen dat de naam van de geadopteerde voortaan is samengesteld uit een van de namen van de geadopteerde en een van de namen van de nieuwe adoptant, in de volgorde die zij bepalen.

Met andere woorden: het eerste geval biedt twee mogelijkheden terwijl het tweede geval, dat er nochtans vergelijkbaar mee lijkt, enkel de mogelijkheid biedt een samengestelde naam te geven die voortkomt uit de vorige en de nieuwe adoptie, maar niet de mogelijkheid dat de geadopteerde zijn vorige naam behoudt.

Le commentaire de l'article précise:

"[...]. (L'avant-projet de loi) distingue deux hypothèses.

D'une part, il se peut que l'adopté, au moment de l'adoption antérieure, ait reçu le nom de l'adoptant. Le texte envisage cette première hypothèse et encadre l'autonomie des adoptants en énumérant les prérogatives que la loi leur confèrera. Le projet de loi insiste toutefois sur la faculté pour les parties en cas d'adoption successive de solliciter du tribunal de la jeunesse que l'adopté puisse conserver son nom antérieur. La raison en est que les auteurs entendent assurer une certaine continuité dans le port du nom antérieur pour des considérations sociétales et de sécurité juridique.

D'autre part, si lors de la première adoption, le nom de l'adoptant a été accolé au nom de l'adopté, comme le permet l'article 353-1, alinéa 3, proposé (art. 353-1, § 1er, alinéa 2 et § 2, alinéa 2 ancien C.civ.), il convient de permettre aux adoptants qui le souhaitent, lors de la seconde adoption, de conserver un de ces noms et de le faire suivre ou précéder du nom de l'adoptant, moyennant l'autorisation du tribunal.

Toutes les possibilités de composition de nom sont envisageables à partir du nom d'origine de l'adopté et du nom du nouvel adoptant. Pourtant, il n'y a pas lieu de reconnaître, au moment de la seconde adoption, un droit à la combinaison du nom avec celui du premier adoptant, ce dernier ayant déjà eu l'occasion d'exprimer son choix au moment de la première adoption, en conférant son nom ou un de ses noms à l'adopté".

La section de législation du Conseil d'État n'aperçoit pas en quoi cette dernière explication suffirait à justifier que l'adopté ne puisse choisir de maintenir le nom composé du sien et de celui ou d'un de ceux du premier adoptant, le plaçant ainsi dans une situation similaire qu'il soit dans l'hypothèse de l'article 353-2, § 1er, alinéa 2 ou dans celle de l'alinéa 3.

Il conviendrait que l'auteur réexamine la question et modifie, le cas échéant, l'article 352-3, § 1er, alinéa 3, en projet du Code civil.

La question se pose par ailleurs de savoir pourquoi, aux articles 353-4*bis* et 353-5, en projet du Code civil (articles 8 et 9 de l'avant-projet), il n'est pas renvoyé à cet article 353-2, § 1er, alinéa 3, du Code civil.

12. En prévoyant de manière absolue l'irrecevabilité de toute demande de changement de nom introduite sur la base de la loi du 15 mai 1987 "relative aux noms et prénoms" "dont le seul motif est de pouvoir bénéficier, pour une personne née avant l'entrée en vigueur de la présente loi, des règles d'attribution du nom prévues par la présente loi", l'article 12 crée

De bespreking van het artikel luidt als volgt:

"[In het voorontwerp van wet] word[t] een onderscheid gemaakt tussen twee gevallen.

In de eerste plaats is het mogelijk dat de geadopteerde op het ogenblik van de vorige adoptie de naam van de adoptant heeft gekregen. De tekst beoogt die mogelijkheid en beperkt de autonomie van de adoptanten met een opsomming van de voorrechten die de wet hun zal toekennen. Het ontwerp van wet benadrukt echter dat de partijen in het geval van opeenvolgende adopties de mogelijkheid hebben om de jeugdrechtbank te vragen dat de geadopteerde zijn vorige naam kan behouden. De reden daarvoor is dat de auteurs uit maatschappelijke overwegingen en met het oog op de rechtszekerheid een zekere continuïteit willen waarborgen inzake het dragen van de vorige naam.

In de tweede plaats kan het zijn dat bij de eerste adoptie de naam van de adoptant aan die van de geadopteerde werd toegevoegd, wat overeenkomstig het voorgestelde artikel 3531, derde lid, (oud art. 353, § 1, tweede lid, en § 2, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek) mogelijk is. In dat geval moeten de adoptanten die dat wensen, de mogelijkheid krijgen om bij de tweede adoptie een van die namen te behouden en die door de naam van de adoptant te laten volgen of voorafgaan, zulks met toestemming van de rechtbank.

Alle mogelijkheden voor de samenstelling van de naam zijn denkbaar op basis van de naam van de oorspronkelijke naam van de geadopteerde en de naam van de nieuwe adoptant. Nochtans moet op het tijdstip van de tweede adoptie geen recht op de combinatie van de naam met die van de eerste adoptant worden erkend, aangezien laatstgenoemde reeds de gelegenheid heeft gehad om zijn keuze kenbaar te maken op het tijdstip van de eerste adoptie, door zijn naam of een van zijn namen aan de geadopteerde te verlenen".

De afdeling Wetgeving van de Raad van State begrijpt niet hoe deze laatste toelichting genoegzaam zou kunnen rechtvaardigen dat de geadopteerde er niet voor kan opteren de naam te behouden die is samengesteld uit zijn eigen naam en de naam of een van de namen van de eerste adoptant, zodat hij zich aldus zou bevinden in een soortgelijke situatie als die welke is beschreven in artikel 3532, § 1, tweede lid, of in artikel 3532, § 1, derde lid.

De steller zou de kwestie opnieuw moeten onderzoeken en indien nodig het ontworpen artikel 3523, § 1, derde lid, van het Burgerlijk Wetboek wijzigen.

Voorts rijst de vraag waarom in de ontworpen artikelen 3534*bis* en 3535 van het Burgerlijk Wetboek (artikelen 8 en 9 van het voorontwerp) niet naar dat artikel 3532, § 1, derde lid, van het Burgerlijk Wetboek wordt verwezen.

12. Artikel 12 voorziet op absolute wijze in de niet-ontvankelijkheid van elk verzoek tot naamsverandering, ingediend op grond van de wet van 15 mei 1987 "betreffende de namen en de voornamen", "met als enige drijfveer dat een persoon die geboren is vóór de inwerkingtreding van deze wet, zou vallen onder de bepalingen inzake de toekenning van de naam

une différence de traitement entre les personnes qui, pouvant se fonder sur “des motifs sérieux” autres que liés au souhait de bénéficiaire des règles d’attribution du nom prévues par la loi en projet, peuvent solliciter un changement de leur nom et celles qui, pouvant se fonder sur des motifs tout aussi sérieux, pouvant se rattacher même, le cas échéant, à des considérations liées à l’intérêt supérieur de l’enfant sur la base de ces nouvelles règles d’attribution, ne peuvent pas solliciter un changement de nom.

Il est rappelé sur ce point qu’en vertu de l’article 22bis, alinéa 4, de la Constitution,

“[d]ans toute décision qui le concerne, l’intérêt de l’enfant est pris en considération de manière primordiale”.

La section de législation du Conseil d’État n’aperçoit pas la justification de pareille différence de traitement, d’autant qu’aux termes de l’article 3, alinéa 3, de la loi précitée du 15 mai 1987 ce n’est qu’“exceptionnellement” que le Roi peut autoriser le changement de nom. Compte tenu de la nature des principes en cause, il ne suffit pas à cet égard de se fonder, comme le fait le commentaire, sur le risque de surcharge des services administratifs devant l’afflux de dossiers pouvant résulter de pareille disposition.

Le greffier,

Anne-Catherine
VAN GEERSDAELE

Le président,

Yves KREINS

bedoeld in deze wet”. Aldus doet dat artikel een verschillende behandeling ontstaan tussen enerzijds personen die een verandering van hun naam kunnen vragen omdat ze kunnen steunen op “ernstige gronden”, die niet samenhangen met de wens dat de bepalingen inzake de toekenning van de naam waarin de ontworpen wet voorziet, op hen worden toegepast en anderzijds personen die even ernstige gronden kunnen aanvoeren, die in voorkomend geval zelfs in verband kunnen worden gebracht met overwegingen ingegeven door het hoger belang van het kind op basis van deze nieuwe regels voor de toekenning, en die geen naamverandering kunnen vragen.

Dienaangaande wordt erop gewezen dat artikel 22bis, vierde lid, van de Grondwet luidt als volgt:

“Het belang van het kind is de eerste overweging bij elke beslissing die het kind aangaat”.

De afdeling Wetgeving van de Raad van State begrijpt niet hoe een dergelijk verschil in behandeling kan worden gerechtvaardigd, temeer daar de Koning luidens artikel 3, derde lid, van de voornoemde wet van 15 mei 1987 de naamsverandering slechts “uitzonderlijk” kan toestaan. Gelet op de aard van de desbetreffende principes, is het risico dat de administratieve diensten overbelast raken door de toevloed van dossiers die uit een dergelijke bepaling zou kunnen voortvloeien, zoals de bespreking van het artikel aangeeft, geen voldoende rechtvaardiging.

De griffier,

Anne-Catherine
VAN GEERSDAELE

De voorzitter,

Yves KREINS

PROJET DE LOI

PHILIPPE, ROI DES BELGES,

A tous, présents et à venir,

SALUT.

sur la proposition de notre ministre de la Justice,

NOUS AVONS ARRÊTÉ ET ARRÊTONS:

La ministre de la Justice est chargée de présenter en Notre nom aux Chambres législatives et de déposer à la Chambre des représentants le projet de loi dont la teneur suit:

CHAPITRE 1ER**Disposition introductive****Article 1er**

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

CHAPITRE 2**Modifications du Code civil****Art. 2**

L'article 335 du Code civil, remplacé par la loi du 31 mars 1987 et modifié par la loi du 1er juillet 2006, est remplacé par ce qui suit:

“Article 335. § 1er. L'enfant dont la filiation paternelle et la filiation maternelle sont établies simultanément porte, soit le nom de son père, soit le nom de sa mère, soit un des noms de son père et un des noms de sa mère, dans l'ordre qu'ils déterminent.

Les père et mère choisissent le nom de l'enfant lors de la déclaration de naissance. L'officier de l'état civil prend acte de ce choix. En cas de désaccord ou en cas d'absence de choix, l'enfant porte le nom de son père.

§ 2. L'enfant dont seule la filiation maternelle est établie, porte le nom de sa mère.

WETSONTWERP

FILIP, KONING DER BELGEN,

Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen,

ONZE GROET.

op de voordracht van onze minister van Justitie,

HEBBEN WIJ BESLOTEN EN BESLUITEN WIJ:

De minister van Justitie is ermee belast het ontwerp van wet, waarvan de tekst hierna volgt, in Onze naam aan de Wetgevende Kamers voor te leggen en bij de Kamer van volksvertegenwoordigers in te dienen:

HOOFDSTUK 1**Inleidende bepaling****Art. 1**

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

HOOFDSTUK 2**Wijzigingen van het Burgerlijk Wetboek****Art. 2**

Artikel 335 van het Burgerlijk Wetboek, vervangen bij de wet van 31 maart 1987 en gewijzigd bij de wet van 1 juli 2006, wordt vervangen als volgt:

“Artikel 335. § 1. Het kind wiens de afstamming van vaderszijde en van moederszijde tegelijkertijd komen vast te staan, draagt de naam van de vader of de moeder, of één van hun namen in de volgorde door hen bepaald.

De ouders kiezen de naam van het kind op het ogenblik van de aangifte van de geboorte. De ambtenaar van de burgerlijke stand neemt akte van deze keuze. Ingeval van onenigheid of bij afwezigheid van keuze, draagt het kind de naam van zijn vader.

§ 2. Het kind wiens afstamming alleen van moederszijde vaststaat, draagt de naam van zijn moeder.

L'enfant dont seule la filiation paternelle est établie, porte le nom de son père.

§ 3. Si la filiation paternelle est établie après la filiation maternelle, aucune modification n'est apportée au nom de l'enfant. Il en va de même si la filiation maternelle est établie après la filiation paternelle.

Toutefois, les père et mère, ensemble ou l'un d'eux, si l'autre est décédé, peuvent déclarer, dans un acte dressé par l'officier de l'état civil, que l'enfant porte, soit le nom de la personne à l'égard de laquelle la filiation est établie en second lieu, soit un des noms de son père et un des noms de sa mère, dans l'ordre qu'ils déterminent.

La déclaration est faite dans l'année à compter du jour où les déclarants ont eu connaissance de l'établissement de la filiation et avant la majorité ou l'émancipation de l'enfant. Le délai d'un an prend cours le jour suivant la notification ou la signification visées à l'article 319*bis*, alinéa 2.

Mention de la déclaration est faite en marge de l'acte de naissance et des autres actes concernant l'enfant.

§ 4. Si la filiation d'un enfant est modifiée alors que celui-ci a atteint l'âge de la majorité, aucune modification n'est apportée au nom sans son accord."

Art. 3

Dans le même Code, il est inséré un article 335*bis* rédigé comme suit:

"Art. 335*bis*. Le nom déterminé conformément à l'article 335, §§ 1er et 3, s'impose aux autres enfants dont la filiation est ultérieurement établie à l'égard des mêmes père et mère."

Art. 4

L'article 353-1 du même Code, inséré par la loi du 24 avril 2003 et modifié par la loi du 18 mai 2006, est remplacé par ce qui suit:

"Art. 353-1. L'adoption confère à l'adopté, en le substituant au sien, le nom de l'adoptant.

Het kind wiens afstamming alleen van vaderszijde vaststaat, draagt de naam van zijn vader.

§ 3. Indien de afstamming van vaderszijde komt vast te staan na de afstamming van moederszijde, blijft de naam van het kind onveranderd. Hetzelfde geldt indien de afstamming van moederszijde komt vast te staan na de afstamming van vaderszijde.

Evenwel kunnen de ouders samen of een van hen, indien de andere overleden is, in een door de ambtenaar van de burgerlijke stand opgemaakte akte verklaren dat het kind ofwel de naam van de persoon ten aanzien van wie de afstamming vast komt te staan, ofwel één van de namen van zijn vader en één van de namen van zijn moeder draagt, in de volgorde die zij bepalen.

Die verklaring moet worden gedaan binnen een jaar te rekenen van de dag waarop de personen die de verklaring doen, de vaststelling van de afstamming hebben vernomen en voor de meerderjarigheid of de ontvoogding van het kind. De termijn van één jaar begint te lopen op de dag die volgt op de in artikel 319*bis*, tweede lid, bedoelde kennisgeving of betekening.

Van de verklaring wordt melding gemaakt op de kant van de akte van geboorte en van de andere akten betreffende het kind.

§ 4. Indien de afstamming van een kind wordt gewijzigd wanneer het de meerderjarig leeftijd heeft bereikt, wordt er zonder zijn akkoord geen enkele verandering aan zijn naam aangebracht."

Art. 3

In hetzelfde Wetboek wordt een artikel 335*bis* ingevoegd, luidende als volgt:

"Art. 335*bis*. De overeenkomstig artikel 335, §§ 1 en 3, bepaalde naam geldt ook voor de andere kinderen wier afstamming later ten aanzien van dezelfde vader en moeder komt vast te staan."

Art. 4

Artikel 353-1 van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 24 april 2003 en bij de wet van 18 mei 2006, wordt vervangen als volgt:

"Art. 353-1. De adoptie verleent aan de geadopteerde in plaats van zijn naam, die van zijn adoptant.

En cas d'adoption simultanée par deux époux ou cohabitants, l'adopté porte, soit le nom d'un des adoptants, soit un des noms de chacun des adoptants, dans l'ordre qu'ils déterminent.

Les parties peuvent solliciter du tribunal que l'adopté conserve un de ses noms, en le faisant précéder ou suivre d'un des noms de l'adoptant ou, en cas d'adoption simultanée par deux époux ou cohabitants, d'un des noms d'un des adoptants, choisi par ceux-ci.

Le jugement mentionne la déclaration par laquelle les adoptants expriment leur choix.”

Art. 5

L'article 353-2 du même Code, inséré par la loi du 24 avril 2003 et modifié par la loi du 18 mai 2006, est remplacé par ce qui suit:

“Art. 353-2. § 1er. En cas d'adoption de l'enfant ou de l'enfant adoptif d'un époux ou d'un cohabitant, l'adopté porte, soit le nom de l'époux ou du cohabitant, soit le nom de l'adoptant, soit un des noms de l'époux ou cohabitant et un des noms de l'adoptant, dans l'ordre qu'ils déterminent.

Lorsque, lors de l'adoption antérieure, le nom de l'adoptant a remplacé celui de l'adopté, les parties peuvent solliciter du tribunal que l'adopté conserve son nom. Les parties peuvent également solliciter du tribunal que le nouveau nom de l'adopté soit désormais composé du nom qu'il tient de cette adoption antérieure, précédé ou suivi de celui du nouvel adoptant.

Lorsque, lors de l'adoption antérieure, le nom de l'adopté était composé d'un des noms de l'adoptant et d'un des noms de l'adopté, les parties peuvent solliciter du tribunal que l'adopté conserve son nom. Les parties peuvent également solliciter du tribunal que le nouveau nom de l'adopté soit désormais composé d'un des noms de l'adopté et d'un des noms du nouvel adoptant, dans l'ordre qu'ils déterminent.

Le jugement mentionne la déclaration par laquelle les adoptants expriment leur choix.

§ 2. En cas d'adoption nouvelle visée à l'article 347-1, la transmission du nom est régie par l'article 353-1.”

In het geval van gelijktijdige adoptie door twee echtgenoten of samenwonenden, draagt de geadopteerde ofwel de naam van één van de adoptanten, ofwel één van de namen van elk van hen in de volgorde die zij bepalen.

De partijen kunnen evenwel de rechtbank vragen dat de geadopteerde zijn naam behoudt, voorafgegaan of gevolgd door de naam van de adoptant, of in geval van gelijktijdige adoptie door twee echtgenoten of samenwonenden, de naam van één van de adoptanten, door hen gekozen overeenkomstig tweede lid.

Het vonnis maakt melding van de verklaring waarmee de adoptanten hun keuze te kennen geven.”

Art. 5

Artikel 353-2 van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 24 april 2003 en gewijzigd bij de wet van 18 mei 2006, wordt vervangen als volgt:

“Art. 353-2. § 1. In het geval van adoptie van het kind of adoptief kind van een echtgenoot of samenwonende, draagt de geadopteerde ofwel de naam van de echtgenoot of samenwonende, ofwel de naam van de adoptant, ofwel één van de namen van de echtgenoot of samenwonende en één van de namen van de nieuwe adoptant, in de volgorde die zij bepalen.

Indien de naam van de geadopteerde bij de vorige adoptie vervangen werd door die van de adoptant, kunnen de partijen de rechtbank vragen dat de geadopteerde zijn naam behoudt. De partijen kunnen de rechtbank verzoeken dat de nieuwe naam van de geadopteerde samengesteld zal zijn uit de naam die hij bij die vorige adoptie heeft gekregen, voorafgegaan of gevolgd door die van de nieuwe adoptant.

Indien de naam van de geadopteerde bij de vorige adoptie samengesteld werd uit één van de namen van de adoptant en één van de namen van de geadopteerde, kunnen de partijen de rechtbank vragen dat de geadopteerde zijn naam behoudt. De partijen kunnen ook de rechtbank verzoeken dat de nieuwe naam van de geadopteerde voortaan samengesteld zal zijn uit één van de namen van de geadopteerde en één van de namen van de nieuwe adoptant, in de volgorde die zij bepalen.

Het vonnis maakt melding van de verklaring waarmee de adoptanten hun keuze te kennen geven.

§ 2. In het geval van een nieuwe adoptie zoals bepaald in het artikel 347-1, wordt de overdracht van de naam geregeld door het artikel 353-1.”

Art. 6

Dans l'article 353-3 du même Code, inséré par la loi du 24 avril 2003 et remplacé par la loi du 18 mai 2006, les mots "ou, si l'adopté a conservé son nom lors d'une adoption antérieure, qu'il puisse le faire précéder ou suivre de celui du nouvel adoptant ou homme adoptant ou du nom choisi par les adoptants conformément à l'article 353-1, § 2, alinéa 1er" sont abrogés.

Art. 7

L'article 353-4 du même Code, inséré par la loi du 24 avril 2003, est abrogé.

Art. 8

Dans l'article 353-4*bis* du même Code, inséré par la loi du 18 mai 2006, les mots "articles 353-1, § 2, et 353-2, § 2" sont remplacés par les mots "articles 353-1, alinéas 2 et 3, et 353-2, § 1er, alinéas 1er à 3, et § 2".

Art. 9

Dans l'article 353-5 du même Code, inséré par la loi du 24 avril 2003 et modifié par la loi du 18 mai 2006, les mots "articles 353-1, § 1er, alinéa 2, 353-1, § 2, alinéa 2, 353-2, § 1er, alinéas 2 et 3, 353-2, § 2, alinéa 2, et 353-3" sont remplacés par les mots "articles 353-1, alinéa 3, 353-2, § 1er, alinéas 2 et 3, et 353-3".

Art. 10

L'article 356-2 du même Code, inséré par la loi du 24 avril 2003 et modifié par la loi du 15 avril 2006, est remplacé par ce qui suit:

"Art. 356-2. L'adoption plénière confère à l'enfant, en le substituant au sien, le nom de l'adoptant.

En cas d'adoption plénière simultanée par deux époux ou cohabitants, ceux-ci déclarent devant le tribunal que l'adopté porte, soit le nom d'un des adoptants, soit un nom des deux adoptants, dans l'ordre qu'ils déterminent.

En cas d'adoption plénière de l'enfant ou de l'enfant adoptif d'un époux ou d'un cohabitant, ceux-ci déclarent devant le tribunal que l'adopté porte, soit le nom de

Art. 6

In artikel 353-3 van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 24 april 2003 en vervangen bij de wet van 18 mei 2006, worden de woorden "of, ingeval de geadopteerde zijn naam bij een vorige adoptie heeft behouden, dat hij hem kan doen voorafgaan of volgen door die van de nieuwe adoptant of van de nieuwe adopterende man of van de door de adoptanten overeenkomstig artikel 353-1, § 2, eerste lid, gekozen naam" opgeheven.

Art. 7

Artikel 353-4 van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 24 april 2003, wordt opgeheven.

Art. 8

In artikel 353-4*bis* van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 18 mei 2006 worden de woorden "artikelen 353-1, § 2 en 353-2, § 2" vervangen door de woorden "artikelen 353-1, tweede en derde lid en 353-2, § 1, eerste tot derde lid, en § 2".

Art. 9

In artikel 353-5 van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 24 april 2003 en gewijzigd bij de wet van 18 mei 2006, worden de woorden "artikelen 353-1, § 1, tweede lid, 353-1, § 2, tweede en derde lid, 353-2, § 2, tweede lid, en 353-3" vervangen door de woorden "artikelen 353-1, derde lid, 353-2, § 1, tweede en derde lid, en 353-3".

Art. 10

Artikel 356-2 van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 24 april 2003 en gewijzigd bij de wet van 15 april 2006, wordt vervangen als volgt:

"Art. 356-2. Door de volle adoptie verkrijgt het kind in plaats van zijn naam die van de adoptant.

In geval van gelijktijdige volle adoptie door twee echtgenoten of samenwonenden, verklaren deze voor de rechtbank dat de geadopteerde ofwel de naam van één van de adoptanten, ofwel één van de namen van elk van hen in een volgorde die zij bepalen, zal dragen.

In het geval van een volle adoptie van het kind of het adoptief kind van een echtgenoot of samenwonende, verklaren deze voor de rechter dat de geadopteerde

l'époux ou cohabitant, soit le nom de l'adoptant, soit un des noms de l'époux ou cohabitant et un des noms de l'adoptant, dans l'ordre qu'ils déterminent.

Le jugement mentionne la déclaration par laquelle les adoptants expriment leur choix, visé aux alinéas 2 et 3.

Le nom choisi par les adoptants conformément aux alinéas 2 et 3 s'impose aux enfants adoptés ultérieurement par eux."

CHAPITRE 3

Dispositions transitoire et finale

Section 1re

Disposition transitoire

Art. 11

La présente loi s'applique aux enfants nés ou adoptés après son entrée en vigueur.

Toutefois, lorsqu'il existe déjà au moins un enfant dont la filiation est établie à l'égard des mêmes père et mère au moment de l'entrée en vigueur de la présente loi, l'article 335 ancien, l'article 356-2 ancien ou les articles 353-1 à 353-3 anciens du Code civil demeurent, selon les cas, applicables à la détermination du nom de l'enfant ou de l'enfant adoptif né ou adopté après son entrée en vigueur et dont la filiation est établie à l'égard des mêmes père et mère.

Art. 12

Par dérogation à l'article 11, les père et mère ou les adoptants peuvent demander, par déclaration conjointe à l'officier de l'état civil, au bénéfice de leurs enfants mineurs communs et sous réserve qu'ils n'aient pas d'enfants communs majeurs au moment de l'entrée en vigueur de la présente loi, de voir attribuer à ceux-ci un autre nom choisi conformément aux dispositions de la présente loi. Le nom choisi est attribué à l'ensemble des enfants mineurs communs.

La déclaration conjointe est faite dans les douze mois de l'entrée en vigueur de la présente loi ou, en cas de

ofwel de naam van de echtgenoot of samenwonende, ofwel de naam van de adoptant, ofwel één van de namen van de echtgenoot of samenwonende en één van de namen van de adoptant, in de volgorde die zij bepalen, zal dragen.

Het vonnis maakt melding van de verklaring waarmee de adoptanten hun keuze zoals bedoeld in tweede en derde lid te kennen geven.

De door de adoptanten overeenkomstig het tweede en derde lid gekozen naam geldt ook voor de later door hen geadopteerde kinderen.

HOOFDSTUK 3

Overgangs- en slotbepalingen

Afdeling 1

Overgangsbepaling

Art. 11

Deze wet is van toepassing op kinderen geboren of geadopteerd na de inwerkingtreding ervan.

Wanneer er echter reeds ten minste één kind waarvan de afstamming ten aanzien van dezelfde ouders vaststaat op het tijdstip van de inwerkingtreding van deze wet, blijven het oude artikel 335, het oude artikel 356-2 of de oude artikelen 353-1 tot 353-3 van het Burgerlijk Wetboek, naargelang het geval, van toepassing op de vaststelling van de naam van het kind of het adoptief kind dat is geboren of geadopteerd na de inwerkingtreding ervan en wiens afstamming ten aanzien van dezelfde ouders vaststaat.

Art. 12

In afwijking van artikel 11 kunnen de ouders of de adoptanten, bij een gemeenschappelijke verklaring aan de ambtenaar van de burgerlijke stand, ten gunste van hun gemeenschappelijke minderjarige kinderen en onder voorbehoud dat zij geen gemeenschappelijke meerderjarige kinderen hebben op het tijdstip van de inwerkingtreding van deze wet, vragen om hun een andere naam toe te kennen die gekozen is in overeenstemming met de bepalingen van deze wet. De gekozen naam wordt toegekend aan alle gemeenschappelijke minderjarige kinderen.

De gemeenschappelijke verklaring wordt gedaan binnen twaalf maanden na de inwerkingtreding van

naissance ou d'adoption d'un enfant après l'entrée en vigueur de la présente loi, dans les trois mois qui suivent le jour de l'accouchement ou de l'adoption si elle a eu lieu en Belgique, ou de l'enregistrement de l'adoption par l'autorité centrale fédérale si elle a été prononcée à l'étranger.

Cette déclaration est faite à l'officier de l'état civil de la commune dans laquelle l'enfant est inscrit dans les registres de la population. Il est fait mention du nom attribué en marge de l'acte de naissance de l'enfant concerné.

Le consentement de l'enfant âgé de plus de douze ans est toujours requis.

Section 2

Entrée en vigueur

Art. 13

La présente loi entre en vigueur à la date fixée par le Roi, et, au plus tard, le premier jour du douzième mois qui suit celui au cours duquel elle aura été publiée au *Moniteur belge*.

Donné à Bruxelles, le 22 novembre 2013

PHILIPPE

PAR LE ROI:

Le ministre de la Justice,

Annemie TURTELBOOM

deze wet of, in geval van geboorte of adoptie van een kind na de inwerkingtreding van deze wet, binnen drie maanden na de dag van de bevalling of van de adoptie indien deze in België plaatsvond, of van de registratie van de adoptie door de federale centrale autoriteit indien deze in het buitenland werd uitgesproken.

Deze verklaring wordt gedaan bij de ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeente waar het kind is ingeschreven in de bevolkingsregisters. De toegekende naam wordt vermeld in de rand van de akte van geboorte van het desbetreffende kind.

De toestemming van een kind dat ouder is dan twaalf jaar is altijd vereist.

Afdeling 2

Inwerkingtreding

Art. 13

Deze wet treedt in werking op door de Koning te bepalen datum, en uiterlijk op de eerste dag van de twaalfde maand na die waarin zij is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad*.

Gegeven te Brussel, 22 november 2013

FILIP

VAN KONINGSWEGE:

De minister van Justitie,

Annemie TURTELBOOM

TEXTE DE BASE		TEXTE DE BASE ADAPTÉ AU PROJET
-----		-----
Code civil		Code civil
LIVRE I ^{er}		LIVRE I ^{er}
Des personnes		Des personnes
TITRE VII		TITRE VII
De la filiation		De la filiation
CHAPITRE V		CHAPITRE V
Des effets de la filiation		Des effets de la filiation
Art. 335		Art. 335
§ 1 ^{er} . L'enfant dont seule la filiation paternelle est établie ou dont la filiation paternelle et la filiation maternelle sont établies en même temps, porte le nom du père.		§ 1er. L'enfant dont la filiation paternelle et la filiation maternelle sont établies simultanément porte, soit le nom de son père, soit le nom de sa mère, soit un des noms de son père et un des noms de sa mère, dans l'ordre qu'ils déterminent.
		Les père et mère choisissent le nom de l'enfant lors de la déclaration de naissance. L'officier de l'état civil prend acte de ce choix. En cas de désaccord ou en cas d'absence de choix, l'enfant porte le nom de son père.
§ 2. L'enfant dont seule la filiation maternelle est établie, porte le nom de sa mère.		§ 2. L'enfant dont seule la filiation maternelle est établie, porte le nom de sa mère.
		L'enfant dont seule la filiation paternelle est établie, porte le nom de son père.

<p>§ 3. Si la filiation paternelle est établie après la filiation maternelle, aucune modification n'est apportée au nom de l'enfant. Toutefois, les père et mère ensemble ou l'un d'eux, si l'autre est décédé peuvent déclarer, dans un acte dressé par l'officier de l'état civil, que l'enfant portera le nom de son père.</p>	<p>§ 3. Si la filiation paternelle est établie après la filiation maternelle, aucune modification n'est apportée au nom de l'enfant. Il en va de même si la filiation maternelle est établie après la filiation paternelle.</p>
	<p>Toutefois, les père et mère, ensemble ou l'un d'eux, si l'autre est décédé, peuvent déclarer, dans un acte dressé par l'officier de l'état civil, que l'enfant porte, soit le nom de la personne à l'égard de laquelle la filiation est établie en second lieu, soit un des noms de son père et un des noms de sa mère, dans l'ordre qu'ils déterminent.</p>
<p>Cette déclaration doit être faite dans l'année à compter du jour où les déclarants ont eu connaissance de l'établissement de la filiation et avant la majorité ou l'émancipation de l'enfant. Le délai d'un an prend cours le jour suivant la notification ou la signification visées à l'article 319bis, alinéa 2.</p>	<p>La déclaration est faite dans l'année à compter du jour où les déclarants ont eu connaissance de l'établissement de la filiation et avant la majorité ou l'émancipation de l'enfant. Le délai d'un an prend cours le jour suivant la notification ou la signification visées à l'article 319bis, alinéa 2.</p>
<p>Mention de la déclaration est faite en marge de l'acte de naissance et des autres actes concernant l'enfant.</p>	<p>Mention de la déclaration est faite en marge de l'acte de naissance et des autres actes concernant l'enfant.</p>
<p>§ 4. Si la filiation d'un enfant est modifiée alors que celui-ci a atteint l'âge de la majorité, aucune modification ne pourra être apportée à son nom sans son accord.</p>	<p>§ 4. Si la filiation d'un enfant est modifiée alors que celui-ci a atteint l'âge de la majorité, aucune modification n'est apportée à son nom sans son accord.</p>
	Art. 335bis
	<p>Le nom déterminé conformément à l'article 335, §§ 1er et 3, s'impose aux autres enfants dont la filiation est ultérieurement établie à l'égard des mêmes père et mère.</p>

TITRE VIII		TITRE VIII
De l'adoption		De l'adoption
CHAPITRE I ^{er}		CHAPITRE I ^{er}
Droit interne		Droit interne
SECTION III		SECTION III
Dispositions propres à chaque sorte d'adoption		Dispositions propres à chaque sorte d'adoption
§ 1 ^{er} . De l'adoption simple		§ 1 ^{er} . De l'adoption simple
Art. 353-1		Art. 353-1
§ 1 ^{er} . L'adoption confère à l'adopté, en le substituant au sien, le nom de l'adoptant ou, en cas d'adoption simultanée par deux époux ou cohabitants, celui de l'homme.		<i>L'adoption confère à l'adopté, en le substituant au sien, le nom de l'adoptant.</i>
		<i>En cas d'adoption simultanée par deux époux ou cohabitants, l'adopté porte, soit le nom d'un des adoptants, soit un des noms de chacun des adoptants, dans l'ordre qu'ils déterminent.</i>
Les parties peuvent toutefois solliciter du tribunal que l'adopté conserve son nom en le faisant précéder ou suivre du nom de l'adoptant ou de l'homme adoptant.		<i>Les parties peuvent solliciter du tribunal que l'adopté conserve un de ses noms, en le faisant précéder ou suivre d'un des noms de l'adoptant ou, en cas d'adoption simultanée par deux époux ou cohabitants, d'un des noms d'un des adoptants, choisi par ceux-ci.</i>
Si l'adopté et l'adoptant ou l'homme adoptant ont le même nom, aucune modification n'est apportée au nom de l'adopté.		
§ 2. En cas d'adoption simultanée par deux personnes de même sexe, celles-ci déclarent devant le tribunal, de commun accord, laquelle des deux donnera son nom à l'adopté. Le jugement mentionne cette déclaration.		<i>Le jugement mentionne la déclaration par laquelle les adoptants expriment leur choix.</i>

Les parties peuvent toutefois solliciter du tribunal que l'adopté conserve son nom en le faisant précéder ou suivre du nom choisi conformément à l'alinéa 1 ^{er} .		
Si l'adopté et celui des adoptants dont le nom a été choisi conformément à l'alinéa 1 ^{er} ont le même nom, aucune modification n'est apportée au nom de l'adopté.		
Art. 353-2		Art. 353-2
§ 1 ^{er} . En cas d'adoption par un homme de l'enfant adoptif de son épouse ou de sa cohabitante, ou en cas d'adoption nouvelle prévue à l'article 347-1, le nom du nouvel adoptant ou homme adoptant est substitué à celui de l'adopté, que celui-ci ait conservé ou modifié son nom lors de l'adoption antérieure.		§ 1er. En cas d'adoption de l'enfant ou de l'enfant adoptif d'un époux ou d'un cohabitant, l'adopté porte, soit le nom de l'époux ou du cohabitant, soit le nom de l'adoptant, soit un des noms de l'époux ou cohabitant et un des noms de l'adoptant, dans l'ordre qu'ils déterminent.
Si lors de celle-ci, le nom de l'adoptant a remplacé celui de l'adopté, les parties peuvent solliciter du tribunal que le nouveau nom de ce dernier soit composé du nom qu'il tient de cette adoption antérieure, précédé ou suivi de celui du nouvel adoptant ou homme adoptant.		Lorsque, lors de l'adoption antérieure, le nom de l'adoptant a remplacé celui de l'adopté, les parties peuvent solliciter du tribunal que l'adopté conserve son nom. Les parties peuvent également solliciter du tribunal que le nouveau nom de l'adopté soit désormais composé du nom qu'il tient de cette adoption antérieure, précédé ou suivi de celui du nouvel adoptant.
Lorsque, lors de l'adoption antérieure, le nom de l'adoptant a été ajouté à celui de l'adopté, les parties peuvent solliciter du tribunal que le nom de ce dernier soit désormais composé du nom d'origine de l'adopté ou du nom de l'adoptant antérieur, précédé ou suivi de celui du nouvel adoptant ou homme adoptant.		Lorsque, lors de l'adoption antérieure, le nom de l'adopté était composé d'un des noms de l'adoptant et d'un des noms de l'adopté, les parties peuvent solliciter du tribunal que l'adopté conserve son nom. Les parties peuvent également solliciter du tribunal que le nouveau nom de l'adopté soit désormais composé d'un des noms de l'adopté et d'un des noms du nouvel adoptant, dans l'ordre qu'ils déterminent.
		Le jugement mentionne la déclaration par laquelle les adoptants expriment leur choix.
L'adopté qui, avant une adoption antérieure, portait le même nom que le nouvel adoptant ou homme adoptant, reprend ce nom sans modification.		

		§ 2. En cas d'adoption nouvelle visée à l'article 347-1, la transmission du nom est régie par l'article 353-1.
§ 2. Si une personne adopte l'enfant ou l'enfant adoptif de son conjoint de même sexe ou cohabitant de même sexe, ce dernier et l'adoptant déclarent devant le tribunal, de commun accord, lequel des deux donnera son nom à l'adopté. Le jugement mentionne cette déclaration.		
Lorsque, lors d'une précédente adoption, le nom de l'adoptant a été ajouté à celui de l'adopté, les parties peuvent solliciter du tribunal que le nom de ce dernier soit désormais composé du nom d'origine de l'adopté ou du nom de l'adoptant antérieur, précédé ou suivi du nom choisi conformément à l'article 353-1, § 2, alinéa 1 ^{er} .		
L'adopté qui, avant une précédente adoption, portait le même nom que le nom choisi conformément à l'article 353-1, § 2, alinéa 1 ^{er} , reprend ce nom sans modification.		
Art. 353-3		Art. 353-3
Si l'adopté est âgé de plus de dix-huit ans, les parties peuvent solliciter du tribunal qu'aucune modification ne soit apportée au nom de l'adopté ou, si l'adopté a conservé son nom lors d'une adoption antérieure, qu'il puisse le faire précéder ou suivre de celui du nouvel adoptant ou homme adoptant ou du nom choisi par les adoptants conformément à l'article 353-1, § 2, alinéa 1 ^{er} .		Si l'adopté est âgé de plus de dix-huit ans, les parties peuvent solliciter du tribunal qu'aucune modification ne soit apportée au nom de l'adopté [...].
Art. 353-4		Art. 353-4
L'adoption par une femme de l'enfant ou de l'enfant adoptif de son époux ou cohabitant n'entraîne aucune modification du nom de l'adopté.		[...].
Art. 353-4bis		Art. 353-4bis
Le nom choisi par les adoptants conformément aux articles 353-1, § 2, et 353-2, § 2, s'impose aux enfants adoptés ultérieurement par eux.		Le nom choisi par les adoptants conformément aux articles 353-1, alinéas 2 et 3, et 353-2, § 1er, alinéas 1er à 3 et §2 , s'impose aux enfants adoptés ultérieurement par eux.

Art. 353-5		Art. 353-5
L'accord de l'adoptant ou des adoptants, de l'adopté âgé de plus de douze ans et, s'il a moins de dix-huit ans, des personnes appelées à consentir à l'adoption en vertu des articles 348-3, 348-5, 348-6 ou 348-7, est requis pour les demandes visées aux articles 353-1, § 1 ^{er} , alinéa 2, 353-1, § 2, alinéa 2, 353-2, § 1 ^{er} , alinéas 2 et 3, 353-2, § 2, alinéa 2, et 353-3.		L'accord de l'adoptant ou des adoptants, de l'adopté âgé de plus de douze ans et, s'il a moins de dix-huit ans, des personnes appelées à consentir à l'adoption en vertu des articles 348-3, 348-5, 348-6 ou 348-7, est requis pour les demandes visées aux articles 353-1, alinéa 3, 353-2, § 1er, alinéas 2 et 3, et 353-3.
A défaut d'accord, le tribunal décide dans l'intérêt supérieur de l'enfant et le respect des droits fondamentaux qui lui sont reconnus en droit international.		A défaut d'accord, le tribunal décide dans l'intérêt supérieur de l'enfant et le respect des droits fondamentaux qui lui sont reconnus en droit international.
§ 2. De l'adoption plénière		§ 2. De l'adoption plénière
Art. 356-2		Art. 356-2
§ 1 ^{er} . L'adoption plénière confère à l'enfant, en le substituant au sien, le nom de l'adoptant ou de l'homme adoptant.		<i>L'adoption plénière confère à l'enfant, en le substituant au sien, le nom de l'adoptant.</i>
Toutefois, l'adoption plénière, par une femme, de l'enfant ou de l'enfant adoptif de son époux ou cohabitant n'entraîne aucune modification du nom de l'enfant.		
§ 2. En cas d'adoption plénière simultanée par deux personnes de même sexe, celles-ci déclarent devant le tribunal, de commun accord, laquelle des deux donnera son nom à l'adopté. Le jugement mentionne cette déclaration.		<i>En cas d'adoption plénière simultanée par deux époux ou cohabitants, ceux-ci déclarent devant le tribunal que l'adopté porte, soit le nom d'un des adoptants, soit un nom des deux adoptants, dans l'ordre qu'ils déterminent.</i>
En cas d'adoption plénière par une personne de l'enfant ou de l'enfant adoptif de son conjoint de même sexe ou cohabitant de même sexe, l'adoptant et ce dernier déclarent devant le tribunal, de commun accord, lequel des deux donnera son nom à l'adopté. Le jugement mentionne cette déclaration.		<i>En cas d'adoption plénière de l'enfant ou de l'enfant adoptif d'un époux ou d'un cohabitant, ceux-ci déclarent devant le tribunal que l'adopté porte, soit le nom de l'époux ou cohabitant, soit le nom de l'adoptant, soit un des noms de l'époux ou cohabitant et un des noms de l'adoptant, dans l'ordre qu'ils déterminent.</i>
		<i>Le jugement mentionne la déclaration par laquelle les adoptants expriment leur choix, visé aux alinéas 2 et 3.</i>

Le nom choisi par les adoptants conformément aux alinéas 1 ^{er} et 2 s'impose aux enfants adoptés ultérieurement par eux.		<i>Le nom choisi par les adoptants conformément aux alinéas 2 et 3 s'impose aux enfants adoptés ultérieurement par eux.</i>

BASISTEKST		BASISTEKST AANGEPAST AAN HET ONTWERP
-----		-----
Burgerlijk Wetboek		Burgerlijk Wetboek
BOEK I		BOEK I
Personen		Personen
TITEL VII		TITEL VII
Afstamming		Afstamming
HOOFDSTUK		HOOFDSTUK
Gevolgen van de afstamming		Gevolgen van de afstamming
Art. 335		Art. 335
§ 1. Het kind wiens afstamming alleen van vaderszijde vaststaat of wiens afstamming van vaderszijde en van moederszijde tegelijkertijd komen vast te staan, draagt de naam van zijn vader.		§ 1. Het kind wiens de afstamming van vaderszijde en van moederszijde tegelijkertijd komen vast te staan, draagt de naam van de vader of de moeder, of één van hun namen in de volgorde door hen bepaald..
		De ouders kiezen de naam van het kind op het ogenblik van de aangifte van de geboorte. De ambtenaar van de burgerlijke stand neemt akte van deze keuze. Ingeval van onenigheid of bij afwezigheid van keuze, draagt het kind de naam van zijn vader.
§ 2. Het kind wiens afstamming alleen van moederszijde vaststaat, draagt de naam van zijn moeder.		§ 2. Het kind wiens afstamming alleen van moederszijde vaststaat, draagt de naam van zijn moeder.
		Het kind wiens afstamming alleen van vaderszijde vaststaat, draagt de naam van zijn vader.

<p>§ 3. Indien de afstamming van vaderszijde komt vast te staan na de afstamming van moederszijde, blijft de naam van het kind onveranderd. Evenwel kunnen de ouders samen of een van hen, indien de andere overleden is, in een door de ambtenaar van de burgerlijke stand opgemaakte akte verklaren dat het kind de naam van zijn vader zal dragen.</p>	<p>§ 3. Indien de afstamming van vaderszijde komt vast te staan na de afstamming van moederszijde, blijft de naam van het kind onveranderd. Hetzelfde geldt indien de afstamming van moederszijde komt vast te staan na de afstamming van vaderszijde.</p>
	<p>Evenwel kunnen de ouders samen of een van hen, indien de andere overleden is, in een door de ambtenaar van de burgerlijke stand opgemaakte akte verklaren dat het kind ofwel de naam van de persoon ten aanzien van wie de afstamming vast komt te staan, ofwel één van de namen van zijn vader en één van de namen van zijn moeder draagt, in de volgorde die zij bepalen.</p>
<p>Die verklaring moet worden gedaan binnen een jaar te rekenen van de dag waarop de personen die de verklaring doen, de vaststelling van de afstamming hebben vernomen en voor de meerderjarigheid of de ontvoogding van het kind. De termijn van één jaar begint te lopen op de dag die volgt op de in artikel 319bis, tweede lid, bedoelde kennisgeving of betekening.</p>	<p>Die verklaring moet worden gedaan binnen een jaar te rekenen van de dag waarop de personen die de verklaring doen, de vaststelling van de afstamming hebben vernomen en voor de meerderjarigheid of de ontvoogding van het kind. De termijn van één jaar begint te lopen op de dag die volgt op de in artikel 319bis, tweede lid, bedoelde kennisgeving of betekening.</p>
<p>Van de verklaring wordt melding gemaakt op de kant van de akte van geboorte en van de andere akten betreffende het kind.</p>	<p>Van de verklaring wordt melding gemaakt op de kant van de akte van geboorte en van de andere akten betreffende het kind.</p>
<p>§ 4. Indien de afstamming van een kind wordt gewijzigd wanneer het de meerderjarige leeftijd heeft bereikt, mag er zonder zijn akkoord geen enkele verandering aan zijn naam worden aangebracht.</p>	<p>§ 4. Indien de afstamming van een kind wordt gewijzigd wanneer het de meerderjarige leeftijd heeft bereikt, wordt er zonder zijn akkoord geen enkele verandering aan zijn naam aangebracht.</p>
	Art. 335bis
	<p>De overeenkomstig artikel 335, §§ 1 en 3, bepaalde naam geldt ook voor de andere kinderen wier afstamming later ten aanzien van dezelfde vader en moeder komt vast te staan.</p>

TITEL VIII		TITEL VIII
Adoptie		Adoptie
HOOFDSTUK I		HOOFDSTUK I
Intern recht		Intern recht
AFDELING III		AFDELING III
Bepalingen eigen aan iedere vorm van adoptie		Bepalingen eigen aan iedere vorm van adoptie
§ 1. Gewone adoptie		§ 1. Gewone adoptie
Art. 353-1		Art. 353-1
§ 1. De adoptie verleent aan de geadopteerde in plaats van zijn naam, die van zijn adoptant of bij gelijktijdige adoptie door twee echtgenoten of samenwonenden, die van de man.		<i>De adoptie verleent aan de geadopteerde in plaats van zijn naam, die van zijn adoptant.</i>
		<i>In het geval van gelijktijdige adoptie door twee echtgenoten of samenwonenden, draagt de geadopteerde ofwel de naam van één van de adoptanten, ofwel één van de namen van elk van hen in de volgorde die zij bepalen.</i>
De partijen kunnen evenwel de rechtbank vragen dat de geadopteerde zijn naam behoudt, voorafgegaan of gevolgd door die van de adoptant of van de adopterende man.		<i>De partijen kunnen evenwel de rechtbank vragen dat de geadopteerde zijn naam behoudt, voorafgegaan of gevolgd door de naam van de adoptant, of in geval van gelijktijdige adoptie door twee echtgenoten of samenwonenden, de naam van één van de adoptanten, door hen gekozen overeenkomstig tweede lid.</i>
Ingeval de geadopteerde en de adoptant of de adopterende man dezelfde naam hebben, wordt de naam van de geadopteerde niet gewijzigd.		
§ 2. In geval van gelijktijdige adoptie door twee personen van hetzelfde geslacht, verklaren die personen, in onderlinge overeenstemming, voor de rechtbank wie van beiden zijn naam zal geen aan de geadopteerde. Van die verklaring wordt melding gemaakt in het vonnis.		<i>Het vonnis maakt melding van de verklaring waarmee de adoptanten hun keuze te kennen geven.</i>

De partijen kunnen de rechtbank evenwel vragen dat de geadopteerde zijn naam behoudt, voorafgegaan of gevolgd door de overeenkomstig het eerste lid, gekozen naam.		
Art. 353-2		Art. 353-2
§ 1. Indien een man het adoptief kind van zijn echtgenote of van de persoon met wie hij samenwoont adopteert of in het geval van een nieuwe adoptie zoals bepaald in artikel 347-1, komt de naam van de nieuwe adoptant of van de nieuwe adopterende man in de plaats van die van de geadopteerde, ongeacht of de naam van deze laatste bij de vorige adoptie behouden of veranderd werd.		§ 1. In het geval van adoptie van het kind of adoptief kind van een echtgenoot of samenwonende, draagt de geadopteerde ofwel de naam van de echtgenoot of samenwonende, ofwel de naam van de adoptant, ofwel één van de namen van de echtgenoot of samenwonende en één van de namen van de nieuwe adoptant, in de volgorde die zij bepalen.
Indien de naam van de geadopteerde bij de vorige adoptie vervangen werd door die van de adoptant, kunnen de partijen de rechtbank vragen dat de nieuwe naam van de geadopteerde samengesteld zal zijn uit de naam die hij bij die vorige adoptie heeft gekregen, voorafgegaan of gevolgd door die van de nieuwe adoptant of van de nieuwe adopterende man.		Indien de naam van de geadopteerde bij de vorige adoptie vervangen werd door die van de adoptant, kunnen de partijen de rechtbank vragen dat de geadopteerde zijn naam behoudt. De partijen kunnen de rechtbank verzoeken dat de nieuwe naam van de geadopteerde samengesteld zal zijn uit de naam die hij bij die vorige adoptie heeft gekregen, voorafgegaan of gevolgd door die van de nieuwe adoptant.
Indien, bij de vorige adoptie, de naam van de adoptant aan die van de geadopteerde toegevoegd werd, kunnen de partijen de rechtbank vragen dat de naam van de geadopteerde voortaan samengesteld zal zijn uit de oorspronkelijke naam van deze laatste of de naam van de vorige adoptant, voorafgegaan of gevolgd door die van de nieuwe adoptant of van de nieuwe adopterende man.		Indien de naam van de geadopteerde bij de vorige adoptie samengesteld werd uit één van de namen van de adoptant en één van de namen van de geadopteerde, kunnen de partijen de rechtbank vragen dat de geadopteerde zijn naam behoudt. De partijen kunnen ook de rechtbank verzoeken dat de nieuwe naam van de geadopteerde voortaan samengesteld zal zijn uit één van de namen van de geadopteerde en één van de namen van de nieuwe adoptant, in de volgorde die zij bepalen.
		Het vonnis maakt melding van de verklaring waarmee de adoptanten hun keuze te kennen geven.
De geadopteerde die vóór een vorige adoptie, dezelfde naam droeg als de nieuwe adoptant of als de nieuwe adopterende man, verkrijgt die naam ongewijzigd opnieuw.		

<p>§ 2. Als iemand het kind of het adoptief kind van zijn echtgenoot van hetzelfde geslacht of van de persoon van hetzelfde geslacht met wie hij samenleeft adopteert, verklaren deze laatste en de adoptant voor de rechtbank in onderlinge overeenstemming wie van beiden zijn naam aan de geadopteerde zal geven. Van die verklaring wordt melding gemaakt in het vonnis.</p>	<p>§ 2. In het geval van een nieuwe adoptie zoals bepaald in het artikel 347-1, wordt de overdracht van de naam geregeld door het artikel 353-1.</p>
<p>Als naar aanleiding van een vorige adoptie de naam van de adoptant is toegevoegd aan die van de geadopteerde, kunnen de partijen de rechtbank verzoeken dat de naam van deze laatste voortaan is samengesteld uit de oorspronkelijke naam van de geadopteerde of de naam van de vorige adoptant, voorafgegaan of gevolgd door de naam die overeenkomstig artikel 353-1, § 2, eerste lid, is gekozen.</p>	
<p>De geadopteerde die vóór een vorige adoptie dezelfde naam droeg als die welke overeenkomstig artikel 353-1, § 2, eerste lid, is gekozen, neemt die naam zonder wijziging over.</p>	
Art. 353-3	Art. 353-3
<p>Is de geadopteerde ouder dan achttien jaar, dan kunnen de partijen de rechtbank vragen dat de naam van de geadopteerde onveranderd blijft of, ingeval de geadopteerde zijn naam bij een vorige adoptie heeft behouden, dat hij hem kan doen voorafgaan of volgen door die van de nieuwe adoptant of van de nieuwe adopterende man of van de door de adoptanten overeenkomstig artikel 353-1, § 2, eerste lid, gekozen naam.</p>	<p>Is de geadopteerde ouder dan achttien jaar, dan kunnen de partijen de rechtbank vragen dat de naam van de geadopteerde onveranderd blijft [...].</p>
Art. 353-4	Art. 353-4
<p>De adoptie door een vrouw van het kind of adoptief kind van haar echtgenoot of van de persoon met wie zij samenwoont brengt geen wijziging in de naam van de geadopteerde.</p>	<p>[...].</p>

Art. 353-4bis		Art. 353-4bis
De door de adoptanten overeenkomstig de artikelen 353-1, § 2, en 353-2, § 2, gekozen naam geldt ook voor de later door hen geadopteerde kinderen.		De door de adoptanten overeenkomstig de artikelen 353-1, tweede en derde lid en 353-2, § 1, eerste tot derde lid en § 2 , gekozen naam geldt ook voor de later door hen geadopteerde kinderen.
Art. 353-5		Art. 353-5
Voor de verzoeken bedoeld in de artikelen 353-1, § 1, tweede lid, 353-1, § 2, tweede lid, 353-2, § 1, tweede en derde lid, 353-2, § 2, tweede lid, en 353-3 is de instemming vereist van de adoptant of van de adoptanten, van de geadopteerde ouder dan twaalf jaar en indien hij minder dan achttien jaar oud is, van de personen die krachtens de artikelen 348-3, 348-5, 348-6 of 348-7, moeten toestemmen in de adoptie.		Voor de verzoeken bedoeld in de artikelen 353-1, derde lid, 353-2, §1, tweede en derde lid, en 353-3 is de instemming vereist van de adoptant of van de adoptanten, van de geadopteerde ouder dan twaalf jaar en indien hij minder dan achttien jaar oud is, van de personen die krachtens de artikelen 348-3, 348-5, 348-6 of 348-7, moeten toestemmen in de adoptie.
Bij gebreke van overeenstemming beslist de rechtbank in het hoger belang van het kind en met eerbied voor de fundamentele rechten die het op grond van het internationaal recht toekomen.		Bij gebreke van overeenstemming beslist de rechtbank in het hoger belang van het kind en met eerbied voor de fundamentele rechten die het op grond van het internationaal recht toekomen.
§ 2. Volle adoptie		§ 2. Volle adoptie
Art. 356-2		Art. 356-2
§ 1. Door de volle adoptie verkrijgt het kind in plaats van zijn naam die van de adoptant of van de adopterende man.		Door de volle adoptie verkrijgt het kind in plaats van zijn naam die van de adoptant.
		In geval van gelijktijdige volle adoptie door twee echtgenoten of samenwonenden, verklaren deze voor de rechtbank dat de geadopteerde ofwel de naam van één van de adoptanten, ofwel één van de namen van elk van hen in een volgorde die zij bepalen, zal dragen.
Volle adoptie door een vrouw van het kind of van het adoptief kind van haar echtgenoot of van de persoon met wie zij samenwoont brengt evenwel geen wijziging mee in de naam van het kind.		In het geval van een volle adoptie van het kind of het adoptief kind van een echtgenoot of samenwonende, verklaren deze voor de rechter dat de geadopteerde ofwel de naam van de echtgenoot of samenwonende, ofwel de naam van de adoptant, ofwel één van de namen van de echtgenoot of samenwonende en één van de namen van de adoptant, in de volgorde die zij bepalen, zal dragen.

§ 2. In geval van gelijktijdige volle adoptie door twee personen van hetzelfde geslacht, verklaren die personen, in onderlinge overeenstemming, voor de rechtbank wie van beiden zijn naam zal geven aan de geadopteerde. Van die verklaring wordt melding gemaakt in het vonnis.		
In geval van volle adoptie door een persoon van het kind of het adoptiekind van zijn echtgenoot van hetzelfde geslacht of van de persoon van hetzelfde geslacht met wie hij samenleeft, verklaren de adoptant en laatstgenoemde, in onderlinge overeenstemming, voor de rechtbank wie van beiden zijn naam aan de geadopteerde zal geven. Van die verklaring wordt melding gemaakt in het vonnis.		
		<i>Het vonnis maakt melding van de verklaring waarmee de adoptanten hun keuze zoals bedoeld in tweede en derde lid te kennen geven.</i>
De door de adoptanten overeenkomstig het eerste en tweede lid gekozen naam geldt ook voor de later door hen geadopteerde kinderen.		<i>De door de adoptanten overeenkomstig het tweede en derde lid gekozen naam geldt ook voor de later door hen geadopteerde kinderen.</i>